DRŽAVNA TISKOVNA PISARNA
Došlo 14. I. 1932
krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini | LETO LX | V Ljubljani, v četrtek 14. januarja 1932 | Štev. 10 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vprašanje najemnin

Vedno bolj se širi akcija za znižanje najemnin. Pred nedavnim se je vršilo zborovanje najemnikov v Zagrebu, kjer so odločno zahtevali znižanje najemnin na znosno višino. V torek se je vršilo zborovanje najemnikov v Ljubljani, katerega so se udeležili in sklicali predvsem državni in privatni nameščenci. Zborovanje je pokazalo, kako zelo občutno je breme najemnin sedaj v časih padajočih dohodkov, posebno pa nameščencev, ki morajo za najemnine sedaj dajati znatno večje dele svojih plač in dohodkov kot pred vojno.

Prav zanimive podatke je prinesla tudi razprava v ljubljanskem občinskem svetu. Tu moramo najprej poderčtati podatke referenta Tavčarja, ki je ugotovil, da so v starih hišah v letu 1931 poskočile kosmate najemnine za 7 milj. Din. Povišek teh najemnin gre res nekoliko na račun zvišanja najemninskih predpisov za stanovanja hišnih lastnikov. Toda gotovo je, da morajo to breme večinoma plačevati najemniki. Ta številka je dokaz, da so bile v resnici najemnine v starih hišah zvišane za prav znatno vsoto. Še bolj govore pa proti hišnim posestnikom podatki, ki jih je navedel v debati župan dr. Puc. Ponovno je navedel, da so se brutonajemnine zvišale v starih hišah od 41 milj. v letu 1930 na 48 milj. v letu 1931. Število starih hiš je brez dvoma ostalo neizpremenjeno in ravnotako tudi v njih stanovanj. Hišni posestniki so plačevali l. 1914 od najemnine 100 kron 47 kron, l. 1923 od 100 kron 69 kron, l. 1926 od 100 Din 51 Din, za letos pa je določeno plačilo od 100 Din na 35.60 Din.

To so podatki, ki sami govore dovolj jasno. Vpoštevati je namreč treba, da smo dobili s 1. januarjem 1929 uveljavljenje novega zakona o neposrednih davkih, ki je bil sprejet že v parlamentu leta 1928 in ki je na novo določil davčne dajatve za hišne posestnike. Do tedaj so hišni posestniki vedno tožili o neznosnih bremenih davkov in jim je novi zakon prinesel znatne olajšave, katerih ni dobil noben drug stan. Hišni posestniki so bili lahko z novim zakonom zadovoljni. Ob istočasnem znižanju davčnih bremen so pa hišni posestniki povišali najemnine za svoja stanovanja. Ta izvajanja veljajo za stare hiše.

Zato izgovor hišnih posestnikov, ki vežejo zmanjšanje najemnin na znižanje davkov, ne drži. Bremena so jim bila znižana, njih dohodki pa so radi povečanja najemnin narasli. Dobiček od znižanja bremen so imeli samo hišni posestniki, ne pa tudi najemniki. Hišni lastniki so danes v stanu vkljub gospodarski krizi zniževati najemnine. To je pokazala primerjava davčnih bremen in višine najemnin v primeri s časom pred novim davčnim zakonom. Tudi je danes obremenitev hiš po teh podatkih manjša, kot je bila pred vojno.

Drugo vprašanje, ki je v diskusiji, je obrestna mera. Obrestna mera in amortizacijska kvota sta najvažnejša faktorja pri kalkulaciji cen stanovanj. Tu je res, da je breme višje kot pred vojno, ker je na eni strani obrestna mera višja kot je bila pred vojno, na drugi strani pa je sedaj amortizacijski rok krajši kot je bil pred vojno. Toda tem momentom stoje nasproti drugi momenti, ki povzročajo, da so stroški za zgradbo stanovanj in vzdrževanje manjši kot so bili prej. Pri novih hišah odpadejo davčne dajatve, ki niso take kot pri starih hišah.

Na podlagi vseh faktorjev, katere vpoštevamo po njih tehtnosti in vrednosti, smo prišli že prej v svojih izvajanjih do zaključkov, da je upravičeno za nove hiše pobirati višje najemnine kot v starih. Seveda ta razlika med novimi in starimi hišami ne sme biti prevelika.

S tem smo zopet podali par podatkov o upravičenosti in neupravičenosti visokih najemnin, pri katerih smo strogo pazili na objektivnost, o čemer so se naši čitatelji lahko doslej še vedno prepričali. Ne gre nam za demagogijo, pač pa hočemo objektivno pripomoči k zadovoljivi rešitvi tako perečega vprašanja, kot so ravno sedaj najemnine. Poudariti pa moramo še eno: gospodarski momenti govore dovolj jasno za znižanje najemnin. Če pa pridejo k tem strogo računskim momentom še socialni in drugi oziri, potem moramo ugotoviti, da morajo hišni posestniki znižati najemnine. Kajti nikakor ne gre, da bi morali, kakor smo tolikokrat poudarjali v našem listu, nositi bremena gospodarske krize samo oni, ki se preživljajo z delom svojih rok in uma. Ti niso imeli višjih dohodkov v časih dobre gospodarske konjunkture, pač pa se jim sedaj kratijo plače, pri tem pa ostajajo njih življenjski stroški neizpremenjeni.

Mnogo je hišnih posestnikov, ki se popolnoma strinjajo z našimi izvajanji in zahtevami. Vsa naša izvajanja so naperjena proti onim, ki nikakor nočejo uvideti, da so najemnine v njih hišah objektivno previsoke. Proti tem visokim najemninam se borimo. Da te obstoje, je priznala tudi sama organizacija hišnih posestnikov, ki je apelirala na svoje člane, naj znižajo najemnine. Če organizacija sama to zahteva in priporoča, potem je jasno, da so stanovanja v Ljubljani predraga.

Nemčija se deli v dva tabora

Berlin, 13. jan. V najmanjši nemški deželi Lippe so se vršile volitve v deželni zbor. Tudi te volitve so pokazale, da se Nemčija čedalje bolj deli v dva nasprotna tabora. Narodni socialisti, to je hitlerjevci so dobili 28.440 glasov (pri volitvah v državni zbor 20.510), socialisti 25.400 (30.140), meščanski blok 13.237 (prej ni nastopil), nemški nacionalci 8.616 (7.263), komunisti 9.570 (5.867), centrum 2.282 (2.648), protestantska zveza 3.259 (5.023).

Brüningova poteza - dvorezen nož

Brüning je olajšal francosko stališče — Amerika bi morala spregovoriti

Pariz, 13. jan. Verjetno je, da bo najnovejša poteza nemškega kanclerja vplivala na potek pogajanj za rekonstrukcijo vlade. Zato je silno težko napovedati nadaljnji razvoj političnih dogodkov. Herriot je sicer spričo bližnjih volitev odklonil sodelovanje v vladi, ki bi nosila Lavalov pečat, ni pa odrekel sotrudništva v vladi »narodnega edinstva«, ako bi se res pokazala potreba, da se takšna vlada sestavi. Zdi se pa, da Brüningova izjava ni tako velik dogodek, da bi se sestava takšne vlade lahko upravičila. Dejstvo je, da ni Brüningova izjava tako presenetila Francoze, kakor bi se zdelo na prvi pogled.

Istočasno kakor angleškega poslanika je namreč nemška vlada obvestila tudi francoskega poslanika v Berlinu Ponceta o odklonilnem stališču, ki ga namerava zavzeti nemška delegacija v Lausanni glede reparacij. Francois Poncet je nato takoj odpotoval v Pariz, da sporoči svoji vladi Brüningovo namero. V zunanjem ministrstvu so tudi računali z možnostjo, da Nemčija poda takšno izjavo proti reparacijam. Da bi takšna izjava od nemške strani prav nič ne škodovala francoski politiki, temveč da bi bila le Nemčiji škodljiva, je razvidno iz izvajanj nekega nemškega lista samega, ki so bila priobčena že v petek 8. januarja, to je dan pred objavo Brüningove izjave.

»Frankfurter Zeitung« je namreč navedla kot četrto pot do rešitve reparacijskega vprašanja, ki bi bila Franciji po volji, prav takšno izjavo od strani Nemčije, kakor jo je podal Brüning. **»Verjetno je,« je izvajal list, »da bi se francoska politika spričo takšne izjave oddahnila, ker bi tako teža odgovornosti padla z ramen Francije na ramena Nemčije. Takšna rešitev bi francoski politiki dopustila, da ugotovi «dovršeno dejstvo»; s tem bi bila dana Franciji možnost, da se počuti napram Ameriki povsem nevezano.«** Že preden je dr. Brüning podal omenjeno izjavo, so torej umerjeni nemški krogi domnevali, da bi takšna poteza francoski politiki le koristila.

Zunanje politično stališče Francije je po vsej verjetnosti danes lažje kakor poprej. Francija toliko lažje zagovarja pred Ameriko svojo tezo o potrebi skupne rešitve reparacijskega vprašanja in zadeve medzavezniških krogov. Saj se čujejo celo glasovi, naj bi Francija zdaj kratkomalo odpovedala plačevanje svojih dolgov Ameriki. Da je bila Brüningova izjava Ameriki neprijetna, kaže popoln molk ameriških političnih krogov in tudi ameriškega tiska. Brüning je s svojo izjavo moralno bolj udaril po Ameriki, to je po ameriškem kongresu, ki je nedavno odklonil revizijo medzavezniških dolgov in direktno tudi revizijo reparacij, kakor pa po Franciji sami. Vprašanje je, ali je bil to njegov namen. Učinek njegove izjave je gotovo takšen.

Po vsem tem ni verjetno, da bi si Francija svoj sedanji položaj pred svetom pokvarila z morebitnimi nepremišljenimi koraki proti Nemčiji, kakor bi bila na primer uvedba posebnih carin na nemško blago, končna odpoved vseh kreditov ali pa celo kaka vojaška akcija. Tudi najnovejša francoska poteza proti Nemčiji v Baslu ni tako dalekosežna, kakor so jo naslikala prva poročila. Upravni svet Banke za mednarodna izplačila je pooblastil predsednika banke, da sme podaljšati kredit 100 milijonov dolarjev nemški državni banki le v primeru, da pristanejo na podaljšanje vse emisijske banke, ki so sodelovale pri posojilu. Te banke so Francoska banka, Angleška banka in Federalna rezervna banka. Ta kredit zapade 4. februarja. Guverner Francoske banke g. Moret je izjavil v Baslu, da lahko pristane samo na enomesečno podaljšanje kredita. S tem ni Francija definitivno zavrnila podaljšanja tega kredita, temveč si je le ohranila svobodne roke do reparacijske konference v Lausanni. Tako upajo Francozi, da bodo svojo tezo na reparacijski konferenci lahko podprli z denarnimi sredstvi, ki so danes gotovo najbolj izdatna.

‚Politika kreditnih sankcij'

Pariz, 13. jan. tg. V Excelsioru se tolmači najnovejša kreditna politika francoske narodne banke v Bazeljski mednarodni reparacijski banki s tem, da se imenuje politika »sankcij kreditov«. Youngov načrt, ki je zagotavljal Nemčiji izpraznitev Porenja in svobodo finančne uprave, je postavil na mesto vojaških sankcij versailleske mirovne pogodbe kreditne sankcije. Nemčija je z izrabljanjem inozemskih kratkoročnih kreditov, z zapravljanjem svoje varčevalne sile in z divjimi izdatki v svojem proračunu avtomatično podrla kreditne sankcije, ker so se obenem, ko je začel bežati nemški kapital iz Nemčije, umaknili prehitro tudi inozemski kapitali. Dr. Brüningova izjava je še bolj poostrila sankcije kredita. Sedaj moratorijski bankirji niso hoteli konsolidirati svojih kredtov za dalj časa, kakor za eno leto.

Francoski pogoji za lozansko konferenco so: dveletni moratorij za zavarovana in nezavarovana plačila, nato mobilizacija nezavarovanega dela potom osnovanja nemških železnih obligacij, ki bi se začele obrestovati od leta 1934 dalje. V »Republique« izjavlja Caillaux: dr. Brüning je ravno sedaj zatajil svoj podpis ki ga je dal pod Youngov načrt, ko se je Francija hotela pripravljati k največjim koncesijam. Če bi se sedaj hotele dati Nemčiji koncesije, bi se s tem samo povečal njen apetit po še nadaljnih koncesijah.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistvene spremembe vremena.

Zagrebška vremenska napoved: Najprej vedro, nato se bo zoblačilo, toplo in stalno.

Francoska vladna kriza

Doumerova posvetovanja

Pariz, 13. jan. tg. Predsednik republike Doumer je po demisiji Lavalovega kabineta začel običajna posvetovanja, ki se bodo vršila ves dan. Po tradiciji je sprejel najprej predsednika poslanske zbornice in senata, potem najstarejše poslance, predsednike odborov in nazadnje voditelje političnih skupin. V splošnem je slika ta, da je verjetno, da bo zopet dobil naročilo za sestavo vlade Laval, ki bo v tem primeru prevzel tudi zunanje ministrstvo. Lavalova ponudba Herriotu, da bi prevzel zunanje ministrstvo, pomeni, da je Laval hotel jasno pokazati svoj namen, da glede zunanje politike ne izpremeni ničesar.

Pariz, 13. jan. tg. Predsednik republike Doumer je nadaljeval pogajanja za rešitev vladne krize. **Javna tajnost je, da hoče Doumer doseči nacionalno enotno fronto tako, da se je zmanjšalo upanje Lavala, da bi zopet on bil poverjen s sestavo nove vlade, posebno ker se je včeraj Herriot branil, da bi radikali pri tem sodelovali.** Kot kandidate za ministrske predsednike imenujejo: senatnega predsednika Lebruna, bivšega Clemenceaujevega pravosodnega ministra in intimnega Doumerjevega prijatelja Janneneya in celo bivšega predsednika republike Doumerguea ter senatorja Pavla Boncourja, kar je čudno, če se pomisli, da je Laval pravzaprav mož iz iste večine, po kateri je Doumer v narodni skupščini v Versaillesu dobil mandat. Gotovo pa se zdi, da je Briandov odstop končno veljaven.

Pariz, 13. jan. ž. Splošno se smatra, da je Briand odstopil definitivno. Zunanje ministrstvo bo prevzel Laval, vojno ministrstvo pa Tardieu. Notranje ministrstvo dobi Pierre Catalla Tardieu, ki je danes dopoldne izajvil časnikarjem, da bo vlada najbrže že danes ob 7 zvečer sestavljena. Briand se bo umaknil za nekaj časa na svoje posestvo zaradi slabotneag zdravja, vendar pa bo pri prihodnjih zborničnih volitvah na vsak način kandidiral.

Pozno spoznanje propadajoče Evrope

Kaj pravijo v Angliji k Mussolinijevi taktiki — Reparacijsko vprašanje se more rešiti samo v sporazumu s Francijo

London, 13. jan. Največja politična senzacija na evropskem političnem pozorišču je brez dvoma članek v rimskem »Popolo d'Italia«, ki pohaja naravnost iz roke Mussolinija. Če se presoja teza italijanskega vodje zgolj s stvarnega stališča, abstrahirajoč od antifrancoske tendence, ki neobhodno navdihuje vsako politično akcijo Italije, se more upravičeno reči, da sta Mussolinijevo stališče in stališče Anglije identični. Izjava Mussolinijeva in pisanje ostalih fašističnih listov glede reparacijskega vprašanja se popolnoma ujema z besedami, ki jih je izrekel preteklo soboto eden izmed ravnateljev Angleške banke, Alexander Shaw, ki je dejal, **da se gospodarska struktura Evrope bliža propadu in da bomo, ako se bo sedanje stanje nadaljevalo, doživeli bankerot in splošni kaos.** Mussolinijeva misel pa je, da Italija spričo dejstva, da Germanija ne more več plačevati reparacij in jih faktično tudi ne bo, raje vidi, če se tako vojna odškodnina kakor vsi dolgovi, ki so jih napravile države v Ameriki in druga pri drugi z ozirom na minulo vojno in v smislu mirovnih pogodb, do zadnje pare črtajo, kakor da bi se dopustil popolni propad Evrope.

Angleška javnost konstatira ob tej priliki, kako italijansko časopisje z ozirom na ta problem ubira eno in isto struno, ki pravi: Ali črta skozi reparacije in skozi vsa finančna bremena, ki jih imajo evropske države zaradi odplačevanja svojih vojnih dolgov — ali pa finis Europae! in njene civilizacije. Toda danes gre za to, da se reši podlaga, na kateri so zgrajene te pogodbe in vsi mednarodni odnošaji sploh: evropska kultura in gospodarski ter socialni red krščanskega sveta. Najbolj drastično pa slika bodoči kaos »Lavoro fascista«, poudarjajoč, da **so danes vsi principi in vse nravi izkoreninjene in da se vsi nahajamo na pomikajočem se pesku, ki nas bo pripeljal z neodoljivo močjo v popoln nered.** »Ker vsa politika Evrope danes ne obstoja iz ničesar drugega kakor iz nebrzdane tekme bestialnih interesov, zato je obstoj naše civilizacije same ogrožen, ako ne nastopi popoln preobrat.«

Registrirajoč te glasove, ki prihajajo iz ust moža, kateri je v svoji politiki postavil na prestol »sveti« egoizem kot vrhovno načelo naroda, priznavajo sicer angleški listi stvarno pravilnost te teze, menijo pa, **da bo treba še precej časa, da se pereči evropski problemi na tako radikalen način rešijo. In ako se ta teza zagovarja in skuša uresničevati v nasprotju s Francijo in zato, da se Francija izolira, kakor to Mussolini skuša že deset let, potem so šanse, da bi se taka radikalna rešitev posrečila, še manjše.** Res je, da ameriški politični, predvsem pa gospodarski krogi niso več tako neodjenljivi in da tudi oni počasi že uvidevajo potrebo črtanja ali vsaj redukcije vojnih dolgov, **toda stvar je preveč komplicirana, da bi se mogel gordijski vozel kar razsekati, kakor predlaga Mussolini. Brez dvoma bo tendenca vsega sveta, hote ali nehote, morala iti za tem, da se napravi velika črta skozi vse reparacije in vse dolgove, toda stvar je treba dobro premisliti in srečno pripraviti, to pa v popolnem sporazumu s Francijo, koje razlogi, da se Nemčija ne sme meni nič tebi nič odvezati od njenih obvez napram Evropi, so globoko utemeljeni ne samo v gospodarskih, ampak tudi v etičnih razlogih.** Treba je tudi vedeti, da reparacije in dolgovi, čeprav so med poglavitnejšimi vzroki sedanje svetovne krize, niso njihov edini in substancialni razlog. **Če se bo napravila črta čez reparacije in čez vojne dolgove, se bo morala tudi napraviti črta čez nemoralne principe, ki vodijo evropsko politiko.**

Poljska pripravljena na sporazum z Ukrajinci

Varšava, 13. jan. Opozicijski listi poročajo, da namerava vlada uvesti napram ukrajinski narodni manjšini povsem novo politiko. Odprla bo nanovo okoli tisoč ukrajinskih šol, ki jih je dala zapreti iz političnih razlogov. Prav tako bo vlada dala postaviti v Stanislavu ukrajinsko vseučilišče, za katero se Ukrajinci borijo že kakih deset let. Do zdaj imajo Ukrajinci svoje vseučilišče v Pragi. Poljska vlada se je odločila za to popuščanje spričo težkega mednarodnega položaja. Te vesti prinašajo opozicijski listi, medtem ko tisk vladnega bloka molči.

Najnovejši dogodki dokazujejo, da niso te vesti brez podlage. Lvovski vojvoda Rožnjecki je pozval k sebi predstavnike vseh ukrajinskih kulturnih in strekovnih organizacij. Vojvoda je izjavil, da ne mara s tem razgovorom napraviti nikake politične poteze, temveč da je njegova želja le ta, da se neposredno seznani z zahtevami, željami in težavami ukrajinskega ljudstva v lvovski vojvodini. Med njim in Ukrajinci se je razvil živahen razgovor. Izjave vojvode so bile zelo pomirjevalne. Pobuda vojvode Rožnjeckega se smatra za poskus, sporazumeti se z ukrajinskim ljudstvom neposredno, to je preko njegovih političnih voditeljev. Ni verjetno, da bi ta poskus uspel, ker je ljudstvo ostalo zvesto svojim voditeljem.

Mala antanta in podonavska federacija

Odločna izjava belgrajskega politika

Pariz, 13. jan. »Temps« priobčuje dopis svojega belgrajskega dopisnika g. Gastona Casterana o stališču Jugoslavije in Male antante napram podonavski federaciji. List podrobno popisuje akcijo bivšega madjarskega ministra Gratza in se bavi z uspehom njegovega potovanja v Belgrad. Članka zatrjuje, da niso bile ne Jugoslavija ne Romunija ne Češkoslovaška nikdar proti gospodarskemu sodelovanju med nasledstvenimi državami. Že na konferenci v Jachimovu l. 1927 so te države računale na pritegnitev Avstrije in Madjarske k gospodarskemu sodelovanju; kajti Mala antanta ni nikdar smatrala, da je njena naloga samo obrambnega značaja. Povsem tem je napačno trditi; da bi gospodarska grupacija podonavskih držav ogrožala obstoj Male antante.

Neka oseba v zunanjem ministrstvu, o kateri pravi »Temps«, da je najbrže tista, s katero se je razgovarjal dr. Gratz za časa svojega bivanja v Belgradu, je dopisniku izjavila: **»Z besedami se pač ne bomo dali zaslepiti. Politika banketov ni več na mestu. Naša osnovna zahteva glede vseh problemov je: Dajte nam zagotovilo, da ste iskreno pripravljeni sprejeti sedanji politični in pravni položaj v Srednji Evropi, kakor so ga ustvarile pogodbe. Kajti nikakor ne morete istočasno zahtevati revizije mirovnih pogodb in nam na drugi strani ponujati gospodarsko sodelovanje.«**

Katoliški tisk v Italiji in Vatikanu

Rim, januar.

Notranjepolitični delovni način fašizma je učinkoval na poprišču italijanskega časopisja katastrofalno. Njegova najvažnejša pravica: svobodno izražanje mnenja, je popolnoma odpravljena. Fašizem predpisuje svoje lastne vidike za prav vse in katoliško stališče »sub specie aeternitatis« ima tudi v prej izrazito katoliških listih le še postranski pomen.

Ker katolicizem ni fašizem, fašistični tisk seveda ni katoliški tisk. Poizkusi fašistov, da bi svoje časopisje deklarirali za katoliško, se razbijajo ob načelnem. List z liberalnim feljtonom ni katoliški list. Razmere so zašle tako daleč, da v milijonskem mestu, kakor je Neapelj, zastonj iščemo katoliškega dnevnika ali tednika, in globlje na jugu sploh ni ničesar več najti. Pri tem pa je Italija za Brazilijo največja katoliška država na svetu...

Ko se je leta 1925 narodno-katoliška stranka vtopila v fašizmu, so pomembni katoliški listi zajadrali v fašistične vode, ne da bi bili žrtvovali katoliško smer. Konflikti po Lateranskih pogodbah so zahtevali življenje listov: »Momento« v Turinu, »Unita cattolica« v Florenci in »Corriere d'Italia« v Rimu, ker se ta smer v okviru fašističnih nazorov enostavno ni dala držati. Preostali listi nimajo pomena za celotno Italijo in še manj pomenijo v inozemstvu (»Italia« v Milanu, »Ordine« v Comu, »Nuovo Cittadino« v Genovi, »Eco di Bergano« i. dr.). Par tednikov skuša združiti naloge časnika in časopisa.

Te nezdrave razmere so želje katoličanov po velikem načelnem katoliškem tisku le še okrepile. Sestavili so se različni načrti, po katerih naj bi bila v vsej deželi štiri središča. Na zgradbi enega teh središč so že na delu. V Bologni izhajajoči dnevnik »'Avvenire d'Italia« so naznotraj in nazunaj preosnovali za nove svrhe. Potrebno znatno vsoto so italijanski katoličani spravili skupaj v teku dvanajst dni!

Milanski kardinal Schuster je v pastirskem listu, v katerem se zavzema za potrebo katoliškega dnevnega tiska, označil časnike za cerkvene zvonove modernega sveta. Kdaj bo v Italiji zvonenje popolno in glasovno čisto? Ali bo našla morda Italija za uresničenje čisto nova pota? Na nekem mestu se pečajo menda z mislijo na posebno »časnikarsko kongregacijo«.

Vsakemu vplivu fašističnega režima je odtegnjen vatikanski tisk. Najvažnejši je »Osservatore Romano«, ki je bil ustanovljen leta 1861 »v obrambo cerkvenih pravic«, kateremu načelu je ostal list vedno zvest. Njegov pomen dokazuje dejstvo, da črpajo iz njega, navajajoč vir, listi vsega sveta, in to vsak dan: iz njega govori mnenje vrhovnega cerkvenega poglavarja samega. — Vsak mesec izhajajoči uradni listi rimke cerkve so »Acta Apostolicae Sedis«. Veliko pozornost je vzbudil lani ustanovljeni list »Illustrazione Vaticana«, ki ga izdaja uredništvo in založba »Osservatore«. Ta papeški ilustrirani dvotednik je po vsebini in opremi zelo zgovorna priča o naprednem duhu v Vatikanskem mestu ter je vzbudil vse priznanje med vernim in nevernim svetom. Od januarja letos izhaja tudi v posebni francoski in nemški izdaji po dvakrat na mesec. — Med vatikanski tisk se šteje navadno tudi jezuitski mesečnik »Civilta cattolica«; pred vojno so izdajali jezuiti poleg tega tudi dnevnik »La Voce della Veritac, ki se pa ni držal.

Slednjič treba omeniti glasilo vatikanske radiopostaje, ki ga urejuje Papeška akademija znanosti. »Scientiarium Nuntius Radiophonicus« izhaja dvakrat na dan po vatikanskem oddajalcu svoja poročila. V prvem delu obsega vesti in naznanila kurije v latinskem jeziku, v drugem delu pa važne clanke in sestavke, ki se oddajajo v pisateljevem jeziku.

Dr. Fr. Kr.

Jugoslovanska delegacija za razorožitveno konferenco

Belgrad, 13. jan. AA. Na konferenci za razorožitev, ki se sestane 2. februarja, bodo našo državo zastopali: dr. Vojislav Marinković, minister za zunanje zadeve kot vodja delegacije; dr. Želimir Mažuranič, senator in bivši minister za trgovino in industrijo; dr. Ilija Šumenković, narodni poslanec in stalni delegat pri ZN v pokoju; Konstantin Fotič, poslanik in pomočnik ministra za zunanje zadeve; general Peter Kostič, prvi pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba in viceadmiral Nikola Stanković, pomočnik komandanta mornarice, kot delegati; artiljerijski brigadni general Mihajlo Nenadović, vojaški odposlanec v Parizu, in generalštabni brigadni general Dimitrije Živković, načelnik operativnega oddelka glavnega generalnega štaba kot pomočnika delegatov; dr. Ivan Perne, svetnik ministrstva za zunanje zadeve in šef odseka za ZN, ter podpolkovnik Branko Naumović, vršilec dolžnosti komandanta 4. zrakoplovnega polka, kot eksperta; Jovan Vuković, izredni poslanik in opolnomočeni minister n. r., kot šef tajniškega urada; Ivo Andrič, prvi tajnik in odpravnik poslov kraljevske stalne delegacije pri ZN, kot namestnik šefa tajniškega urada; Branko Dimić, tajnik kraljevske stalne delegacije pri ZN; dr. Slavko Rajković, pisar ministrstva za zunanje zadeve; Dušan Draškovič, pisar kraljevske stalne delegacije pri ZN in Kosta Pavlović, pisar ministrstva za zunanje zadeve in osebni tajnik šefa delegacije kot tajniki.

Taksa za nostrificirana izpričevala

Belgrad, 13. jan. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je poslal univerzam tole pojasnilo:

Za nostrifikacijo tujih šolskih izpričeval se mora v smislu čl. 8., točke 12 taksnega pravilnika plačati tista taksa, ki se plača za taka izpričevala, izdana od naših šol, ne glede na to, ali je pri tujih oblastih taksa za ta spričevala že bila plačana ali ne.

Poprejšnja okrožnica finančnega ministrstva, da se plača samo taksa za rešitev, se kot netočna umakne.

Cirkus zgorel

Anvers, 13. jan. tg. Zaradi požiga je zgorel veliki cirkus Sarrasani. Škoda znaša več milijonov. Med drugimi živalmi je zgorelo tudi 12 slonov. Značilno je, da so se gasilci pojavili na pogorišču šele po dveh urah.

Sovjeti so zelo vznemirjeni

Pogajanja z Romunijo se ne premaknejo z besarabske točke — Intervencija ruskega poslanika v Tokiju zaradi zasedbe Harbina

Pariz, 13. jan. Znano je, da sta se Poljska in Romunija na sestanku v Varšavi dogovorili, da podpišeta pakt s Sovjetsko Rusijo samo solidarno. Ker bo tudi Francija pakt z Rusijo podpisala samo v slučaju, če ga podpišeta tudi Poljska in Romunija, zato je usoda tega pakta, ki naj pomeni pomirjenje med najmočnejšo evropsko državo in njenimi zaveznicami ter Sovjetsko Rusijo, odvisna od pogajanj, ki se vršijo v Rigi med zastopnikom Sovjetov g. Stomonjakovim in odposlancem Romunije g. Filodorom.

Dočim so v Parizu bili do sedaj v tem oziru optimistični, pa v zadnjem času stvar izgleda težja, nego se je od početka zdelo očetu tega načrta, g. Berthelotu. Rusi so predlagali, naj se v tem paktu določi, da se bo vsaka pogodbenica vzdržala napada na teritorij svoje sopogodbenice. **Romunska vlada pa stoji na stališču, da mora ta teritorij biti v pogodbi označen, kar pa Rusi odločno odklanjajo, češ da bi to bilo formalno priznanje, oziroma definitivna odpoved Rusije, kar se tiče Besarabije.** Rusi so mnenja, da bi se v slučaju kakšnega konkretnega spora moglo vedno apelirati na mešano pogodbeno razsodišče, pred katero bi lahko prišel tudi, če treba, ves besarabski problem. Kakor se izve iz Bukarešta, pa je romunska vlada sedaj na to odgovorila, da nepreklicno vztraja na tem, da se v paktu o nenapadanju besarabski teritorij izrecno omeni.

Nova ovira je nastala tudi po dogodkih na Daljnem vzhodu. **Ker so namreč japonske čete zasedle Harbin, najvažnejše križišče vzhodnokitajskih železnic, ki je vitalnega pomena za rusko gospodarstvo, in ker so Japonci v Harbinu proglasili tudi že obsedno stanje, zato je Rusija zelo vznemirjena.** Včeraj se je podal ruski poslanik v Tokiu k japonskemu ministrskemu predsedniku Inukaju, kjer je izrekel sum, da izvestna kapitalistična velesila (mišljena je bila Francija) intrigira v Tokiu, da bi prišlo do spora in eventualno do vojne med Sovjetsko Rusijo in Japonsko, in da ta velesila vpliva tudi na Anglijo in na ameriško Unijo v omenjenem smislu. Poslanik je izjavil, da je sovjetska vlada prepričana, da se Japonska ne bo dala nikoli zapeljati v kakšno akcijo, ki bi mogla skaliti prisrčne odnošaje, kateri vladajo med Rusijo in Japonsko.

Predsednik Inukaj je ruskemu poslaniku odgovoril, **da po njegovem mnenju ne obstoja nobena nevarnost, tudi ne v severni Mandžuriji, ki bi mogla količkaj spremeniti odnošaje med Tokijem in Moskvo, ki so najboljši in najprisrčnejši in ki obema državama prinašajo velike koristi.**

Ruski poslanik je tudi dejal, da je Moskva vznemirjena zaradi vesti, **da namerava japonsko armadno poveljstvo v Kirinu zaseči vzhodnokitajsko železniško progo.** Inukaj je odgovoril, da njemu o taki nameri ni ničesar znanega.

Naj bodo stvari take ali drugačne, intervencija ruskega poslanika v Tokiju je napravila na pariške kroge zelo slab vtis, ker besede sovjetskega diplomata dokazujejo, da med Sovjeti vlada proti Franciji slejkoprej ista animoznost. Čemu naj potem služi pakt med Francijo in Rusijo, tako se vprašujejo mnogi politiki v Franciji, zlasti seveda desničarski.

Kitajska nota Ameriki

Nanking, 13. jan. ž. Vlada je izročila ameriškemu konzulu odgovor na zadnjo ameriško noto, ki je bila poslana kitajski in japonski vladi in v kateri se zahteva spoštovanje Kellogovega pakta in garancija za odkritosrčno politiko v Mandžuriji. Kitajska v svoji noti najavlja, da bo ob priliki prihodnjega zasedanja Zveze narodov stavila predloge, da se proti Japonski izvedejo gospodarske sankcije po čl. 16 pakta zveze narodov.

Tudi Bolgarija išče moratorija

Nesiguren finančni položaj

Belgrad, 13. jan. l. Iz Sofije potrjujejo vest, da je bolgarska vlada na snočnji ministrski seji sklenila, da se bo s svoje strani pobrigala, da doseže moratorij za svoja inozemska plačila v postavki državnih dolgov. Do tega sklepa je prišlo šele po izčrpnem referatu finančnega ministrstva, ki je dokazal, da razpolaga bolgarska narodna banka samo z omejeno vsoto inozemskih valut, ki bi komaj zadostovale za kritje inozemskih privatnih terjatev. O odplačevanju državnih dolgov v sedanjem položaju ne more biti niti govora, tem manj, ker mora Bolgarija v prvi vrsti čuvati stabilizacijo svojega denarja. Zlato kritje za bolgarski lev znaša 34%. Vlada je sklenila, da bo to višino pod vsakim pogojem, četudi z največjimi žrtvami, obdržala. Ministrski predsednik in zunanji minister sta dobila nalog, da se pobrigata, da bo mednarodna reparacijska konferenca v Lausanneu razmotrivala tudi o vprašanju bolgarskega moratorija za zunanjepolitične dolgove.

Razsodba proti voditeljem poljske opozicije

Veliko presenečenje na Poljskem

Varšava, 13. jan. tg. Danes je bila izročena razsodba v kazenski stvari proti voditeljem poljske opozicije. Od 11 obtožencev jih je bilo 10 obsojenih v ječo. Samo enajsti obtoženec, neki manjši voditelj kmetske stranke, je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Socialno demokratski poslanec dr. Liebermann, ki ga obtožnica označuje za »možgane opozicijskega bloka«, je bil obsojen na dve in pol leti ječe, bivši socialistični minister, prof. Balicki dve in pol leti ječe, socialistični poslanci Ciolkosz, Dubois, Mastek in prof. dr. Pragier pa na tri leta ječe. Bivši ministrski predsednik in predsednik kmetske stranke dr. Kiernik in kmetski poslanec dr. Baginski, kateri je odlikovan z najvišjim poljskim vojaškim redom, na dve leti in pol. kmetski poslanec dr. Putek pa na dve leti ječe. Razsodba je v vsej poljski javnosti povzročila največje iznenadenje. Splošno se je mislilo, da bo večina obtožencev oproščenih, ostali obtoženci pa da bodo obsojeni samo na kratke kazni. V razlogih pravi razsodba, da se je 10 obtožencem dokazala krivda, da so pripravljali nasilen prevrat vlade.

Mednarodna socialna politika v letu krize 1931

Ženeva, januarja.

Mednarodni urad za delo, ki je tudi ena izmed institucij versajske mirovne pogodbe, je tudi v preteklem letu s svojim delom upravičil svojo eksistenco, čeprav je radi vseobče krize bilo njegovo delovanje jako ovirano. Že samo to, da se mu je posrečilo sestaviti vsaj približno statistiko brezposelnih, predstavlja ogromno delo. Treba je pomisliti, da v mnogih državah sploh nimajo statistike o brezposelnih, kakor n. pr. v Združenih državah ali v Franciji. Mednarodni urad za delo pa bo s svojo statistično metodo mnogo pripomogel k pravilnemu sestavljanju statistik o brezposelnih.

Delovanje urada se je preteklo leto raztezalo predvsem na sledeča polja: **Ureditev mednarodne posredovalnice, priprava velikih mednarodnih del na narodnem in mednarodnem področju, ureditev brezposelnega zavarovanja, in končno skrajšanje delovnega časa**

Kar tiče javnih del je 13 evropskih vlad predložilo Uradu zelo zanimive načrte, ki bi zaposlili delavstvo za 550 milij. delovnih dni.

Proti nesocialni tendenci, ki se pojavlja v vseh deželah in ki hoče obstoječo krizo izrabiti v to, da se omeji ali celo odpravi brezposelno zavarovanje, je Urad mnogo storil, da ostane ta prepotrebna socialna naprava v polnem obsegu v veljavi. Ena prihodnjih konferenc se bo pečala specielno s tem vprašanjem. Pri stremljenju za znižanje delovnega časa je Urad naletel na izredne težkoče. Le malo držav je doslej ratificiralo in izvedlo pogodbo o 8-urniku. Ratifikacija tega dogovora bi bila v času, ko se zdi, da je celo nadaljnje skrčenje delovnega časa prehodno potreno, resnična preizkušnja o tem, ali posamezne države resno mislijo z mednarodnimi dogovori in pogodbami. K temu seveda spada tudi odstranitev nadurnega dela.

Danes obstoja zopet velika nevarnost in sicer tudi v visoko razvitih industrijskih deželah, da se za industrijska dela **uporabljajo otroci in mladostniki.** Racionalizacija je delovni proces v marsičem olajšala. Zato je marsikje opazovati tendenco, da se kar moči zaposle mladostne osebe z nizkimi plačami, vsekakor nemoralno početje, ki ga ostra konkurenca še pospešuje. Delovno varstvo otrok je radi tega danes po vseh deželah zelo velike važnosti, ker je na poti močna socialna reakcija. Mednarodnemu uradu za delo se je posrečilo, da je od večine držav dobil pristanek na mednarodno pogodbo, ki določa najnižjo starostno mero, ki je dopustna za zaposlitev mladostnikov v neobrtniških podjetjih.

Prav tako je treba zaščititi žensko delo. Iz poročil je razvidno, da je vedno več žensk zaposlenih v industrijskih podjetjih. Vzrok je tudi tu racionalizacija. Zato so primerni varstveni ukrepi za delavke vedno bolj potrebni. Ker je racionalizacija mednarodnega pomena, zato je tudi varstvo ženskih zaposlenk treba izvesti na mednarodnem področju. Mednarodna delavska konferenca se je letos z uspehom uprla poskusom, da se spremeni dogovor, ki prepoveduje nočno žensko delo.

Dasi je v preteklem letu nad vsemi državami težila težka gospodarska kriza, so vendarle narodna zastopstva ratificirala mnogo mednarodnih dogovorov. V preteklem letu je bilo prijavljenih 32 novih ratifikacij. Združene države in Mehika sta vstopili kot novi članici MUD.

Tudi se ne sme podcenjevati znanstveno delo MUD. Med publikacijami preteklega leta so posebno pomembne študije o »Brezposelnih v Ameriki«, »Socialna stran racionalizacije« in »Brezposelnost in javna dela«. Koncem leta je izšlo tudi poročilo, ki primerja življenjske stroške s plačami in sicer v večjih industrijskih mestih Evrope ter Amerike. To poročilo bo služilo kot izvrstna podlaga za primerjavo plač v Evropi in Ameriki in bo mnogo doprineslo k temu, da se razjasni tako aktualno vprašanje.

Za prihodnjo mednarodno delovno konferenco se pripravlja poročilo o starostnem in invalidnem zavarovanju. Prav tako je pripravljena študija o delovnem zavarovanju delavcev, ki so zaposleni pri rečni plovbi.

Vzdrževalni stroški MUD so znašali v preteklem letu 9,157.715 švicarskih frankov. Za tekoče leto 1932, pa so proračunali na 9,554.210 švicarskih frankov.

—y.

Socialistična zaloga orožja

Dunaj, 13. jan. l. Dunajska policija je snoči pri preiskavi v nekem delavskem domu našla veliko množino orožja. Orožje se je nahajalo v zazidani kleti. Policija je s silo udrla v te prostore ter privlekla na dan 750 modernih pušk in 6 strojnic s pripadajočo municijo. Odkritje je izzvalo veliko senzacijo po vsem mestu. Socialistični listi, ki pišejo o tem odkritju, priznavajo, da je bilo to orožje namenjeno za slučaj, ako bi bilo treba braniti republiko proti napadom fašističnega Heimwehra. Socialistični listi naglašajo, da je tudi Heimwehr poskril velike množine orožja in municije in da bi bilo bolje, če bi policija šla poiskat njihova skrivališča, kakor pa da strelja pleni po delavskih domovih. Za socialiste je popolnoma jasna samo ena stvar. Oni bodo pripravljeni, da z orožjem branijo republiko, dokler bo Heimwehr ogrožal obstoj republike.«

Iz kraljeve pisarne

Belgrad, 13. januarja. AA. O priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraljice so prispele na najvišji naslov iz države in inozemstva čestitke z izrazi udanosti in toplimi željami po dolgem življenju, sreči in uspehu. Na najvišji nalog ima pisarna Nj. Vel. kralja čast zahvaliti se posameznikom, ustanovam in društvom za poslane čestitke. — Iz pisarne Nj. Vel. kralja.

Premestitve pri železnici

Belgrad, 13. jan. l. Premeščeni so: Pakiž Jože s kolodvora Ljubljana I. na Ljubljana II.; Višner Konrad iz Ljubljane I. na ravnateljstvo državnih železnic; Poljak Lovro s strojnega oddelka na kol. Ljubljana I.; Železnik Franc iz Ljubljane I. na strojni oddelek ravnateljstva; Proft Ana iz strojnega oddelka na postajo Ljubljana II.; Warner Nikola iz Ljubljane II. na strojni oddelek ravnateljstva; Keglovski Bazilij iz strojnega oddelka v Ljubljano II.; Fertin Franc iz Ljubljane I. na Ljubljana II.; Novak Terezija iz Ljubljane II. na Ljubljano I.; Nahtigal Julka iz Ljubljane II. na strojni oddelek ravnateljstva; Urh Maks iz strojnega oddelka ravnateljstva na Ljubljano II.; Šeširčič Jože iz strojnega oddelka ravnateljstva na postajo Ljubljana I.; Vrbovšek iz strojnega oddelka ravnateljstva na Ljubljano II.; Žvan Viktor iz Ljubljane II. na Ljubljano I.; Raner Martin, prometnik v Kočevju, je premeščen na postajo Rakek. Nadalje so premeščeni: Sovre Franc, prometnik in šef postaje Kraljevica — Prelog, za šefa postaje Zenica — Muta; Tavčar Ivan, iz Rakeka v Ljubljano na glavni kol.; Zlatner Peter, iz Rakeka v Ljubljano na gl. kol.; Škrobar Anton, postajni načelnik v Dolnji Lendavi, v Maribor gl. kol.; Čihočki Franc, iz Maribora gl. kol. v Ljubljano gl. kol.; Mihaljevič Mate, iz Čakovca za postajnega načelnika v Ormož.

Bethlen v Rimu

Rim, 13. jan. tg. Glede obiska grofa Bethlena v Rimu, ki bo trajal 10 dni, se zatrjuje, da gre za novo situacijo, ki je nastala med Italijo in Madjarsko zaradi madjarsko-francoskega pakta. Dalje se v Rimu širi že več mesecev govorica, da se namerava doseči poroka Otona Habsburškega z najmlajšo hčerjo italijanskega kralja Marijo, in sicer kljub temu, da je bilo izdanih že več odločnih demantijev.

Romunija tone v dolgovih

Bukarešt, 13. jan. ž. Besarabijska demokratska stranka je imela včeraj svoj letni kongres v Kišinevu. Na kongresu je govoril prof. Konstantin Stere, predsednik stranke, ter je navzoče opozoril na razcep v raznih strankah ter sporočil, da je romunsko narodno kmetsko stranko zapustil njen predsednik dr. Maniu, v ljudski stranki pa da sta se sprla maršal Avarescu in Goga. Po mnenju Stereta je današnja vlada prišla na krmilo proti ustavi. Romunija ima 200 miljard lejev inozemskega dolga in odpade zaradi tega na vsako odraslo osebo 60.000 lejev dolga.

Bukarešt, 13. jan. ž. Šef romunskega generalnega štaba, general Samsonovič, je odpotoval snoči v Varšavo. Samsonovič bo informiral poljske vojne kroge o stališču, ki ga bo zastopala Romunija na prihodnji razorožitveni konferenci.

Belgrajske vesti

Belgrad, 13. jan. l. Iz uprave monopolov poročajo, da hoče uprava v tekočem letu posebno aktivirati kulturo tobaka, in sicer iz prihrankov lanskega leta. Predvideva se namreč znatno zvišanje našega izvoza tobaka v Češkoslovaško in Poljsko, s katerima državama je naša monopolska uprava sklenila posebno ugodne pogodbe.

Belgrad, 13. jan. l. Kmetijsko ministrstvo je predpisalo na podlagi zakona o obveznem zavarovanju setve in plodov poseben pravilnik o zavarovanju setve v primorski banovini, na podlagi katerega morajo vsi lastniki posejanih zemljišč in sadovnjakov biti obvezno zavarovani.

Centrala Krekovih družin

vabi na

IV. DELAVSKI PROSVETNI VEČER

ki bo v petek, dne 15. januarja 1932 ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22.

Spored:

Naša organizacija. Deklamacija. Dr. A. Schwab: Večer na morju. Moški zbor. Marinček: Naloge strok. in gosp. organizacij. Govor. Schubert: Ave Maria. Solospev. Dr. Ipavic: Brez jader. Moški zbor. — Odmor. — St. Premrl: Trojno gorje. Moški zbor. P. F. Ačko: Jeftejeva lepa hči. Solospev. Langus Jože: Kulturna organizacija in naš tisk. Govor. Hristov: Tožba po materi. Moški zbor. Zborna deklamacija: Mi gremo...

Pričakujemo, da se člani in prijatelji naših organizacij večera v obilnem številu udeležijo. — Vstop prost.

Zveza med Severnim in Egejskim morjem

Po rekah in kanalih

Belgrad, 11. jan.

Donava spada med najpomembnejše žile rečnega prometa v Evropi. Iz centralnih pokrajin si je poiskala zanimivo pot na vzhod.. Po svojem dolgem toku sedotika sedem evropskih držav: Nemčijo, Avstrijo, Čehoslovaško, Madjarsko, Jugoslavijo, Romunijo in Bolgarijo. Promet na njej se dobro razvija. Le Železna vrata v njenem spodnjem toku povzročajo prometu nekaj težav. Največja slabost Donave pa je, ker nima direktne kratke zveze v odprto morje. Radi tega ni čudno, če se posamezniki, pa tudi cele družbe, že dalj časa bavijo z idejo, da bi Donavo kot centralno vodno žilo Srednje Evrope zvezali z Egejskim in po njem s Sredozemskim morjem.

Že meseca novembra se je v Belgradu vršila ožja konferenca zastopnikov posameznih zainteresiranih ministrstev, kjer se je predvsem razpravljalo o zvezi Donave z Egejskim morjem. Po dosedanjih načrtih bi poglobil strugi rek Morave in Vardarja, jih medsebojno zvezali in na ta način dosegli zaželjeni cilj. Te dni je profesor tehniške fakultete na belgrajski univerzi g. Vlada Mitrovič objavil zanimiv članek v tej smeri, iz katerega posnemamo nekatere zanimive podrobnosti.

Že pred svetovno vojno so posamezniki mislili na vodno zvezo med Donavo in Egejskim morjem. Nemci so v tej smeri že zelo mnogo storili. Dela se na zvezi med Donavo in Renom. Predvideni so trije kanali: po reki Neckar, po Mainzu in po Bodenskem jezeru. Prvi dve zvezi sti aktualni in se na njima že aktivno dela, dočim je tretja (z Bodenskim jezerom) samo načrt, ki ga bo bodočnost ali rešila ali zavrgla.

Istočasno se dela na zvezi med Donavo, Labo, Odro in Vislo. Največ zaslug ima češkoslovaški profesor tehnike iz Brna g. Smrček, ki je napravil detajlne načrte za to zvezo. Potemtakem bi Panonski bazen bil po dveh velikih kanalih zvezan s Severnim in Baltiškim morjem in bi na ta način prišle vse merodajne in gospodarsko pomembne evropske države v njegov kompleks.

Dočim bi severni del te mednarodne vodne žile imel odprto pot razvoja in možnost vzdrževanja tolike prometne frekvence, bi njen južni del, to je Železna vrata, ako vpoštevamo status quo, na noben način ne mogel v današnjem stanju odgovarjati težki nalogi. Velikih investicij pa tudi ne bi kazalo vlagati v ta namen iz že zgoraj naznačenega vzroka (ker Donava nima dobre morske zveze radi izliva v centralno Črno morje).

Nasprotno pa je vodna zveza med Donavo in Solunskim zalivom po rekah Moravi in Vardarju zelo privlačna in simpatičnejša. Solun leži na odprtem Egejskem morju. Po njem bi bila Srednji Evropi zelo skrajšana zveza z Indijo in vzhodom sploh (po Sueškem kanalu). Po dosedanjih računih bi bila linija Rotterdam—Mainz—Regensburg—Dunaj—Budapest—Belgrad—Saloniki za približno tri tisoč kilometrov krajša od krožne morske poti skozi Gibraltar. To pa ni malega pomena.

Dolina Morave in Vardarja ni težko prehodna. Po njej teče znana železniška zveza z Orijentom. Skozi njo bi bilo mogoče izvesti moderni kanal med Smederevom in Solunom. Njegova dolžina bi bila nekaj več ko 750 km. Kolikega pomena bi bila ta zveza za vse države Srednje Evrope in še prav posebej za našo državo, ni treba podrobneje razpravljati.

Do danes so o prekopu med Smederevom in Solunom napravljene le skice in splošne študije, dočim podrobnih načrtov šeni. Kanal bi vodil čez znano bifurkacijsko točko pri Preševu (460 m) med Moravo in Vardarjem. Teritorijalno bi odpadlo na Grško okrog 80 km, ostali del (670 km) pa bi pripadal Jugoslaviji. Kanalizacija Morave in Vardarja naj bi se izvedla le v ožinah (takozvanih klisurah), to je pri Bagrdanu, Stamatovu, Grdelici in Demirkapiji. Istočasno bi se izvedla elektrifikacija moravsko-vardarske doline. Po računih tehničnih strokovnjakov bi gradba stala približno 310 milijonov zlatih Din.

Do realizacije tega epohalnega načrta vsekakor ne bo še tako hitro prišlo. Vendar prvi začetki so tu. Samo da Evropa sedanjo težko krizo preboli.

Zgodba o ujetem kozorogu se nadaljuje

Nenavadna lovska zadeva se konča pred sodiščem

Pod naslovom »Okrog zgodbe o ujetem kozorogu, nenavadna lovska zadeva, ki pride tudi pred sodišče« je g. Vladimir Kapus v »Jutru« objavil notico, ki se peča s kozorogom, ki sem ga jaz ujel dne 12. dec. m. l. na avstrijski strani Kleka (gora med Golico in Rožčico) — kakih 50 m onstran državne meje.

Tudi jaz soglašam z njim v tem, da je ta kozorog ušel iz revirja g. barona Borna. Zato sem gospoda barona takoj drugi dan pismeno obvestil in mu ga ponudil. Tega mnenja sem tudi še sedaj kljub temu, da je baronov nadlovec, preden ga je videl, svojčas pobeglega kozoroga precej drugače popisal kakor je v resnici. Rekel je, da je 3 do 4 leta star in da ima bele lise na nogah. Ujeti kozorog je pa pet in pol leta star in ima črne noge. Ko si ga je pa ogledal, je pristavil: ta je tudi naš, take tudi imamo.

G. Kapus ima lahko glede tega in drugih kozorogov svoje posebno naziranje, kakor ga imajo tudi vsi tisti, ki so poslali časopisom tozadevna poročila. Protestiram pa proti temu, da me skuša javno smešiti in postaviti vso zadevo pred javnostjo v drugačno luč, kakor je v resnici. Prvič se je o zadevi samo enostransko informiral in si kljub temu prisvaja pravico objektivne sobe, drugič je pa tudi ton dopisa vse prej kakor stvaren. Čemu me persiflira, ko me najbrž niti ne pozna? Čemu postavlja besedi »srečen lovec« v apostrof? Ali misli g. Kapus, da ne morem biti lovec, če sem župnik. Gosp. Kapus, ali poznate načelo: nemo habetur mendax, nisi probetur? Članek napravlja name vtis, kakor da bi hotel pisec na željo nekoga, ki je v zadregi, mistificirati javnost.

Ker je javnost že toliko slišala o tem ubogem kozorogu, naj podam končno tudi še jaz o zadevi avtentično poročilo. Ta dan sem bil na lovski patrulji ob državni meji od Golice do Rožčice. Na mestu, ki sem ga zgoraj označil, zagledam kozoroga. Stal je na skali in kopal v snegu, da bi prišel do trave. Ko me zagleda, se bliskovito obrne in skoči s skale proti spodaj ležečemu rušju. Zdrsel je po zmrznjenem snegu v rušje in se hotel skozi preriti. A ni šlo. Nazaj pa tudi ni mogel, ker so ga veje ovirale na več kot pol metra dolgih rogeh. Če bi bil šel z glavo na tla, bi se bil oprostil. A tega ni storil.

Ker sem vedel, da je g. Bornu en kozorog ušel, sem to priliko porabil, da mu ga zopet ulovim. Hitro sem priskočil, ga prijel za roge in veje odstranil ter ga skušal zvezati. Tedaj je skočil iz grma (rušja) in me potegnil nekaj metrov po snegu in skalah navzdol. Končno sem ga obvladal in zvezal.

Žival bi se bila najbrž tudi sama počasi oprostila. Vendar pa mislim, da sem storil prav, če sem ga ujel. Če bi bil kozorog v tistem hudem mrazu in visokem snegu vsled pomanjkanja krme poginil ali pa prešel še naprej v Avstrijo, bi ga g. baron najbrž ne bil več dobil.

To je torej avtentična zgodba o kozorogu. Če se g. Kapus pri tem spominja Abrahama in njegovega ovna in noče verjeti, ga ne morem siliti. Poznam lovca, kateri je našel gamza, ki se je pri skoku z rogmi obesil med veje in tam poginil, ker se ni mogel oprostiti. To so izredni slučaji, ki so znani lovcem. Zaradi tega pa ni treba vsem gamzom in kozorogom poginiti na isti način, kakor misli g. Kapus. Če želi, sem mu na razpolago, da ga popeljem na lice mesta.

Kozorog ni prišel »neupravičeno v posest župnika«, tudi ga nisem ujel »v svrho pridržaja«, kakor piše g. Kapus. Jaz si ga nisem hotel prisvojiti, ampak sem ga takoj ponudil dozdevnemu lastniku. Zahteval pa sem postavno najdenino (10% vrednosti) in nekaj za trud, krmljenje in straženje, skupaj 5000 Din. Ali je to protizakonito? Po izjavi baronovega lovca so bili 3 kozorogi kupljeni za 130.000 Din. Cariniki na Jesenicah pa pravijo, da so bili kozorogi svoj čas pri uvozu označeni z vrednostjo circa 30.000 Din za komad. G. Born je svoj čas razglasil nagrado 500 Din vsakemu, ki pobeglega kozoroga samo kje vidi. Zato sem odklonil premijo 1000 Din.

Namesto, da bi g. Born plačal zakonito najdenilo ali se pa obrnil na sodišče, je pa politična oblast [illegible] zaplenila kozoroga. Ali je tu res »moralo oblastvo poseči vmes«, kakor pravi g. Kapus, je vprašanje, ki se bo razčistilo na merodajnem mestu

Čudim se pa, ker sme »Jutro« objaviti, da so kozoroga zaplenili in postavili tja, kamor spada.

Končno besedo o tej zadevi naj pa izreče sodišče.

Franc Krašna, župnik,
Sv. Križ nad Jesenicami.

Še eno pojasnilo

V »Slovenskem Narodu« od 13. januarja, št. 9, beremo v rubriki »Dnevne vesti« na strani 3 sledeče:

POJASNILO

Na razne pritožbe glede seznama volivcev, ki se zadnjih volitev niso udeležili, resnici na ljubo ugotavljamo, da je Narodna tiskarna tiskala omenjeni seznam po naročilu glavne volivne pisarne, ne da bi prevzela odgovornost za avtorstvo njegove vsebine.

Narodna tiskarna.

Maščevanje, ker ni dobil službe

Maribor, 13. jan.

Danes je obravnavalo mariborsko okrožno sodišče slučaj zlobnega maščevanja, ki se je dogodilo v Melincih dne 18 novembra preteklega leta. Zagovarjal se je brezposelni šofer Anton radi zlobne poškodbe tujega imetja.

Imenovani se je dne 18. novembra peljal s šoferjem Štefanom Hujsom v Ižakovce, med potjo pa so se ustavili v gostilni v Melincih. Med tem, ko so bili v gostilni, se je osumljenec odstranil iz gostilne in videli so ga, kako se je motal okrog avtomobila, potem pa se je vrnil nazaj med pivce. Ko so se pa hoteli odpeljati, je šofer z grozo opazil, da so prerezane cevi na vseh štirih kolesih; povzročena škoda je znašala 9455 Din.

Takoj je bil osumljen dejanja Anton, ki pa je trdovratno tajil. Vendar ga je pokopala njegova izjava gostilničarju, češ, da je jezen na šoferja, ker mu je prevzel službo, za katero se je on sam potegoval in zato mu bo nekaj napravil.

Poleg te obtožbe se je Anton moral zagovarjati hkrati radi tatvine kolesa, katero je zagrešil 4. julija v Ižakovcih. Pripeljal se je v tamošnjo gostilno v avtomobilu nekega šoferja. Ker se je pa šofer brez njega odpeljal, si je prisvojil kar kolo, ki je stalo pred krčmo, ter se odpeljal na njem. Anton je bil radi obeh dejanj obsojen na 6 mesecev strogega zapora.

Pet žrtev steklega psa

Celje, 13. jan.

V Pasteurjev zavod javne bolnišnice so pripeljali danes pet oseb, ki sta jih napadla v torek 12. t. m. dva stekla psa.

Posestnika Alojzija **Cesarja** in njegovo 7 letno hčerko **Alojzijo** in 6 letnega sina **Jožefa** iz Mestopolje vasi št. 12 je napadel njihov domači pes. Očeta, 31 letnega Cesarja, je vgriznil v desno roko, hčerko Alojzijo v desno nogo, sina Jožefa se je pa lotil na obeh rokah.

Razun teh treh je ugriznil v desno nogo še 6 letnega Kapša Antona iz istega kraja. 61 letno posestnico Marijo Novakovo iz Mestopolje vasi pa je ugriznil njen pes na obeh rokah.

Težka nesreča na čevljarskem stolu

CUDEŽNO OBVAROVAN SMRTI

Št. Jernej, 12. jan.

Mladi 15 letni Ivan Krhin iz Št. Jerneja se je učil čevljarske obrti pri nekem tukajšnjem čevljarju. Mojster mu je odkazoval razna lažja dela, ki jih je marljivi vajenec tudi zadovoljivo izvrševal. Preteklo soboto pa je mladeniča doletela huda nesreča. Sedel je, kakor običajno, na svojem stolu in z ostrim čevljarskim nožem rezal rob podplatov pri nekih čevljih. Pa mu je ostro rezilo naenkrat zdrknilo po gladki podlagi, v zamahu izgrešilo smer in se mu zasadilo — naravnost v prsa... Sledil je grozen krik... Fant je omedlel, se zrušil po tleh in obležal kakor mrtev —

Pritekli so domači, ga pobrali, močili z vodo in tako le s težavo znova obudili k življenju. Izprali so mu krvavečo rano in pri tem ugotovili, da je bridko rezilo tik nad srcem omagalo, ker se je zadelo ob rebrno kost in tako prisiljeno zgrešilo svoj zlobni namen.

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrgnite Vašo kožo vsak večer, predenj greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrgnite pa tudi podnevi, predenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam:

Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.oo—22.oo

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Številke o rubežni in eksekucijah

Ljubljana, 13. januarja.

Ko človek, ki je neroden v sodnijskih zadevščinah, stopi skozi glavni vhod v justično palačo, opazi najprej ob nekaterih dnevih v avli nervozne ljudi, ki iščejo v sobi št. 28 zadoščenje svoji žaljeni časti. Navadno vsi krenejo na desno, so pa mnogi, ki težkih korakov vzamejo smer proti levemu hodniku, kjer se v pritličju nahajajo prvič izvršilni oddelek okrajnega sodišča, dalje zemljiška knjiga in naposled davčni urad za okolico. Takoj ga presenetijo na hodniku visoke table, s katerih se blešče razni razglasi in oklici o dražbah premičnin in nepremičnin itd. Ko napravi par korakov, se mu nad vratmi sobe št. 19 zablesti napis »izvršilni oddelek«. Tja vede nerodnega človeka pot, ker mora podati razodetno prisego, da nima nikakega zarubljivega premoženja. V tej sobi je pravcati dirindaj med dopoldanskimi urami. Več uradnikov sedi in dela neprestano. Mnogi zvaničniki zbirajo pošto. Tu je namreč nastanjen tudi ekspedit za okrajno in deželno sodišče. V znane modre in druge kuverte polagajo sodne spise, jih potem po pravilih zabeležijo in pripravijo za pravilno odpošiljatev na poštno upravo, ki potem vsa ta usodna pisma dostavi naslovljencem. Ekspedit ima ogromno dela in odpremi letno do 200.000 sodnih priporočenih pisem.

Izvršilni oddelek, ki ga je pred vojno in po vojni do zadnjih dveh let vodil le en sodnik, je zadnji čas preobremenjen z delom. Zato je starešinstvo okrajnega sodišča odredilo, da rešujeta eksekucijske akte dva sodnika. Letos je poverjen ta posel sodnikoma dr. Vladku Rupniku in dr. Andreju Dolinarju. Oddelku je prideljenih več uradnikov in 11 izvršilnih organov. Kakor vsako leto, je tudi letos oddelek sestavil podrobno statistiko o vseh agendah. Številke tega oddelka naglo naraščajo od leta do leta. Po prvih povojnih letih je vladala v tem oddelku še nekaka idila. Bilo je sprva od 700 do 1000 izvršilnih predlogov. A sedaj? Pregled navaja, da je bilo **lani vloženih 9694 eksekucijskih predlogov,** ki so zahtevali ali rubežen premičnin, ali pa prisilno vknjižbo zastavne pravice za razne tirjatve od malega zneska 100 Din do več deset tisoč in še daleč čez. Napram letu 1930 je število teh predlogov naraslo za 1064.

Podrobnejši pregled navaja, da je bilo — v oklepajih podatki iz predlanskega leta — podanih 726 predlogov glede prisilne vknjižke zastavne pravice na razna zemljišča v mestu in okolici, predlanskim pa 348. Boben je grozil, da bo na dražbi prodanih 185 posestev (114), toda eksekviranci so napeli vse sile, da ni prišlo do katastrofe in da niso bili ob svoja domovja in grudo. Dejansko je bilo lani dokončanih z razdelilnim sklepom in pristopom le 34 dražb posestev.

Največ posla imajo izvršilni organi z rubežnijo premičnin in denarja. Mnogokrat so ti organi, ki dobijo od svojega poslovanja le procentualno majhno trošnino, priča težkim socialnim in gospodarskim razmeram. Mnogi eksekviranci jih sprejemajo flegmatično, doslej pač niso naleteli na kak nasilen odpor. Za rubežen premičnin je bilo lani vloženih 7376 predlogov (6729). Mesečne plače in stalni prejemki so se zarubili v 2017 slučajih (1666). Na dražbi je bilo lani prodanih raznih premičnin 235 zarubljencem (162). Z negativnim rezultatom je bilo opravljenih 3756 (2557) rubežni.

Izvršilni oddelek je v 925 (1311) slučajih izvršil rubežen, da je izterjal razne sodne pristojbine in kazenske denarne globe.

Na podlagi pravomočnih sodnih stanovanjskih odpovedi je bilo pri izvršilnem oddelku lani vloženih 150 (253) predlogov za deložacijo stanovanjskih najemnikov. Dejansko je bilo izvršenih samo 10. Da so se ostale deložacije preprečile, gre v prvi vrsti hvala stanovanjskemu uradu mestnega magistrata in tudi kulantnosti izvršilnega oddelka, ki je skušal s svojim vplivom doseči pri predlagateljih podaljšanje.

Ogromno število izvršilnih predlogov pa ne sme objektivnega opazovalca povsem premotiti. Socialne in gospodarske prilike so res obupne, toda ljudje, ki jih preganja eksekucija, skušajo z vsemi sredstvi, da se rešijo nesreče. Mnogo eksekucij gre pač na breme raznim špekulacijam in neekonomičnim ureditvam. Po eksekucijah so v prvi vrsti prizadeti obrtniki, trgovci in podjetniki. Da pa število eksekucij v primeri s predvojnimi časi tako narašča, tiči vzrok tudi v dejstvu, da vlaga OUZD največ izvršilnih predlogov. Letos je bilo podanih nad 2000 predlogov, ki so zahtevali rubežni premičnin ali prisilno vknjižbo zaradi zaostalih prispevkov omenjenemu zavodu. V tem pogledu so najbolj udarjeni obrtniki in tudi nekatera velika podjetja, ki so ostala dolžna na prispevkih ogromne vsote. Tako je neko veliko ljubljansko podjetje dolgovalo zavodu na prispevkih nad 90.000, za katero vsoto se je OUZD prisilno vknjižil.

Nad vse značilna je primerjava gorenje številke eksekucij z letom 1912 pred vojno. Takrat je doseglo število eksekucij 5777. Tega leta še ni bilo OUZD in lahko pravimo, da so sedanje razmere slične onim iz leta 1912, ko je bilo tudi naše gospodarstvo v veliki krizi. Eksekucije so bile prva leta po prevratu, zlasti na deželi prav redke in tudi v Ljubljani niso dosegle števila 1000. Od leta 1923 pa so se žal začele množiti.

Tako gospodarsko in socialno sliko nad podajajo statistični podatki izvršilnega oddelka ljubljanskega okrajnega sodišča.

Težka aretacija osem oboroženih nasilnežev

Ptuj, 13. januarja.

Včeraj opoldne je dobil gostilničar Rudolf Debeljak v Borlu št. 12, obč. v. Barbara v Haložah neprijeten obisk. Pojavila se je družba 8 neznanih oseb ter zahtevala pijače. Ker so bili prišleci že precej vinjeni, jim je gostilničar odrekel pijačo. Zaradi tega so pričeli razgrajati in so končno napadli gostilničarja z noži in revolverji, da jim je komaj pobegnil in se skril na podstrešju v sosedni hiši. Razgrajači so vdrli za njim in huda bi mu bila predla, ako bi pravočasno ne bil zaprl in zaklenil za seboj hišnih vrat.

Ker niso mogli v hišo, so razbijali in sekali z noži po vratih, da se je vse treslo. To razbijanje je trajalo kake četrt ure, nakar so se odpravili proti vasi Stojnci. Ko je gostilničar to opazil, je stekel nemudoma po orožnike. Dva orožnika sta začela razgrajače zasledovati. Dohitela sta jih v Stojncih ter jih ustavila. Toda osem nasilnežev se patrole ni ustrašilo in so se ji stavili po robu, da je patrola prosila ojačenja iz Ptuja. Patrola petih orožnikov je nadaljevala zasledovanje ter nasilno družbo dohitela pri Sv. Marku, ravno v trenutku, ko so hoteli z brodom čez Dravo. Tedaj so se nasilneži udali nevarni premoči ter se dali aretirati.

Odpeljali so jih z avtomobilom v zapore okr. sodišča v Ptuju. Aretirancem so zaplenili nože in revolverje, s katerimi so bili vsi oboroženi.

Gostilničarji, znižujte cene!

Ljubljana, 13. januarja.

Danes moremo reči, da je Ljubljana z zadoščenjem sprejela vest, da je banska uprava naročila ljubljanski policiji in mestnemu načelstvu, naj uvedeta strogo akcijo proti gostilničarjem zaradi previsokih cen. Z zadoščenjem pa moremo ugotoviti tudi mi, da je bil »Slovenec« prvi, ki je to akcijo začel ter zahteval, da morajo tudi gostilničarji slediti splošnemu padanju cen ter znižati cene gostilniški hrani. In kakšno ogorčenje je sledilo našemu prvemu članku o tej zadevi! Gostilničarska zadruga je sklicala celo sejo širšega odbora, na kateri naj bi gostilničarji sklepali o protestih in odgovorih proti temu članku. K sreči je imel ta sestanek povsem nasproten uspeh in se je celo našel odkritosrčen gostilničar, ki je dejal, da je res potrebno znižanje cen. Dober mesec pozneje je ista gostilničarska zadruga razposlala svojim članom okrožnico, v kateri predlaga nižje cene jedilom. Dvomimo, ako bi ta okrožnica zagledala beli dan, če ne bi bilo pritiska javnega mnenja in pritiska oblasti, ki so morale tudi same uvaževati argumente zdrave pameti in slediti v tem oziru volji ljudstva. Res je, da so gostilničarji sami skušali vplivati na javno mnenje. Tako je neki nam nasproten ljubljanski dnevnik objavil obširen zagovor v korist gostilničarjev. Ta zagovor pa ni imel nobenega odziva, saj ugotavlja na primer glasilo uradništva »Naš glas«, da je zagovor tako ginljiv, kakor da bi bilo treba vsak čas začeti s pomožno akcijo za gostilničarje.

Ko so gostilničarji navajali, da padec cen jestvinam še ne more bistveno vplivati na znižanje gostilniške hrane, ker je merodajna režija, so pozabili na to, da ima vsaka palica dva konca. Le spomnimo se, da noben seizmometer ne bi mogel biti bolj občutljiv, kakor so bili gostilničarji takrat, ko so se dvigale cene živilom. Naj je meso poskočilo le za dinar pri kilogramu, takoj so gostilničarji podražili cene gostilniški hrani. Vsako najmanjšo podražitev na trgu so takoj registrirali pri svojih cenah. Ta občutljivost za gibanje cen pa je mnoge gostilničarje — so pa seveda izjeme, kakor povsod — takoj zapustila, ko so pričele cene na trgu padati. Že ko so mesarji davno podlegli v svojem odporu javnemu mnenju in popustili pri svojih previsokih cenah, so gostilničarji še vedno prodajali po istih cenah, kakor da se ne bi nič zgodilo. Sicer pa še danes dobiš gostilničarje, ki na pr. prodajajo porcijo kislega zelja po 3 Din, kupujejo ga pa po 3.50 Din kilogram! In vendar morejo napraviti iz enega kilograma 15 porcij! Razlika med 3.50 in 45 Din, kolikor sami dobe za zelje, pa je že tako velika, da je nobena še tako draga režija ne upravičuje!

Z vsemi stvarmi je tako. Zadnjič smo videli v Ljubljani nekega Dolenjca, ki se je zaman trudil, da bi prodal svoje dobro, zdravo vino po 2.50 Din. V gostilni je plačal za četrt dosti slabšega cvička 3.50 Din, ko je malical. Na Štajerskem dobiš dobro belo vino po 3.50 Din franko Celje. Prevoz v Ljubljano velja za en liter 20 par, vse trošarine in takse pa ne pridejo nad 3 Din. Torej velja en liter vina v prodaji na debelo, dostavljeno v kupčevo klet, 6.20 Din. Tako vino pa se mnogokje v Ljubljani toči po 16—18 Din. Razlika je prevelika, da bi jo mogli upravičevati ostali davki in režija, temveč je resnica ta, da mnogo preveč požro vmesni dobički, zlasti zaslužek vinskega trgovca in gostilničarja. Da mora biti teh razmer enkrat konec, je jasno. Zato pozdravljamo akcijo banske uprave, ji želimo odkritosrčno popolnega uspeha in obljubljamo s svoje strani storiti vse, da to akcijo podpremo tudi v javnosti.

Kaj pravite?

Dogodilo se mi je to-le:

Opravek sem imel v tovarni nekje na Slovenskem. Ravnatelj tovarne je — kajpada — Nemec in — kajpada — trd Nemec, ki ne razume slovenske besedice. Vratar mi izroči prijavnico, tiskano poleg slovenščine — kajpada — tudi v nemščini. Tudi so me opozorili, da mora biti prijavnica izpolnjena v nemščini, ker »direktor« tako zahteva ... Kajpada!

To se godi v letu 1932., toraj v 13. letu osvoboditve ...

Naš človek na lastni zemlji na Koroškem umira ...

Naš človek na Primorskem trpi.

Naši ljudje so ubogi Lazarji — po svetu in doma.

Slovenski človek, kaj praviš na to?

Celje

O zelo perečem vprašanju današnje zmaterializirane dobe o ljubezni do bližnjega bo predaval na prihodnjem prosvetnem večeru v ponedeljek 18. t. m. g. prior Valerijan Učak iz Ljubljane. Opozarjamo občinstvo na to zanimivo predavanje, ki se bo vršilo ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma.

Hranilno knjižico izgubila V ponedeljek 11. t. m. okrog 9 dopoldne je izgubila na poti od Cankarjeve ceste do Glazije služkinja Ana Petkova z Medloga hranilno knjižico južnoštajerske hranilnice z vlogo 4000 Din na njeno ime.

Pregled motornih vozil. Pred nekaj dnevi smo poročali, da se vrši 18. oziroma 28. t. m. pregled avtobusov in avtotaksov. Predstojništvo mestne policije javlja, da se nameravani pregled ne bo vršil na podlagi banske okrožnice, s katero se razpored prekliče ter odreja, da se bo vršil pregled vozil javnega prometa avtobusov hkrati s splošnim pregledom in z novo registracijo.

Krajevna protituberkulozna liga. Od zadnjega izkaza so v letu 1931 plačali ustanovnino po 1000 Din sledeči: Majdič Peter, veletrgovina, občina Sv. Peter v Sav. dolini, občina Žalec, občina Teharje, občina Sv. Jurij ob juž. žel., občina Sv. Jurij ob Taboru. Na podpornini je vplačalo 49 popornih članov 2502.50 Din. Krajevni odbor se najiskreneje zahvaljuje vsem dosedanjim ustanovnikom, podpornim in rednim članom ter vsem dobrotnikom in nabiralcem. Obračamo se na javnost s prošnjo za podporo, predvsem za pristop članov, ustanovnih 1000 Din, podpornih 50 Din in rednih 12 Din letno. Prihodnje dni se bodo vsem dosedanjim članom in onim, ki še niso člani, poslale položnice s prošnjo za članarino 1932 l. Nadalje obveščamo vse člane krajevne lige, da se vrši v četrtek 28. januarja ob 8 zvečer v mestni posvetovalnici na magistratu redni letni občni zbor. Spored občnega zbora je jako važen in poučen, zlasti opozarjamo na predavanje primarija dr. Rajšpa: Splošna sredstva v boju zoper jetiko, in vabimo zato vse člane in prijatelje na udeležbo.

Društvo Soča ponovno naznanja, da bo v soboto 16. t. m. ob 20 v Narodnem domu v spomin 25 letnice smrti S. Gregorčiča akademija s programom izbranih Gregorčičevih pesmi. Sodelujejo: Katol. prosvetno društvo, CPD, 14 letni deček, nadarjeni vijolinist Viher itd. Ker je čisti dobiček namenjen za celjske brezposelne, lepo prosimo obilne udeležbe. Predprodaja vstopnic je v trafikah Kovač in Sedlaček.

Ptuj

Zagonetna smrt. Dne 11. t. m. ob 8 je prišel raznašalec kruha na stanovanje posestnice Marije Murko, Krčevina 21, da odda — kakor običajno — naročeni kruh. Ker so bila hišna vrata zaprta, je poklical hlapca sosedne hiše Janeza Lebarja, da pogleda, kje je gospodinja. Lebar je pogledal skozi okno in videl, da leži nepremično na postelji. Vsled tega je odstranil opeko iz okna shrambe, zlezel skozi okno in odprl vrata. Ko se je približal k postelji, kjer je ležala Marija Murko, da je vzbudi, je videl, da je Murkova — mrtva. O slučaju je obvestil županstvo v Krčevini in orožništvo odnosno okrajno sodišče v Ptuju. Poslednje je odredilo obdukcijo trupla, ki se je vršila še isti dan v mrtvašnici v Rogoznici. Vzrok nenadne smrti bo prinesla na dan šele nadaljna sodna preiskava, ki je v polnem teku. Dosedaj se je ugotovilo le, da je pokojni Mariji Murko izvabil nekdo vsoto 7000 Din na tak način, da ji je zagrozil z oddajo v hiralnico in da je dotičnik dne 10. t. m., torej dan pred njeno smrtjo, zahteval še nadaljni znesek denarja, toda brezuspešno.

Tatvina kolesa. Franc Metličar, krojaški mojster, je pustil svoje kolo za trenutek v veži gostilne »Beli križ«. Ko se je vrnil, kolesa ni bilo več, nek uzmovič ga je ukradel. Kolo je znamke »Puch«, vredno 800 Din. Policija zasleduje tatu.

Ljubljana

Napredek elektrarne in vodovoda

Ljubljana, 13. januarja.

Še vsako leto, kadar smo objavili številke o mestni elektrarni in vodovodu, smo mogli ugotoviti lep napredek obeh podjetij. Leta 1931 je mestna elektrarna oddala že 6,698.521 kilovatnih ur. Najvišja konica v mestni elektrarni, ki je zaznamovala obteženost strojev, je bila meseca novembra, ko je dosegla 2684 kilovatov. Najnižja je bila v juniju z 897 kilovati. Največ toka je oddala mestna elektrarna meseca decembra, in sicer 729.279 kilovatnih ur. Najmanj pa meseca junija, in sicer 437.955 kilovatnih ur. Lani je bilo montiranih 199 novih elektromotorjev v obratih ter 14.720 novih žarnic. Število elektroštevcev zaznamuje lani prirastek 1467, ali z drugo besedo, toliko je bilo novih instalacij.

Podoben lep napredek izkazuje tudi mestni vodovod. Leta 1931 je mestni vodovod oddal skupno 4,997.465 kubičnih metrov vode. V prvi četrtini leta je oddal 1,144.996 kubičnih metrov vode, v drugi 1,311.636 kubičnih metrov, v tretji 1,360 126, v zadnji četrtini pa 1,158.207 kubičnih metrov. Največ vode je mestni vodovod oddal 14. julija, in sicer 18.526 kubičnih metrov. Ta dan moremo torej smatrati za najbolj vroč dan lani. Najmanj vode pa je oddal 13. decembra, in sicer 5654 kubičnih metrov. Povprečna uporaba vode na dan in prebivalca je znašala 194 litrov. Danes je priključenih na mestni vodovod 4474 hiš. Lani je bilo priključenih 281 novih hiš z 2233 izlivki. V mestu je bilo priključenih 159 hiš s 1117 izlivki, na Ježici 22 hiš z 61 izlivki, v Mostah 42 hiš z 290 izlivki, na Viču 52 hiš s 164 izlivki in v Zgornji Šiški 6 hiš s 17 izlivki. Najvišja uporaba je bila, kakor rečeno, 18.000 kubičnih metrov vode na dan. Mestni vodovod pa zmore oddati na dan tudi 27.000 kubičnih metrov, ker imata dva velika stroja kapaciteto po 9000 kubičnih metrov, oba mala pa po 4500 kubičnih metrov. Da bi torej v Ljubljani vode zmanjkalo, se nam zaenkrat še ni bati.

Kaj bo danes

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Union, velika dvorana: Dobrodelna akademija »Pomožne akcije«. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

*

⊙ **Spored Dobrodelne akademije,** ki bo drevi ob 20 v prostorih hotela Union. Točno ob napovedanem času začne v glavni dvorani koncert. Koncertni spored otvori operni orkester, ki je pomnožen s člani orkestralnega društva Glasbene Matice in gojenci drž. konservatorija pod taktirko opernega kapelnika dr. Danila Švare. Orkester bo zaigral Webrovo uverturo k operi Čarostrelec, nato Osterčevo malo suito za orkester. Izvajali se bodo trije stavki. Prvi Moderato sloni na ostinatni basovski figuri pavk in tube. Kratek dvotaktni motiv angleškega roga prehaja iz ene inštrumentalne skupine v drugo in konča v violinah. TOa stavek uvaja že drugega. — Tranquillo. Melodija se široko razvija in izzveni naposled v oboi. Oba prva stavka sta popolnoma solistično inštrumentirana. III. Vivace pa je živahen Scherzo, čegar akcenti so položeni v polni orkester. Mala suita se ta večer prvič javno izvaja. Tretja točka je Lajovčev »Caprico« simfonična skladba prave umetniške vrednosti, ki je bila že izvajana v Ljubljani, Pragi in Zagrebu. Zadnjič jo je dirigiral v Ljubljani prof. Škerjanc. Za orkestrskim nastopom zapoje odlična članica naše opere ga. Zlata Djundjenac najprvo arijo Minke iz Gorenjskega slavčka, zatem pa narodne po zapiskih Stanka Vraza v obdelavi g. Štritofa, ki spremlja umetnico tudi na klavirju: Hodi da Minka in Micka bi rada Jurka dobila, sta vzeti iz zbirke 5 narodnih. Zraša je zelen bor pa iz Štritofovih rokopisov. III. del koncerta je prepuščen solistu Josipu Gostiču, mešanemu zboru Glasbene Matice in združenemu orkestru. Prvič se bode izvajala Sattnerjeva kantata V kripti sv. Cecilije, katero je dokončal naš sivolasi mojster spomladi lanskega leta ter jo prepustil Glasbeni Matici v prvo izvajanje. Snov je legendarična iz življenja sv. Cecilije, zaščitnice lepih umetnosti. V zadnjem oddelku pa nam zapoje zbor Glasbene Matice 5 slovenskih a capella zborov in 2 narodni za svetovni radio prenos. Kakor že javljeno bo ta večer 124 radiopostaj po celem svetu sprejemalo in oddajalo slovensko pesem. Opozarjamo, da je postavitev mešanega zbora pri petju nocojšnji večer neobičajna. Zbor se je moral pregrupirati vsled akustičnih zahtev radioprenosa in so se vsled tega predsinočnjim vršile precej dolge skušnje v Unionski dvorani.

⊙ **Pevcem »Ljubljane«.** Pevska vaja danes odpade.

⊙ **Ognjeniki zemlje** je naslov velezanimivemu predavanju, ki ga bo imel g. dr. Valter Bohinec v petek 15. januarja na XV. prosvetnem večeru. Človek si težko predstavlja postanek ognjenikov, postanek posameznih otokov, ki so tudi ognjeniškega izvora, lahko rečemo, da so ravno ognjeniki poleg vode najbolj očividni preoblikovalci zemeljske površine. G. dr. Valter Bohinec je znan in priljubljen predavatelj, kateri bo gotovo to tvarino obdelal kar najbolj poljudno in hkrati zanimivo. Predavanje spremlja lepo število skioptičnih slik, katere nam predstavljajo najbolj znane ognjenike zemeljske oble in vse, kar je z ognjeniki v zvezi. Predavanje bo ob 8 zvečer v verandni dvorani Uniona. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 5.

⊙ **Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana,** vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 15. januarja ob 20 v lastnem družabnem lokalu v »Kazini« (Kongresni trg 1-II). Predaval bo g. ing. Fran Zelenko: o avtomobilskih nezgodah na železniških prelazih. Vabljeno občinstvo in vsi, ki se zanimajo.

⊙ **Koncert stare komorne glasbe** se vrši v ponedeljek 25. januarja v veliki dvorani kina Ljubljanski dvor v okviru Sloginih komornih večerov. Na sporedu so skladatelji Stamitz, Mysliveček, Jiranek in Mozart. Spored izvajajo gg. Jeraj, Šušteršič, Korošec, Müller in Svetel. Cene običajno nizke.

⊙ **Dobrodelna akademija »Pomožne akcije«.** Vstopnice za to prireditev, ki se vrši drevi v Unionu, se dobe v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Naj si torej vsak preskrbi pravočasno še razpoložljive vstopnice, ker je zanimanje veliko.

⊙ **Za »Pomožno akcijo«** so darovali uradniki državne železnice namesto venca na grob svojega pokojnega tovariša g. Černeta znesek 340 Din. — Iskrena hvala! — Odbor »Pomožne akcije«.

⊙ **Podpornemu društvu za gluhonemo mladino** je poklonil g. Ivan Erbežnik, strokovni učitelj na gluhonemnici 70 Din v počastitev spomina blagopokojne gospe Antonije Bučarjeve v Kostanjevici. Iskrena hvala!

⊙ **Prošnja vodstvu cestne železnice.** Pri novi šentvidski progi doživljajo potniki neprijetnost, ker so stalno v zadregi, ali vozi voz v Št. Vid ali samo do Šiške. Tramvaj ima sicer napis, do kam vozi, spredaj, vendar je umevno, da je potnikom zelo nerodno skakati pred tramvaj in gledati, kam vozi. Naj vodstvo cestne železnice tej zadregi občinstvu odpomore s tem, da bodo imeli vozovi napis ob strani, recimo, v oknih. To je malenkost, pa bi bilo mnogim ustreženo.

⊙ **»Sloga« nar. železničarsko glasbeno društvo.** Pevska vaja danes v četrtek odpade. Pač pa prosim vse pevke in pevce, da se zanesljivo udeleže prihodnje pevske vaje v torek 19. t. m. ob pol 20, ker je važna zaradi bližnjih prireditev. — Pevovodja.

⊙ **Padec in poškodba.** Na Jernejevi cesti v Šiški je včeraj dopoldne ponesrečila 44 letna bivša posestnica Marija Kavalar. Padla je in se poškodovala v zatilju. — V Štepanji vasi je prišlo včeraj do manjšega pretepa, med katerim je neki delavec udaril svojega 38 letnega tovariša Ivana Čoka s palico po glavi. Čok je iskal pomoči v bolnišnici, kjer so mu glavo obvezali. Ker pa poškodba ni nevarna, je lahko šel Čok kmalu domov.

⊙ **Pokvarjeno in goljufivo dekle.** Slavki M. je sedaj komaj 22 let, pa je zadnja leta pokazala že toliko spretnosti in prebrisanosti pri svojih predrznih goljufijah, da obstrmi ob njih celo star in izkušen kriminalist. Ta pristni otrok z dna življenja je prišel pred tremi leti na izvirno sleparsko misel. Slavka je prišla v trgovino, se izdala za služkinjo te in te odlične ljubljanske gospe in izbrala zanjo čevlje. Vzela je desni čevelj in dejala: »Počakajte, če bo gospe prav! Pozneje prinesem denar in vzamem še levi čevelj!« En čevelj so deklini že zaupali ali ta se ni več vrnila. V drugi trgovini pa je na isti način prisleparila še podoben levi čevelj in imela je par čevljev, ki ga je prodala. Na ta način je prisleparila več parov čevljev, dokler je ni ujela policija. Zadnje čase pa je sleparila z drugim, a podobnim trikom. Vsa zasopla je pritekla k temu ali onemu gospodu podjetniku in hitela pripovedovati: »Jaz sem hči tega in tega,« (sledilo je ime kakšnega znanca nagovorjenca), »v lekarni je mami zmanjkalo denarja, toliko ji manjka, posodite mi, vrnemo še danes!« In res so ji ljudje posojali, samo denarja niso videli več. Ovadb zoper sleparico se je nabralo precej, na zadnje pa se je le opekla in se znašla v policijskem zaporu. Tajila je trdovratno in na vse kriplje ali policija jo je konfrontirala z oškodovanci in ti so z vso gotovostjo spoznali v njej sleparico. Vedno pa se zglašajo te dni na policiji novi oškodovanci in škoda, ki jo je predrzna Slavka povzročila, še vedno raste.

Trbovlje

Jez je spodkopala voda ob zadnjih nalivih posestniku žage in mesarju Poklšeku. Jez je bil ves iz močnega betona, da je zgledalo, da bo za vedno držal. Prelomiti ga vodovje res ni moglo, a v teku let si je ob strani, kjer ni bilo tako globoko betonirano, izjedla voda pot pod jezom, koder zdaj uhaja mesto v srugo. Ker je tik ob jezu motorna črpalka, ki zajema in potiska vodo v občinsko kopalnico, bo razen Poklška najbrž tudi občina pri vsej nesreči občutno prizadeta.

Gospodarsko predavanje, ki ga bo pojasnjeval film, priredi kmetijska podružnica prihodnjo nedeljo v Društvenem domu ob pol osmih dopoldne. Brez vstopnine.

Kolodvor je pretesen. Veža, v kateri se izdajajo vozni listki, je komaj dobre štiri metre dolga in dva metra široka, zato je tam skoro redno stiska, če se količkaj ljudi nabere in morajo potem čakati na izdajo kart kar zunaj na prostem, kar je posebno neprijetno ob snegu in dežju ali v mrazu. Čakalnica je absolutno premajhna, prostornejšo imajo v Hrastniku in na drugih sosednjih postajah, dasi imajo petkrat in še večkrat manj osebnega prometa. Posebno neprijetno se čuti ta nedostatek sedaj pozimi in ob slabem vremenu, kadar se ob večjem prometu po več sto oseb gnete po postaji in skuša najti zavetje, kjer si že bodi, ker je tudi peron brez strehe, kar tudi železniško osobje samo neprijetno občuti. Zato je nujno, da se najdejo primernejši prostori za izdajo voznih listkov in da se čakalnica razširi, za večje mase ljudi pa tudi na peronu napravi streha!

Rokovnjače uprizorijo naši dramatiki prihodnje nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Kočevje

Jugoslovansko akademsko društvo v Kočevju bo pričelo s 17. jan. t. l. prirejati drugo serijo javnih predavanj, in sicer v sledečem redu: 17. januarja: Dr. Janže Novak, odvetnik: Socijalno-gospodarski temelji kmetskega gibanja v Sloveniji. 24. januarja: Dr. Ivan Sajovic: odvetnik: Socijalna vprašanja in njih reševanja. 31. januarja: Dr. Jože Jakša, zdravnik: Spolne bolezni in njih posledice. (Samo za moške od 16. leta dalje.) 7. februarja: Dr. Joža Bohinjec, direktor OUZD: Delavske kolektivne pogodbe. 14 februarja: Anton Burgar, gimn. direktor: Srednja šola in njen ustroj. 21. februarja: Dr. Mira Finkova, zdravnica: Higijena žene. (Samo za ženske od 16. leta dalje.) Začetek predavanja ob 13. uri popoldne. 28. februarja: Dr. Zdenka Tominškova, zdravnica: Spolne bolezni pri ženski. (Samo za ženske od 16. leta dalje.) Začetek ob 13. 6. marca: Dr. Boris Furlan, odvetnik: Majnšinski problem. 13. marca: Dr. Janko Lavrič, odvetnik: Kmet in delavec. 19. marca: Dr. Ludvik Böhm, univ. prof.: Uvozna in izvozna politika. 20. marca: Film o spolnih boleznih. — Vsa predavanja se začno ob 11 — razen 21. in 23. februarja. Društvo apelira na prebivalstvo, da se udeleži predavanj v čim večjem številu. Vstopnina prosta (prostovoljni prispevki).

Odbor.

Litija

Smrtna kosa. Nenadoma je umrla, zadeta od srčne kapi, daleč na okoli znana gostilničarka gospa Josipina Bren, ki je imela dolgo vrsto let v najemu gostilno pri »Fortuni«. Bila je dobra in postrežljiva žena. Zapušča moža in 3 sinove, od katerih se eden nahaja še danes v ruskem ujetništvu. Blagi pokojnici svetila večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje. Pogreb se vrši v četrtek ob pol 4 na litijsko pokopališče.

Sprememba posesti. Litijski veleposestnik gospod Rado Slanc je kupil vodno žago od mesarja Jožefa Boriška na Jezeh pri Litiji za Din 135.000. Gospod Slanc bo žagal povečini lasten les iz svojih obsežnih gozdov.

Drevi vsi na dobrodelno akademijo v Union!

Kulturni obzornik

DA SE POZNAMO!

Pod naslovom »Drobne skrbi« je gosp. B-o (Borko) objavil v sobotni številki »Jutra« članek, ki kljub svoji zanimivosti in aktualnosti zasluži nekaj stvarnih pripomb. Urednik »Jutrove« kulturne rubrike se v njem ogreva za tesnejše stike med slovensko in srbohrvaško kulturo, v čemer mu dajem v principu popolnoma prav. Ni pa prav, če se je pisec samo zato, da bi v čim ostrejši luči pokazal, kako smo Slovenci preveč navezani na nemški in francoski knjižni trg in kako premalo na srbohrvaški, poslužil enostranske osvetlitve. Pokazal je le stanje v Ljubljani, ne pa v Zagrebu in Belgradu. Da bi slovenska javnost, ki jo ta problem zanima, prišla do prave slike slovensko-srbohrvaških književno kulturnih odnošajev, da bi videla, koliko je Ljubljana pred Zagrebom in Belgradom (o katerem bom v naslednjem tudi v prvi vrsti govoril) z ozirom na pravo jugoslovansko kulturno orijentacijo, in še da pokažem, kako kriviočen je očitek gosp. Borka glede »kanalov nemške kulturne penetracije«, sem se odločil napisati naslednjih nekoliko vrstic.

Belgrad je naša prestolica in zato tudi središče naših največjih kulturnih institucij. Belgrad ima celo vrsto pomembnih knjigarn in založnikov. Da navedem le največje: Geza Kohn, Cvijanović, Sveslovanska, Bach; Rajković in Cuković, Francoska knjižara, Pelikan. Trdim, da nobena od imenovanih knjigarn nima stalnih stikov s slovenskim knjižnim trgom. Trdim naprej, da v vseh imenovanih ne najdete niti dvajset slovenskih knjig. In še naprej trdim, da sem za pet let svojega bivanja v prestolici videl največ deset slovenskih knjig v njihovih izložbenih oknih, in še te so prišle vanje le po zaslugi posameznikov. Samo vzporedno omenjam, da sem neštetokrat opozoril Cvijanovića, Kohna in Pelikana (ki je naš rojak Mariborčan) na to ali ono novo slovensko knjigo, ki bi bila vredna naročitve in ki bi se tudi v Belgradu lahko prodala. Pa sem skoraj vedno naletel na absolutno nepoznanje stvarnega stanja in včasih celo na direkten odpor.

Nasprotno sem se v mesecu septembru preteklega leta, ko sem se dalj časa mudil v Sloveniji, obiskal »Jugoslovansko knjigarno«, podrobneje pregledal njen srbohrvaški oddelek in konstatiral, da ima samo ljubljanska »Jugoslovanska knjigarna« večjo zalogo srbohrvaških knjig (gre v tisoče), kot vse izvenslovenske knjigarne v Jugoslaviji slovenskih. In to kljub dejstvu, da je krog odjemalcev srbohrvaških knjig v Ljubljani minimalen in ne more šteti več ko 2000 ljudi, dočim samo v Belgradu živi najmanj 7000 Slovencev.

»V neki knjigarni so mi rekli, da so poslali svojega vodjo v Belgrad nalašč z namenom, da uredi stalne poslovne stike z ondotnimi vodilnimi založniki.« Tako gosp. Borko v svojem članku. Stvar popolnoma odgovarja resnici. To je bilo meseca maja lanskega leta. S tajnikom »Jugoslovanske knjigarne« gosp. Silvestrom Škerlom sva obiskala tri belgrajske knjigarne, predvsem gg. Kohna in Cvijanovića, ali brez najmanjšega uspeha. Prav tam, kjer sva mislila na delen uspeh, so odbili celo komisijsko prodajo slovenskih knjig. Na drugi strani pa poglejmo stanje v Ljubljani. Vse večje ljubljanske knjigarne imajo v zalogi tudi večjo ali manjšo količino srbohrvaških knjig, ki je pa vedno v neuporedljivem razmerju s številom slovenskih knjig v srbohrvaških knjigarnah. »Jugoslovanska knjigarna« je vsaj ob času, ko sem se mudil v Ljubljani, imela posebno izložbeno okno, namenjeno za srbohrvaške knjige. Vsa »Nolitova« izdanja sem videl v njem. Belgrad je n. pr. od pomembne izdaje Kosovelovih Izbranih pesmi v redakciji gosp. Ocvirka naročil dva izvoda (to g. Cvijanović in na mojo željo), od katerih je en izvod kupil pesnik gosp. Krklec, drugi pa sem vzel jaz.

Še zanimiveje je z revijami in časopisi po kavarnih. Kaj kavarne: vsaj niti največje knjižnice in čitalnice nimajo najpotrebnejših stvari. »Dom in sveta« in »Zvona« nisem videl drugje ko v Narodni knjižnici. »Slovenca« in »Ilustrацijo« drži hotel »Petrograd«, »Jutro« pa kavarna »Akademija«. In to je vse, kar sem našega zasledil v belgrajskih kavarnah. Nasprotno pa n. pr. v ljubljanskem »Unionu« dobiš vse mogoče srbohrvaške liste, od »Politike« in »Pravde« pa do splitske »Dove dobe« in sarajevske »Večernje pošte«.

Tako je stanje na eni in na drugi strani. Pri nas Slovencih najmanj za 1000% (tisoč) bolje ko v Belgradu.

Iz navedenega zaključujem, da naša beseda velikanski večini srbohrvaške inteligence ni potrebna. Celo profesijonalni srbohrvaški književniki so razen par izjem popolnoma nevpeljani v stanje slovenske književnosti. Ponavljam, kar sem pred dnevi na tem mestu napisal: da ne poznam še Srbohrvata in da ga v petih letih bivanja v Srbiji in posebej v Belgradu, še nisem srečal, ki bi dobro obvladal slovenščino. Nasprotno pa danes že na stotine Slovencev perfektno govori in piše srbohrvaščino.

Zato bi bilo opravičljiveje in bolj priporočljivo, da je gosp. Borko podoben in tako oster članek napisal v kakem srbohrvaškem dnevniku, ker bi bil tam stokrat bolj potreben in aktualen. Slovenci pa smo bili, smo in bomo še zanaprej toliko v zvezi s srbohrvaško književnostjo, kolikor nam je to potrebno in z ozirom na naš lastni kulturni razvoj priporočljivo. Da smo pa daleč pred Belgradom, mislim, da je iz zgornjega jasno.

Tone Potokar.

»NAŠ NARODNI ŽIVOT.«

Tihomir R. Đorđević je eden naših najvidnejših etnografov. Že več ko trideset let neumorno dela na tem polju, raziskuje in piše in nas v lahki obliki seznanja z bogatim folklorističnim materialom. Njegove razprave in članki so razmetani po vseh mogočih srbohrvaških književnih in znanstvenih revijah (»Srpski književni glasnik«, »Misao«, »Nova Evropa«, »Godišnjica Nikole Čupića«, »Šišićev Zbornik« itd.). Zadnji čas jih je pisatelj začel smotreno urejevati in objavljati v posebnih knjigah pod naslovom »Naš narodni život«, ki jih zalaga g. Geza Kohn. Pred dobrim tednom je izšla že peta knjiga, ki je v celoti posvečena muslimanskemu življu. Vrstijo se članki: Ko su pravi Turci, Nekoliko turbeta (posebne vrste nagrobniki) i legende o njima, Zvona po našim crkvama za vreme Turaka, Nekoliko turske kazne, Prelaženje iz vere u veru, Telali (razglasovavci), Samrtni običaji u Turaka, Nekoliko napomena o izbacivanju grešnika iz zemlje i vode in Beleške iz života, običaja i verovanja u Turaka. Ta Đorđevićeva knjiga ni prav nič manj zanimiva kot prejšnje štiri in v marsičem bogato osvetljuje in posebej nam, ki nismo toliko vpoznani s podrobnostmi in intimnostmi srbskega narodnega življenja, nekako tolmači in ponazoruje posamezne dogodke iz srbske narodne zgodovine in nam jih napravi dostopnejše in razumljivejše. Polagoma ponikavamo v bistvo naroda, kar nam potem dobro služi za razumevanje postopkov posameznikov kot večjih etničkih enot v nedavni zgodovini.

Knjiga je izdana v okusni obliki. Obsega 152 strani in stane 25 Din. Naročati pri založniku G. Kohnu, Knez Mihajlova 1, Belgrad. T. P.

NAŠ KNJIŽEVNI JEZIK.

Anketa, ki jo je pred mesecem razpisala »Pravda« in ki se je zelo uspelo razvijala, je rodila še en sad. Krog mlajših srbskih lingvistov z gg. Glišo Elezovićem, Milošem Ivkovićem, M. Moskovljevićem in D. Vujovićem na čelu je sklenil, da začne sredi januarja izdajati potrebno revijo z naslovom »Naš književni jezik«. Namen revije je, da predvsem med srbohrvaškim izobraženstvom vzbudi potrebno zanimanje za čistost in pravilnost jezika. In v tem oziru želimo listu kar največ uspehov. Če bo postavljen na solidno osnovo in če bo dobro urejevan, bo koristil vsem in bo tudi med slovenskimi strokovnjaki-jezikoslovci našel svoje prijatelje. In to od ljudi, ki so sprejeli težko nalogo redakcije in izdajanja, tudi pričakujem.

P.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 14. jan.: Feliks (Srečko) Nolanski, duhovnik mučenec.

Osebne vesti

= **Za provincijalno prednico** jugoslovanske province zedinjenih uršulink je imenovana m. *Elizabeta Kremžar*, do sedaj hišna prednica uršulinskega samostana v Ljubljani. Bog blagoslovi njeno delo tudi v novi službi!

= **G. Jules Sauerwein v Belgradu.** Te dni je prispel čez Dunaj in Budimpešto v Belgrad znani francoski publicist Jules Sauerwein. G. Sauerwein je bil skoz 24 let zunanjepolitični urednik pariškega »Matina«. Zaradi političnega spora z lastniki »Matina« je g. Sauerwein pred dnevi izstopil iz uredništva »Matina« in šel na »inšpekcijsko« potovanje na račun ameriškega lista »New-York Timesa« sodeloval bo pa tudi pri drugih svetovnih listih. G. Sauerwein je obiskal Belgrad pred tremi leti.

= **Z banovine.** Ban dravske banovine dr. Drago Marušič in njegov pomočnik dr. Otmar Pirkmajer v petek 15. t. m. ne bosta sprejemala strank, ker bosta uradno zadržana.

Smučarji - sportniki!

Predno se odločite za nakup smuč, palic, vezi in drugih zimsko-sportnih predmetov, zahtevajte brezplačni cenik od tvrdke

IVAN SAVNIK, KRANJ 10

Vezi: Seidl otroške Din 70·—, velike Din 85·—, nemško streme Din 115·—, Alpina Din 240·—,
Palice: Leska otr. Din 35·—, velike Din 45·—, najfin. Din 55·—, bambus otroške Din 45·—, velike Din 60·—, najfin. Din 85·—.
Smučarski šali Din 25·—, tirolski Din 55·—.
Pjaxa Din 24·—.
Volnene kravate Din 13·—, nogavice Din 26·—, rokavice Din 35·—.
Sanke otroške Din 85·— velike, spredaj zavite Din 135·—.

Ostale vesti

— **Internacionalen jugoslovanski prenos.** Opozarjamo na današnji internacionalni prenos treh jugoslovanskih postaj (Belgrad — Ljubljana — Zagreb), ki ga bo sprejemalo veliko evropskih postaj. Slovenski program izvaja elitni zbor Glasbene Matice pod vodstvom opernega ravnatelja Poliča, ki bo podal nekaj biserov naše zborovske literature. Belgrad ima na programu komorno glasbo, zagrebška postaja je pa svoj program zadnji hip takole preuredila: 1. Lhotka: Dve rapsodiji za violino in klavir. 2. Samospevi s klavirjem od Hatze-ja, Šafranek Kovič-a, Jozefović-a, Parač-a, Baranovića. 3. Zora Pejačević: Dva capriccia — za klavir. 4. Mokranjac: X. Rukovet (Sa Ohrida). 5. Franjo Dugan (ml.): Uzeh djugun (narodna pesem) izvaja Hrvatsko pevsko društvo »Lisinski« pod vodstvom dirigenta Milana Sachsa. V večletnem obstoju je to prvi skupni nastop vseh treh postaj pred svetom. Veselimo se tega večera in pričakujemo najboljšega uspeha.

— **Ljudsko gibanje v St. Gotardu.** Pri zadnjem ljudskem štetju je imela župnija 818 prebivalcev. Rojenih je bilo v l. 1931 28 otrok. Med rojenci lanskega leta imamo trojčke, od katerih sta dva čez nekaj dni umrla, eden je pa ostal pri življenju. Trije otroci so bili v sili doma krščeni — božja previdnost jim je odločila le nekaj minut življenja. Med rojenci je 15 dečkov in 13 deklic. — Smrt je zahtevala prav veliko žrtev, malo manj kot v l. 1918, ko je razsajala španska bolezen. Mrliška knjiga beleži 25 smrtnih slučajev. Najstarejši izmed umrlih, Jurij Lipar, je dopolnil 92 let in 10 mesecev, dva sta bila nad 80 let let stara in 6 nad 70 let. Med umrlimi je 11 moških, 6 žensk in 8 otrok. Pet jih je umrlo nenadoma in niso bili previdni. Poročenih je bilo 8 parov doma, dva para sta šla h poroki na Brezje, oklicanih je bilo 14 parov. Najstarejši ženin je bil star 65 let, najmlajša nevesta pa 23 let, najstarejša nevesta 88 let. Med ženini je bilo 5 vdovcev. Lani se je zaključil III. zvezek tukajšnje poročne knjige, kateri se je uporabljal od l. 1825 dalje, torej 107 let.

— **Gospodarska kriza se pozna tudi pri avtomobilih.** V Ljubljani in ljubljanskem delu dravske banovine je bilo leta 1929. registriranih 252 novih avtomobilov, l. 1930. 285 in l. 1931. le 211. To število pa bo l. 1932. najbrže še padlo, če bo kriza tako zelo naraščala.

— **Zahvala.** Gospodu profesorju Ante Kordinu, prefektu v Marijanišču in ostalim č. gg. duhovnikom se prisrčno zahvaljujemo za vse, kar so nam izkazali ob priliki našega dobrega in iskreno ljubljenega brata. Žalujoče sestre.

— **Kovani drobiž** iz niklja po 20, 10 in 5 par, iz game po 10 in 5 par, avstroogrski iz niklja in pak onga po 10 in 20 vinarjev in iz železa po 20 vinarjev prestane biti zakonsko plačilno sredstvo od dne 30. novembra 1931, ko je dobil obvezno moč zakon o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din. Ta drobiž se zamenja za kovani denar po 25 par do konca novembra 1932 pri blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani in pri davčnih upravah.

— **Vremensko poročilo** Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju z dne 13. jan. ob osmih zjutraj: Bistrica, Bohinjsko jezero + 1, oblačno, snega 15 cm, Brežice —1, jasno, Celje —1, oblačno, snega ni, Dravograd-Meža —6, megla, snega 10 cm, Jesenice + 2, oblačno, snega 15 cm, Kamnik + 2, megla, Kranjska gora —5, oblačno, snega 20 cm, Kočevje + 1, megla, snega 10 cm, Kotoriba + 1, jasno, Ljubljana gl. kol. + 4, oblačno, Ljutomer —2, oblačno, Maribor gl. kol. —2, oblačno, snega 5 cm, Novo mesto + 3, oblačno, snega 5 cm, St. Janž na Dolenjskem + 2, oblačno, snega 3 cm, Tržič —1, jasno, Rakek + 4, oblačno.

— **Vremensko poročilo iz Kranjske gore** z dne 13. januarja: Barometer 767 mm, temperatura —5° C, oblačno, 30 cm snega sreža, smuka najidealnejša kot še ne doslej, veter severovzhodni.

— **Nov veliki zvon v Mengšu.** V soboto, 16. t. m. bo dobila nadžupna cerkev v Mengšu nov veliki zvon. Zvon je vlit v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani in je težak 2806 kg. V nedeljo ob 9 dopoldne bo slovesno posvečen in nato dvignjen v zvonik. Ob 10 bo slovesna služba božja in darovanje. Ako bo šlo vse po sreči, bo novi zvon že opoldne prvič zapel.

— **XLII. redna glavna skuščina društva »Pravnika«** se bo vršila v četrtek, dne 28. januarja t. l. ob 6 popoldne v ljubljanski pravosodni palači štev. 79. Dnevni red: 1. poročilo odbora; 2. poročilo preglednikov; 3. volitev načelnika; 4. volitev odbornikov in preglednikov; 5. slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno rabo naravne **»Franz-Josef«** grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z **učinkom »Franz-Josef«** vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

— **Obupno dejanje nesrečnega očeta.** Podgorica v Črni gori je doživela te dni strašno družinsko žaloigro. Peter Milič, brat znanega črnogorskega pesnika Vladimirja Miliča, bi v hipni duševni zmedenosti kmalu poklal vso svojo družino. Milič je veljal za uglednega in premožnega človeka. V sedanji težki gospodarski krizi pa je podpisoval svojim prijateljem menice in je na ta način zašel v težak finančni položaj. Domišljal si je, da bo moral s svojimi otroki od lakote umreti na cesti. Zaradi tega je že večkrat poskušal zastrupiti vso svojo družino. Šel je v lekarno po strup, češ da ga bo rabil za podgane. Lekarnar mu je dajal namesto strupa neki neškodljiv prašek, ker je slutil, kaj namerava. Ta prašek je Milič natresel v jed svoji družini, pa je ostalo brez vsakega učinka. Te dni je Milič slišal, da bo protestirana neka njegova menica, glaseča se na več deset tisočev dinarjev. To ga je še bolj utrdilo v sklepu, da ubije svoje otroke in sebe. Ko je obiskal vse svoje prijatelje, je prišel ponoči domov ves razburjen. Najprej je zaklenil vsa hišna vrata. Nato je zagrabil veliki kuhinjski nož, ga nabrusil in ž njim zabodel svojo 12-letno hčerko Olgo v smeri proti srcu. Misleč, da je mrtva, je Milič ves iz uma hitel k svoji 8-letni hčerki Branki, ki je bila v drugi sobi. Tudi njo je dvakrat zabodel z nožem. Njegova najmlajša hčerka se je skrila. Na vpitje otrok sta prihitela brat in žena Miličeva, ki sta bila v sosednji hiši. Razbila sta okno in tako prišla v sobo. Ko ju je Milič zagledal, si je hitro zadal globoko rano v prsa. Brat in žena sta mu s težkim trudom iztrgala nož. Vse tri so prepeljali v bolnišnico, kjer so hčerki takoj operirali. Vendar so rane tako hude, da skoro gotovo ne bosta ostali pri življenju.

— **Kaj bi igrali?** Če hočete v času, za igre posebno prikladnem, igrati kaj izvirnega in resnega, igrajte Jalenovo dramo: **Bratje**, ki je pravkar izšla. — **Rdeča suknja**, igra v 4 dejanjih (iz francoščine prevel Jakob Šolar) je mojstrovska igra, ki jo bo tudi preprosti razumel, kakor bi se godila danes. Obe igri sta izšli v založbi Mohorjeve družbe v Celju, dobita se tudi po vseh knjigarnah.

— **Za postno dobo** priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: **Foerster An.**, Lamentacije in očitanja za mešani zbor. Cena 8 Din. — **Hribar p. A.**, Postni in velikonočni napevi za meš. zbor. Part. Din 30, glasovi po Din 10. — **Jobst. A.**, Pet postnih pesmi za meš. zbor. 20 Din. — **Kimovec dr. Fr.**, Ribar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu, za meš. zbor. Part. Din 24, glasovi po Din 8. — **Premrl St.**, Slava sv. Križu. Postne pesmi za meš. zbor. — Din 14. — Isti: Cerkveni moški zbori. Din 40. — **Sattner p. Hugolin:** Postne pesmi za meš. zbor. Part. Din 20, glasovi po Din 6. — Isti: Golgota; 8 postnih pesmi za meš. zbor. Part. Din 20, glasovi po Din 3. (Novo!)

— **Negovanje lepote** na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato vporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 134. Savska banovina.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 14. jan.: Zaprto.
Petek, 15. jan.: »ZAPRAVLJIVEC«. Red E.
Sobota, 16. jan. ob 15: »VEST«. Dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.
Ob 20: »REVNA KOT CERKVENA MIŠ«. Izv.
Nedelja, 17. jan ob 15: »JURČEK«.
Ob 20: »ARSENE LUPIN«. Znižane cene.
Petek, 15. jan.: Zaprto.
Sobota, 16. jan.: »CARMEN«.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 14. jan.: Zaprto.
Petek, 15. jan.: Zaprto.
Sobota, 16. jan.: CARMEN. Red C.

Prihodnja repriza pravljične igre »Zapravljivec« v režiji g. Debevca in običajni zasedbi bo v petek, dne 15. t. m. v ljubljanski drami za red E.

Dijaška predstava. V soboto, dne 16. t. m., popoldne ob 15 se vprizori v naši drami kot dijaška predstava po izredno znižanih cenah globoko občutena drama »Vest«, katere snov je zajeta iz povojnega življenja. Dramo je zrežiral g. Ciril Debevec ter je dosegla pri vseh dosedanjih letošnjih vprizoritvah naravnost ogromen uspeh. Za predstavo veljajo izredno znižane cene.

Ljubljanska opera pripravlja premijero operete »Trije mušketirji«, ki je ena najboljših repertoarnih del zadnjih sezon. Premijera bo proti koncu meseca.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 14. januarja ob 20: »ŽENITEV«. Ab. D.
Petek, 15. januarja: Zaprto.
Sobota, 16. januarja ob 20: »ŠKORPIJON«. Prem.
Nedelja, 17. januarja ob 15: LUTKA. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR.

Poizvedovanje

Služkinja je izgubila 100 dinarski bankovec na poti od hotela Union do Marijinega trga. Pošteni najditelj naj izvoli oddati bankovec v hiši na Miklošičevi cesti št. 10-II. druga stavba.

Maribor

☐ **V bogoslovniški avli** predava za duhovnike danes ob pol 15 Slovencem že znana inozemska akademkinja Gerra v. d. Boogaard o karitativnem delovanju svojih katoliških rojakov ter o socialnih razmerah svoje domovine. Duhovniki iz mesta in okolice prisrčno vabljeni.

☐ **Karitativno predavanje za ženstvo.** V petek, dne 15. januarja se vrši v telovadnici čč. šolskih sester v Mariboru ob 16 predavanje za mariborske gospe in gospodične o karitativnem delovanju holandskih katoličanov. Predavala bo gdč. Gerra v. d. Boogaard. Na obilen obisk vabi Katoliška akcija mariborska!

☐ **SSK Maraton.** Plavalna sekcija. Jutri v petek ob pol 19 redni trening v bazenu mestnega kopališča. Trenira najboljši mariborski plavač, akademik Edgar Košak. Točno, ker se vrata v kopališča takoj ob pol 19 zapro.

☐ **Ljudska univerza.** Predavanje senatorja g. dr. Frangeša iz Zagreba, ki bi se imelo vršiti prihodnji petek, se mora preložiti radi seje senata v Belgradu. Predaval pa bo v petek 15. januarja ob 8 zvečer g. dr. Vekoslav Kukovec o sedanjem najbolj perečem gospodarskem predmetu: »Svetovna gospodarska kriza in Jugoslavija«. Razmotrival bo ves kompleks gospodarskih vprašanj, ki so nastopila v zvezi z grozno svetovno gospodarsko krizo v naši domovini in obrazložil svoje mnenje o možnosti zboljšanja sedanjega položaja.

☐ **Konstituiranje občinskih odsekov.** Te dni so se konstituirali še nekateri odseki mariborskega občinskega sveta. V gledališkem odseku je bil izvoljen za predsednika prof. dr. Strmšek, za podpredsednika pa mest. svet. Sabothy; v tržnem odseku je prevzel predsedstvo podžupan g. Golouh, predsednik odseka za reorganizacijo mestne uprave je mestni načelnik dr. Lipold, v odseku za določanje najemnin je predsednik Kejžar, namestnik pa dr. Vauhnik.

☐ **Kap je zadela** v Krčevini stanujočega 56-letnega penzijonista Antona Krajnca. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnišnico.

☐ **Najenostavnejša rešitev.** Čudoviti »Zagrenjenec« se je oglasil v tukajšnjem »Večerniku« z dne 2. t. m. in sprožil misel: v Mariboru ne potrebujemo dveh ženskih učiteljišč. Zatorej naj se zasebno žensko učiteljišče šolskih sester čisto enostavno demontira. Tako domiselni »Zagrenjenec«. Oni dan pa so imeli v mestni posvetovalnici anketo radi gradnje novega poslopja za tukajšnjo trgovsko akademijo, ki ji primanjkujejo primerni prostori. Dobro! Pozabili pa so pri dolgotrajni debati na tega ubogega »Zagrenjenca«, ki je vso zadevo že prav za prav rešil. Prva »Zagrenjenčeva« premisa, da je dvoje ženskih učiteljišč v Mariboru preveč, drži popolnoma. Samo pri konkluziji se je potem po nesrečnem naključju zmotil. Druga pravilna premisa je namreč tale: učiteljišče šolskih sester je zasebna stvar in dokler smatrajo starši za dobro, da pošiljajo svoje hčerke tjakaj, je stvar izven diskusije. Prostori tega zasebnega učiteljišča niso nikomur pretesni in tudi s kakšnimi »podnajemniki« ni nobenega konflikta, tako da ne more priti do uresničenja tiste zgodbe o ježu in lisici. Dvoje ženskih učiteljišč pa je kakor rečeno v Mariboru preveč. Trgovska akademija in drž. žensko učiteljišče sta pod eno ter isto streho. Torej... Čemu graditi novo poslopje in v današnjih težkih časih na to misliti, ko je rešitev na dlani... Naj živi tisti »Zagrenjenec«!

☐ **Mariborske zimskosportne zadeve.** V svrho čim boljše organizacije drž. tekmovanja, ki se vrši v Mariboru dne 7. februarja t. l., je tukajšnja zimskosportna podzveza sklenila, da skliče za 26. t. m. medklubski sestanek delegatov vseh mariborskih klubov, da se na njem obravnavajo razne podrobnosti glede tehnične izvedbe tekmovanja. Tudi so se za izvedbo tega tekmovanja osnovali posamezni odseki kakor propagandni, stanovanjski, prehranjevalni, informacijski itd. — Vsi dopisi, namenjeni za tukajšnjo zimskosportno podzvezo naj se pošiljajo na naslov: prof. Joško Šilc, Maribor, drž. trg. akademija.

☐ **Smrt kosi.** Umrl je v Mariboru Alojzij Kokalj, 52 letni krojač v Smetanovi ulici. Pogreb bo v petek ob 3 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče.

☐ **Težka nesreča v Hočah.** V Rüdigerovi impregnirnici v Hočah se je včeraj težko ponesrečil delavec Matija Bohak. Težki brzojavni drog se je zavalil na nogo ter mu jo nevarno poškodoval. Mariborsko reševalno društvo ga je prepeljalo v bolnišnico.

☐ **Gradbeno gibanje v Mariboru.** Na predvčerajšnji seji mestnega sveta se je podelilo gradbeno dovoljenje mestnemu mladinskemu domu za gradnjo gospodarskega poslopja ob Koroščevi ulici; uporabno dovoljenje pa je dobil Ubald Nassimbeni za gradnjo tronadstropne stanovanjske in trgovske hiše v Gospejni 9, Orožnovi 8 in Strossmajerjevi 8. Gradbeno in uporabno dovoljenje se je podelilo mestnemu stavbeniku U. Nassimbeniju za adaptacijo hiše v Strossmajerjevi 10.

☐ **Invalidi zborujejo.** Krajevni občni zbor Združenja vojnih invalidov v Mariboru sklicuje za nedeljo dne 17. januarja 1932 ob 9 dopoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Temu občnemu zboru imajo pravico prisostvovati vsi oni redni člani, ki so poravnali članarino za leto 1931, oziroma vsi člani, ki so bili obveščeni s pismenim vabilom. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se občnega zbora sigurno udeleži.

☐ **Tam ob vznožju Uršlje gore** je Rimski vrelec, ki je postal za mariborske smučarje pravcati eldorado. Zasluga za to gre predvsem podjetni ter postrežljivi lastnici penziona Anici Nešičevi, ki je preuredila vse prostore za čim večjo udobnost in dobropočutje vnetih smučarjev. Ravno tukaj je bila preteklo nedeljo prva letošnja smuška tekma, ki jo je priredil smučarski klub »Guštanj-Rimski vrelec«. Tekmovanja so se udeležili tudi drugi smučarji, med njimi odlični mariborski smučar Maratonec Stangl, ki si je priboril prvo mesto. Kot drugi je dospel na cilj Silvo Marchiotti (Ilirija), kot tretji Stanko Štangl (Guštanj-Rimski vrelec), kot četrti pa M. Dolinšek (SPD).

☐ **Napredovanje elektrifikacije Razvanja.** Zopet je zasijala v Razvanju elektrika v nekaterih hišah in govori se, da dobi v kratkem tudi cerkev sv. Mihaela električno razsvetljavo. Ker so se priglasili za napeljavo elektrike še drugi številni posestniki, je upati, da bo v kratkem cela občina elektrificirana, kakor se je to zgodilo nedavno s sosednjo občino Pivole.

☐ **Prodaja blaga v carinarnici.** Dne 15. t. m. se vrši na mariborski glavni carinarnici ob 9 dopoldne prodaja raznovrstnega blaga, kateremu je potekla skladiščna doba.

Kranj

Jugoslovanska-češkoslovaška liga ima redni letni občni zbor danes 14. jan. ob 20 v Narodnem domu v Kocbekovi sobi. Vabljeni vsi prijatelji J. č. lige.

☐ **Poročilo o nesreči** pisarniškega pomočnika g. Rudolfa Koniča popravljamo v toliko, da si ni zlomil roke pri smučanju na Klopnem vrhu, temveč si jo je poškodoval že pred daljšo dobo.

☐ **Med sodno razpravo ob kolo.** Na sodišču je sunil nepoznan kolesar kolo Martinu Roškaju iz Cvetkovcev pri Ormožu v času, ko se je nahaja! v sodni dvorani na okrožnem sodišču ter je pustil kolo v veži. — Pripeljal se je na kolesu dolgo pot iz Ormoža na razpravo, da si prihrani voznino z vlakom, sedaj pa se je moral vrniti brez kolesa in še plačati vlak.

Kotlje

Dne 6. januarja je imel v osnovni šoli v Kotljah sreski kmet. referent g. Zdolšek iz Prevalj predavanje o živinoreji. Razpravljal je o vzreji plemenskih telic in bikov ter o smotreni živinoreji v splošnem. Žigosal pa je tudi napake, katere se opažajo pri naših kmetovalcih v tem pogledu. Dotaknil se je tudi prašičereje ter zlasti poudarjal na snago in važnost pravilnega odbiranja (selekcije) plemenskih merjaščkov. Priporočal je tudi več zanimanja za splošno upeljavo štajerske kokoši. Končno je dal še nasvete, kako je ravnati s sadnim drevjem, da sneg v bodoče ne bo napravil toliko škode kakor letos. Kotlje obišče vsako leto obilo tujcev. Zato bo treba skrbeti, da bodo v vsakem oziru napravile najboljši utis. Udeležba pri predavanju je bila za naše razmere prav dobra. Razveseljivo je dejstvo, da se začnejo za kmetijska vprašanja zanimati tudi gospodinje. Po predavanju se je razvila precej živahna debata, v katero so posegli naši kmetje. Izvajanja pa so se sukala večinoma okrog gospodarske krize in so izzvenela v hrepenenju po zboljšanju razmer za kmetski stan. A. S.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 14. januarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Plošče. — 18 Ing. Šabec: Mlekarstvo. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19 Dr. Anton Bajec: Italijanščina. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20 Zabavno čtivo. — 20.30 Intenacionalni jugoslovanski prenos (Beograd, Ljubljana in Zagreb). — 22 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Petek, 15. januarja: 11.30 Šolska ura: Dobrodelnost v sedanjosti Odpri srce, odpri roke (govori g. A. Kordin). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Gospodinjska ura, vodi Krekova gospodinjska šola. — 19 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 19.30 Dr. Lojze Čampa: Pravni nasveti. — 20 Sokolsko predavanje. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi:

Petek, 15. februarja.

Belgrad: 11.05 Radio-orkester. — 20.30 Violinski koncert. — 21.20 Vokalni koncert. — 21.50 Klavirski koncert. — 22.50 Ciganska glasba. — **Zagreb:** 13.30 Poročila. — 19.30 Alpinizem. — 20 Belgrad. — **Budapest:** 12.05 Vokalni in pianinski koncert. — 20 Večerni koncert. — 22 Violončelo. — 23 Ciganska glasba. — **Dunaj:** 11.30 Opoldanski koncert. — 19.40 Vokalni koncert. — 20.15 »Urvaši«, opera. — **Rim:** 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — 21 »Boccaccio«, opereta. — **Milan:** 12 Pestra glasba. — 21.20 Komorna glasba. — **Langenberg:** 13.05 Opoldanski koncert. — 20 Simfonija od J. Haydna. — 20.30 Petletnica langenberške postaje. — 22 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 20.45 Ruske narodne pesmi. — 21.15 VI. simfonija v Es-duru od A. Brucknerja. — **Berlin:** 20 Kantata J. S. Bacha. — 22.50 Violinski koncert. — **Barcelona:** 21.05 Radio-orkester. — 22 Vokalni koncert. — 22.15 Lahka glasba. — **Praga:** 21 Pianinski koncert. — **Toulouse:** 19.45 Violinski koncert. — 20.30 Koncert vojaške godbe. — 23.30 Moderna simfonična glasba. — **Trst:** 12.30 Plošče. — 20.15 Pestra glasba.

Zadnja poročila

Nocoj nova Lavalova vlada

Pariz, 13. jan. tg. Nocoj okoli 8 zvečer je predsednik republike poklical v Elizej ministrskega predsednika Lavala. Po kratkem razgovoru z Doumerjem je Laval sporočil, da je dobil naročilo za sestavo nove vlade. Pristavil je, da hoče čimprej končati svojo nalogo. Smatrajo, da bo Laval še nocoj sestavil novo vlado. **Najbrže bo sam prevzel ministrstvo zunanjih poslov.** Za vojno ministrstvo pride predvsem v poštev kot kandidat **Barthou**, katerega je predsednik republike sprejel neposredno pred Lavalom. Največ upanja, da postane **notranji minister, ima Tardieu**, ni pa še gotovo, ali bo Tardieu mandat sprejel.

Avtonomija Podkarpatske Rusije

Praga, 13. jan. tg. Oficiozna »Prager Presse« poroča, da se v češkoslovaškem notranjem ministrstvu pripravlja zakon, ki bo določal meje Podkarpatske Rusije. Ta zakon bo postal del ustave, ker ga bo moral sprejeti parlament s tričetrtinsko večino. Ta zakon bo merodajen za državnopravno stališče Podkarpatske Rusije. Po mirovnih pogodbah ima Podkarpatska Rusija v okvirju Češkoslovaške pravico do avtonomije, zakar pa se do sedaj še ni nič storilo. Prvi zakon za to bi bil zakon o ureditvi mej. Sledili bodo drugi zakoni o šolah, splošni upravi itd.

Ogromen jez

London, 13. jan. AA. Podkralj lord Wilingdon je danes svečano otvoril veliki jez preko reke Indus, ki je eden največjih na svetu. Gradili so ga angleški inženjerji in indski delavci osem let. Vrhu tega so izkopali sedem prekopov, ki so mestoma širši, kakor je Sueški prekop. Tako bo Indus namakal obsežno rodovitno ozemlje, kjer skoraj nikoli ne dežuje. Cenijo, da bo vrgla letina na tem ozemlju 31 milijonov funtov.

Zemunski proračun

Belgrad, 13. jan. AA. Na predlog notranjega ministra je finančni minister odobril proračun mesta Zemuna za leto 1932. Proračun mesta Zemuna za leto 1932 znaša: Izdatki 10,977.244 Din, dohodki pa 10,983.061. Med dohodke pride tudi vsota 2,100.000 Din na račun 50% davka na neposredni davek. Proračunski izdatki za leto 1932 so za 46 tisoč 417 Din manjši kakor lani. Tudi je iz proračuna za leto 1932 izpuščen mestni najemninski davek, ki je lani znašal 225.000 Din.

Pravoslavni rdečekožci

Zveza narodov in Mednarodno razsodišče v Haagu se najbrž nista zmenila za čudno pismo »Osrednjega odbora Ruske Aljaske«, ki ju prosi, da bi pregledala pogodbo iz leta 1867, s katero je odstopila Rusija svoje ameriško ozemlje Zedinjenim državam, »in če bi se izkazalo kot dvomljiva ali nezadostna, jo razveljavila ter prepustila neodvisni Aljaski prosto ureditev lastne bodočnosti v zvezi z ljubljeno materjo Rusijo«. Skrivnostni odbor s točnim naslovom: 307, Buttonwood street, Filadelfija, je objavil tudi ruski in angleški oklic na »rusko emigracijo in vse prijatelje svobode«. Poziva jih, da bi pohiteli na pomoč »pod pritiskom tujega jezika, verstva in vlade nesrečni Aljaski ob dvanajsti uri, dokler še ni prepozno«, kakor je že prepozno za »odrešenje« Kalifornije s S. Franciscom, nekdanjim upravnim središčem ruske Amerike, kjer še vedno obstoji ruska četrt »Russian Hill« s pravoslavnim ruskim prebivalstvom. Predsednik Hoover se najbrž tudi ne bo zmenil za ta načrt, ker so Zedinjene države Aljasko maja leta 1867 pošteno kupile za 7,200.000 dolarjev. Ta davno plačana kupnina seveda ni bila previsoka. Aljaska je vrgla v teku prihodnjih 30 let 150 milijonov dolarjev čistih dohodkov, ne da bi govorili o zlatih rudnikih ob reki Jukonu ali za ljudsko prehrano vedno bolj važni reji severnih jelenov. A kar se je zgodilo, se je zgodilo... Vsekakor je zanimalo novo gibanje poročevalce ameriških listov, ki so pohiteli v Juneau, prestolnico Aljaske. Srečali so tod župnika Andreja Kaševarova, ki ni nikoli videl Rusije in postal ameriški državljan v svojem četrtem letu, ko je prodala Rusija Zedinjenim državam njegovo domovino. Župnik, ki mašuje v tipični ruski leseni cerkvici, je istočasno varuh muzeja indijanskih starin. Napotil je obiskovalce v Sitko, nekdanje središče ruske Aljaske, ki je izgubila svoj upravni pomen, odkar je nastalo mesto Juneau, a še vedno izkazuje največ pravoslavnega prebivalstva. Ruski raziskovalci, ki so stoletja kljubovali krutemu podnebju, niso našli nobenega Jacka Londona, da bi otel pozabljenju njih junaštvo. A zemljevid sedanje Aljaske še vedno kaže obilico ruskih imen. Tu srečamo otoke: Pribilov, Baranov, Čičagov; mesta Kolmakov in Novoarhangelsk, zalive Šelihova in Šišmarjova, rte Menjšikov in Stroganov, gorovje Romancova in Suvorova itd. Poročevalci so dospeli v Sitko v nedeljo, da bi videli mašo v pravoslavni cerkvi sv. Mihajila Arhangela in so res naleteli na izredno neznano sliko. Cerkev je bila natlačeno polna pravoslavnih Indijancev, ki govorijo jezik rodu Tlingit, a nosijo pristna ruska imena Ivan, Dimitrij, Akulina. Rdečekožec Dimitrij z gladkimi, kakor gavranova perot črnimi lasmi, je prodajal sveče, ki jih prižigajo verniki pred sv. podobami. Njegov kožuh je bil okrašen z indijanskimi vezeninami. Indijanka Akulina je nalivala olje v lučke pred oltarjem in pokleknila, ko jih je nažgala. Rdečepolti pevci, ki ne poznajo angleščine, so prav dobro znali cerkvenoslovansko mašo, ki sta jo služila mladi ruski duhovnik in diakon Indijanec. »Gospodi pomiluj!« so ubrano prepevali rdečekožci in se na široko po pravoslavno križali pri litanijah. Zlatar »oče Jakov« (Američani mu pravijo »Mister Jim«) je ponosen na stoletno rusko mahagonijevo pohištvo, ki ga je pododoval od deda. Indijanci se še vedno spominjajo ruske dobe, ki so jo videli najstarejši izmed njih. Pred cerkvijo sv. Mihajila stojita dve vrsti lesenih izrezljanih stebrov. To so totemi posameznih rodov v obliki ptic, medvedov, žab, rib in pošasti. Pravoslavni župnik je nastopil kot poznavalec izročil posameznih indijanskih rodov in obiskovalcem pojasnil zgodovino, oziroma pomen posameznih znamenj, med tem ko so jih fotografirali za senzacije željno ameriško občinstvo.

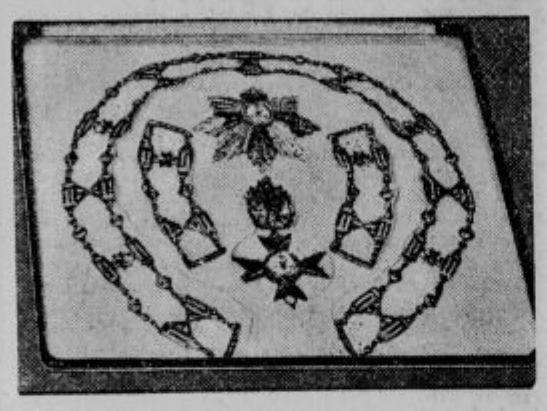

Red »Zlate ostroge«, ki ga je bil ustanovil papež Pij X. za kronane glave in odlične državnike in ga je sedaj prejel italijanski ministrski predsednik Mussolini v zunanji znak sprave med Italijo in Sveto stolico.

Spomenik Shackletonu, slavnemu raziskovalcu južnega tečaja, ki so ga odkrili v Angleški geološki družbi v Kensingtonu o priliki desetletnice raziskovalčeve smrti.

Radio in kmetje

Francoska vlada je opremila v zadnjem času z zvočniki veliko število kmečkih županstev, da bi seznanila prebivalstvo na deželi z radiem. Poročila, ki jih zdaj dobiva vladna radio-služba, zatrjujejo, da ne marajo kmetje nobene moderne glasbe in godbe z izjemo plesov. Največ zanimanja uživajo stare pesmi in vojne koračnice. Stalen uspeh imajo tudi humoreske in komični nastopi. Zato pa ne kažejo kmetje skoro nobenega umevanja za gospodarska predavanja. Smatrajo, da so bolj poučeni o potrebah domačega okraja kakor pariški predavatelji.

Mlekarska vojna

Oregon v Zedinjenih državah je postal torišče ogorčene mlekarske vojne. Farmerji so sklenili, da ne bodo prodajali mleka po sedanjih cenah. Zračunali so, da ostane trgovcem in prekupčevalcem do 75% dobička, dočim preostane producentom samo 25%. Vsa pogajanja so ostala brezuspešna, ker so se trgovci trdovratno sklicevali na težke čase. Zato so zasedli kmečki mladeniči na konjih in s puškami vse ceste, ustavljajo avtomobile z mlekom, pretepajo šoferje in zlivajo mleko v cestne jarke. Listi so zračunali, da je bilo na ta način uničeno nad 800.000 litrov mleka. V Portlandu in drugih velikih krajih je zmanjkalo mleka, in je zelo narastel konzum zgoščenega mleka v dozah.

Pariz za brezposelne

Pariški mestni svet je podvojil z Novim letom kredit za ljudske kuhinje, t. zv. »Soupe popuialre«, ki obstojajo v desetih okrajih. Obiskovalci dobivajo tu dnevno od 9 do 11 dopoldne in od 4 do 6 zvečer zadostno kosilo (govejjo juho, kruh in meso s prikuho) za 2 franka t. j. 4 Din 50 par, kar je seveda zelo poceni. Vrste ljudi, ki se nastavljajo pred kuhinjo v pričakovanju kosila, so vedno daljše. Poprej v »srečnih časih« so služili ti izkuhi samo razcapanim beračem. Delavci tja niso zahajali: imeli so svoje male restavracije, kjer so lahko popili tudi običajnega pol litra cenenega rdečega vina (vin ordinaire). A sila kola lomi, in zdaj oblega jedilnice »Soupe populaire« novo občinstvo: dobro oblečeni, skrbno obriti ljudje, z ovratniki, pisanimi ovratnicami, v modnih klobukih in lesketajočih se čevljih. To so francoski, po naših pojmih gosposki brezposelni.

Nedeljski počitek v Italiji

Mussolini je izdal naredbo, da mora ob nedeljah vse delo v državnih, deželnih in občinskih uradih počivati in da morajo vsi uslužbenci imeti prosto.

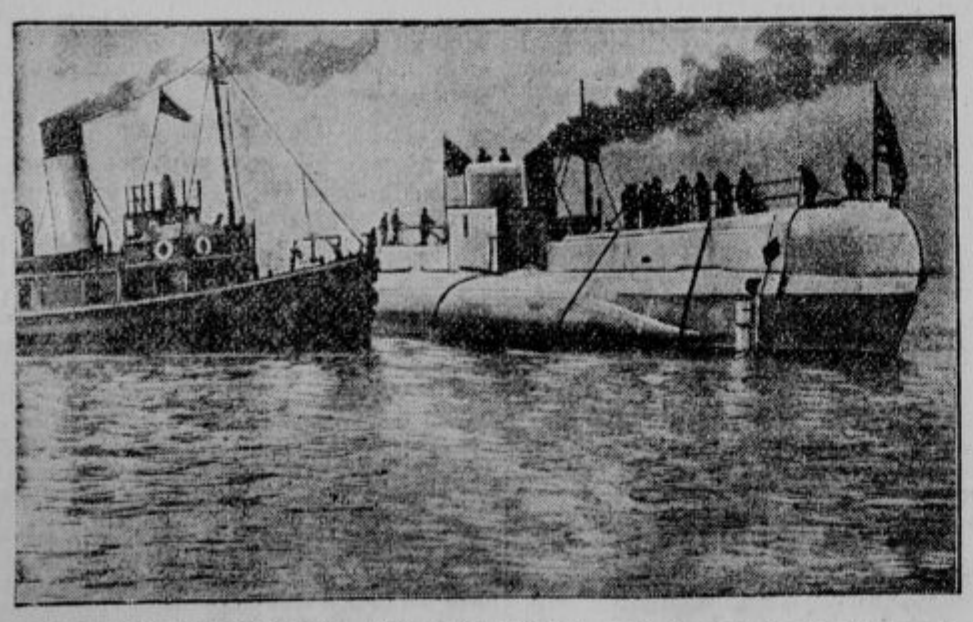

Novi angleški podmornik »Sturgeon«, ki so ga te dni brez vseh slovesnosti spustili v morje. Priprava na razorožitveno konferenco?

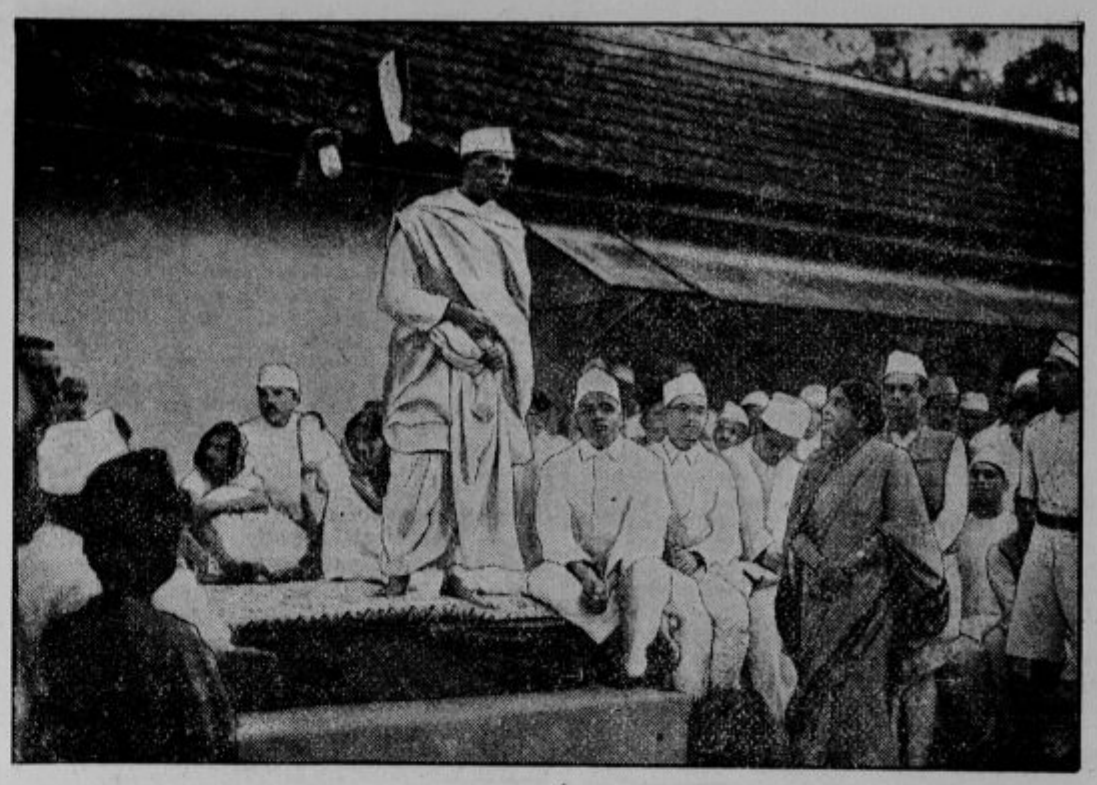

Balabhai Patel, najbližji Gandhijev sotrudnik, na zboru ženskih voditeljic v glavnem taboru v Bombay-u, čim so na poslopju razvili prepovedano indijsko narodno zastavo. Malo minut nato je prihitela angleška policija in Patela aretirala.

Človek in stroj

V New Yorku so odkrili razstavo avtomatov ali »robotov«, kakor jih imenujejo Američani po junakih znane Čapkove igre »R. U. R.«. Delijo se v več skupin. Prvo tvorijo »delavci«: drvarji, žagarji itd. Prav za prav ne pomenijo ničesar novega, ker imamo že več desetletij električne in parne žerjave, ki odjedajo kruh pristaniškim težakom. A tudi med njimi so velikani, ki pomenijo ponos moderne tehnike. Vojnemu tanku sličen »drvar« poseka na primer pri tleh poljubno drevo, ne da bi se ustavil. Drugi stroj v njegovem srednjem delu istočasno oklesti vejevje in odrine deblo stran, dočim razbira tretji veje in jih poveže z žico. Cesta, ki jo naredi ta avtomat v pragozdu, je široka in popolnoma gladka. »Robot-tlakar« drobi granit, ga steše v kocke in opravlja tudi posel valjarja. Teh strojev je

Gospa Kasturbay Gandhi, žena Mahatme Gandhija, ki so jo te dni z ostalimi voditeljicami protiangleškega gibanja aretirali in izročili v bombajsko ječo.

preveč, da bi jih naštevali. Ni nobenega področja, na katerem ne bi nadomeščali človeške moči. V drugi »uradniški« skupini je ta konkurenca manj občutna: stroj še ni v stanju nadomestiti povsod človeških možganov. Med »uradniki« srečamo samo nižje pomožne moči. Na pošti prodajajo in žigosajo znamke, zračunajo pristojbine in nudijo potrebne podatke o poštnini. Na železnici preščipnejo vozne listke. V ulogi prodajalcev točijo in režejo kruh. Srečamo tudi avtomate za masažo in fotografiranje. Zelo številni so »profesorji«: poučujejo pred vsem tuje jezike in baje prekosijo žive predavatelje, ker so zelo vztrajni.

Augusto Leguia, bivši mnogoletni državni predsednik republike Peru, o katerem je sedaj prišlo na dan, da je bil sprejel od neke newyorške banke okroglo pol milijona dolarjev podkupnine, da ji je oddal veliko peruvansko državno posojilo. Leguia pride po vsej priliki pred državno sodišče.

V tretji skupini »čudakov« (originals) se odlikuje velikanski »Okultus«, rokoborec. Kovinske pesti tega malika se gibajo na radiopovelje in so zlahkoto podrle na tla kanadskega bika. Inženjer Whitman, ki je zgradil tega rokoborca, ga bo moral na povelje oblasti razdreti, čim bo zaključena razstava. Robot »Kvartač« je prav za prav samo »slamnat mož«, a vendar deli karte prav tako kakor njegovi živi soigralci in ima veliko občudovalcev. Za ameriški humor je značilen »robot-pokončevalec škodljivcev«, ki se mu smejejo vsi obiskovalci. Pod tem imenom je razstavil neki šaljivec staro zarjavelo mišnico... Toda v splošnem obuja razstava mrke misli, ker opominja na vedno obupnejšo brezposelnost v Zedinjenih državah.

Obsojen župan

V nekem francoskem kraju pri Toursu je župan prepovedal obhod procesije sv. Rešnjega Telesa. Zadeva je prišla pred najvišje državno upravno sodišče. Razsodba se glasi, da so taki ukrepi protizakoniti. Župan je bil obsojen in je moral nositi tudi vse stroške sodnega postopanja.

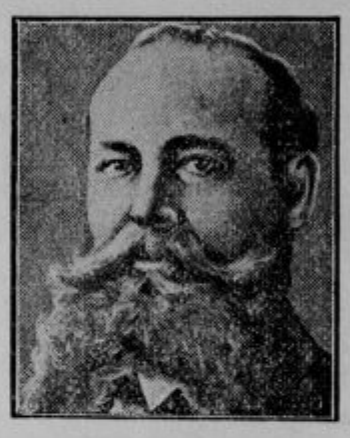

Wilhelm Mauser, iznajditelj moderne puške, ki je umrl pred 50 leti.

551 proglasitev v blažene in svetnike

Ritualna kongregacija je ravnokar izdala svoj seznam, iz katerega je razvidno, da je kongregaciji predloženih 551 predlogov za proglasitev v blažene in svetnike. Vsi deli sveta so zastopani in sicer: Afrika z 8, Severna Amerika z 12, srednja Amerika z 2, južna Amerika z 21, Azija s 24, Avstralija z 2 in Evropa s 482 predlogi za uvedbo procesa. Med evropskimi predlogi jih je: **iz Jugoslavije 1**, iz Češke 1, Avstrije 1, Nemčije 6, Anglije 6, Belgije 13, **Francije 116**, Švice 2, Irske 3, Španije 55, Holandske 2, **Italije 271**, Romunije 1, Portugalske 2 in Poljske 2. Pri 57 slučajih gre za proglasitev svetnikov in pri 494 slučajih za blažene. Pri nekaterih slučajih gre za več oseb, posebno pri mučenikih. Nekateri procesi segajo stoletja nazaj, nekateri celo v 13. stoletje, 5 v 14., 2 v 15., 25 v 16., 111 v 17., 110 v 18., 247 v 19., 49 jih pa je iz dvajsetega stoletja.

Zaklad v leseni nogi

V newyorško hiralnico so že pred leti sprejeli ubogo starko, ki je imela leseno nogo. Sprejeli so jo brezplačno, ker je trdila, da nima nobenega premoženja in da ima samo to, kar ima na sebi. Popolnoma slučajno so nedavno pri zdravniški preiskavi ugotovili, da je lesena noga votla. V tej votlini pa je starka imela celo premoženje — skoraj 4000 dolarjev. Po tem odkritju je morala poravnati vso oskrbovalnino in ji je le malo ostalo od njenega zaklada.

———

»Ali ti je najin prijatelj kaj pisal s svojega potovanja z novim avtomobilom?«

»Da, dvakrat. Prvič iz policijskih zaporov, drugič iz bolnišnice.«

»Vaše ime?«
»Milka Lepšak!«
»Starost?«
»65 let!«
»Poročena?«
»Še ne!«

Michel Richichi, 33 letni italijanski dijak, ki je iz političnih razlogov izvršil atentat na italijanskega konzula v Parizu. Konzul je bil lažje ranjen.

Mestna razsvetljava v Ljubljani

Dobra razsvetljava je mestu, čigar uprava hoče ustrezati modernim zahtevam, potrebna prav tako kakor dobro urejene in tlakovane ceste in ulice in to iz varnostnih, prometnih in estetskih ozirov. Ozirati se je tudi na vtis, ki ga napravi mesto tujcem, ker je ravno za Ljubljano tujski promet važen vir dohodkov in ker ni vseeno, kakšno mnenje imajo tujci o središču Slovenstva.

V zadnjih letih je napravila Ljubljana, to je treba priznati, velik korak naprej, kar se tiče razsvetljave reprezentativnih mestnih predelov. Glavne ceste in ulice središča so s plinsko žarno lučjo in z električnimi obločnicami prav dobro, mestoma celo razkošno razsvetljene.

Poleg Miklošičeve, Dunajske in Aleksandrove ceste, koder se je že v prejšnih letih poskrbelo za izdatno razsvetljavo, je dobil sedaj tudi zapadni del Masarykove ceste močne električne svetilke na visokih lesenih drogih, ki so pa, kakor upamo, le začasni. Tudi Celovška cesta ob velesejmu je dobila 6 modernih, prav čednih in dosti visokih železnih kandelabrov za električne žarnice, ki jo osvetljujejo prav primerno. To se je zgodilo l. 1930, kmalu po uvedbi novih dinamov v mestni elektrarni, ki so njeno kapaciteto znatno povečali. Obenem se je tedaj napeljala električna luč tudi v predmestne dele, ki jo dosedaj niso še imeli, a tudi v predkraje, ki ne spadajo več pod mesto, tako n. pr. na Vič, Glince, Rožno dolino, na Stožice, Ježico itd. Električna razsvetljava mesta in okolice, kolikor jo oskrbuje mesto, je torej brez dvoma napredovala. Ker pa kapaciteta mestne elektrarne po noči še ni izčrpana, naj se obrne skrb na notranjo izpopolnitev razsvetljave.

V tem pogledu bi bilo treba namestiti močne viseče žarnice, kakršne so po Miklošičevi ali Šelenburgovi ulici, še na nastopnih cestah:

Na Bleiweisovi cesti in sicer višeče žarnice med poslopji od Rimske ceste do Erjavčeve ceste, odtod naprej pa na visokih drogovih na obeh straneh ceste. Sedanja plinska razsvetljava je prav slaba; luč iz prenizkih plinskih kondelabrov zakriva po leti gosto zelenje akacij. Cesta pa je še mnogo bolj ko Masarykova cesta ena glavnih prometnih prog in bo postajala še bolj prometna, ker se je usmeril po sklepu občinskega sveta ves težki tovorni promet iz mestnega središča na to cesto.

Na Zaloški cesti od cerkve sv. Petra do mestne meje pri prelazu dolenjske železnice ob Hribarjevi tvornici, odnosno ob vojaški bolnišnici. Kakšen promet je na tej cesti, zlasti zjutraj in na večer, ve oni, ki dan na dan vidi prihajati in odhajati peš ali na kolesih cele trume delavskega, kmetskega in dijaškega življenja v mesto, odnosno iz mesta. Sedanja razsvetljava z razmeroma šibkimi žarnicami ne zadostuje več.

Prav isto velja za **Dunajsko cesto** od železniškega prehoda vsaj do Stadiona. Tu je promet mogoče še večji.

Močnejšo in izdatnejšo električno razsvetljavo naj bi dobile nadalje tudi **Karlovška, Dolenjska cesta** in **Tržaška cesta** do Stan in Doma. Na križišču Tržaške ceste in Bleiweisove ceste naj se postavi visok drog, ki bo z močno električno lučjo obseval celo križišče. Sedanja plinska razsvetljava je preslaba.

Tak drog bi bil zelo potreben tudi na križišču severnega dela Tabora in Maistrove ulice in sicer na okrogliščU, kjer stoji lipa, posajena tje kakor iz zadrege. Na visok električni kandelaber naj bi se pa tudi še namestila v primerni višini po noči razsvetljena električna ura, kar bi zlasti vojaštvu, ki je nastanjeno v bližini, hodilo v prid.

Izmed manjših izpopolnitev naj še omenimo **križišči Gradišča z Erjavčevo cesto in Gregorčičevo ulico.** Na obeh križiščih bi se morale razobesiti močne električne luči v isti višini ko v Šelenburgovi ulici (torej približno v sredi 2. nadstropja). To je lahko izvedljivo, ker so nasprotne stavbe dosti visoke. Težje izvedljiva, čeprav zelo priporočljiva, je namestitev močne viseče žarnice na koncu Gradišča ob Rimski cesti.

Že ponovno se je po časopisih povdarjalo in sicer po vsej pravici, da so še vedno ponekod v mestu viseče žarnice prenizke. Če visi žarnica visoko, sega nje svetlobni stožec mnogo dalje in je torej dotični cestni ali ulični pas bolje razsvetljen Tudi napravlja nizko viseča žarnica malomesten vtis, ne glede na to, da pride zaradi tega lahko do nezaželjenih komplikacij z žicami električne železnice. Uprava mestne elektrarne je to tudi uvidela in dala vzdigniti ponekod (Selenburgova, Prešernova ulica, Marijin trg) viseče žarnice. Želeti bi bilo, da to stori tudi na Starem trgu in na Št. Jakobskem trgu, v Wolfovi ulici in Pred Škofijo.

Prestaviti bi pa bilo treba viseče žarnice na **križišču Krekovega trga in Poljanske ceste** in sicer tako, da bo vidna tudi s Kopitarjeve ulice. Obenem naj bi se vzdignila do višine 2. nadstropja poslopja finančne direkcije, ki naj se v ta namen, če mogoče zveže namesto s Perdanovo z Mahrovo hišo. Prerediti bi bilo treba tudi razsvetljavo na **Dvorskem trgu.** Tu naj se sedanji kandelaber, ki sveti samo na Dvorski trg, odpravi, zato pa naj se namesti med hišo št. 1 v Gosposki ulici in med univerzo viseča žarnica v višini 2. nadstropja, tako, da bo razsvetljevala del Gosposke ulice in Dvorski trg obenem.

Ta kandelaber in oni, ki stoji pred Zidarjevo hišo št. 31, na Dunajski cesti in je postal vsled modernejše električne razsvetljave Dunajske in Masarykove ceste nepotreben, pa naj se namestita pred **Trnovsko cerkev,** da se to središče Trnovega primerno razsvetli in izoblikuje. Prav tako naj se razsvetli trg pred **cerkvijo sv. Petra** s kandelabroma, ki sta nekdaj stala pred kavarno Evropo in pred Tomažičevo hišo na Dunajski cesti.

Pri levem kandelabru **pred opernim gledališčem** naj se vendar že poskrbi za to, da bo zgornja žarnica gorela. Ta nedostatek se opazuje že več let in ne napravi najboljšega vtisa. Tudi v **Knafljevi ulici** bi bilo med Šelenburgovo in Bethovnovo ulico treba še ene viseče žarnice.

Iz reprezentacijskih ozirov naj se poskrbi za boljšo razsvetljavo **Št. Jakobskega mostu** s tem, da zažare na vogalih še ostale žarnice. S tem bi se tudi razsvetilo bližnje nabrežje. To velja zlasti o Gallusovem nabrežju, ki je sploh prešibko razsvetljeno tudi od mostu naprej.

Električno razsvetli naj se podaljšek **Nunske ulice,** ki drži čez železniški prevoz **ob ribnjaku do Tivolskega gradu,** ker je glavni dovoz v Tivoli.

Pota okoli **Ljubljanskega gradu** (poslopja) so ponoči v temi. Zato naj se ob poslopju nameste, zlasti na južni strani in ob Razgledni stezi v primernih, ne prevelikih razdaljah, močne žarnice. Tudi pot, ki drži od konca Rebri proti Mačji stezi, ni razsvetljen, kar se je že grajalo po časopisju.

II. Kar se tiče **plinske razsvetljave,** ni ta od vojne sem kaj prida napredovala. Toliko da se je podaljšala po Erjavčevi cesti do železniškega prelaza in odtod do Vrtače, toliko, da so se na nekaterih važnejših križiščih in cestah namestile močnejše luči, sicer pa je obseg te razsvetljave ostal isti, ponekod, kakor v Glavnem drevoredu, se je celo reduciral.

Nasprotno pa se je plinsko omrežje v zadnjih letih precej razširilo, toda ne zaradi razsvetljave kot javne naprave, ampak le zaradi vpeljave plina za hišno gospodarstvo, zlasti kot kurivo, torej v privatno gospodarsko prid mestne plinarne. Želimo pa, da je mesto pač dolžno, da iz pomnoženih dohodkov te javne naprave poskrbi prebivalcem dotičnih cest tudi primerno plinsko razsvetljavo.

V tem pogledu bi bilo treba napeljati plinsko luč po naslednjih cestah in ulicah: 1. na Cesti na Rožnik vsaj do vile Zlatice ob začetku Večne poti; 2. po Vidovdanski cesti in na Taboru; 3. po celem St. Peterskem in Poljanskem nasipu; 4. po Cankarjevem in Gallusovem nabrežju in na Prulah; 5. po Tržaški cesti do mestne mitnice; 6. po cesti v Rožno dolino; 7. po Zaloški cesti do železniškega prelaza; 8. po Celovški cesti do Ruske ceste; 9. po Ruski cesti; 10. po Igriški ulici; 11. po Gregorčičevi ulici od Gradišča do »Trgovskega doma«; 12. po Groharjevi cesti in na Mirju.

Neodložljiva je napeljava po Cankarjevem in Gallusovem nabrežju ter po Igriški in Gregorčičevi ulici, ker so te proge že kroginkrog obdane od plinske razsvetljave in ker ni prav nobenega razloga, da bi se izločile iz celotnega omrežja plinske razsvetljave, v katerem kažé provizorno postavljeni nelepi drogovi z električnimi žarnicami sliko teh lepo razvijajočih se mestnih delov. Pri Gregorčičevi in Igriški ulici bode to prav posebno v oči, ker sta njih začetek in konec že s plinom razsvetljena, sreda pa ne.

Poleg omenjenih prog bo treba misliti tudi na **razsvetljavo celotnega Tivolskega in Trubarjevega parka.** Za to razsvetljavo bi se dali s pridom vporabiti plinski kandelabri, ki so se odpravili z glavnega drevoreda, potem plinski kandelabri na Bleiweisovi cesti, ki so za to cesto mnogo prenizki in so bili že takrat, ko so se nabavili, blago druge vrste. V to razsvetljavo bo treba vključiti tudi drevored, ki se odcepi na sredi glavnega drevoreda ter drži proti podaljšani Nunski ulici ob mestnem ribniku ter ves Koslerjev drevored od Jakopičevega paviljona do pivovarne Union.

Končno naj bodi še omenjeno, da napravi tako lepo uravnana **Zoisova cesta** po noči prav siromašen utis, ker je na nji premalo plinskih svetilk. Pred poslopjem deške osnovne šole samevata dve svetilki, ob začetku in na koncu ceste še dve, to je vse. Zato je zelo potrebno, da se plinska razsvetljava na tej cesti pomnoži in uredi.

V Vegovi ulici pa naj se plinski kandelabri na desni strani, začenši od realne gimnazije, postavijo vsi v eno vrsto, da bo utis enoten. Razsvetljava stranskih ulic (Soteske, Gregorčičeve ulice) s tem ne bo trpela.

Na Napoleonovem trgu naj se ob prizidku cerkve v Križankah, tam, kjer zadene podaljšek leve vrste plinskih kandelabrov Vegove ulice ob ta prizidek, namesti še ena plinska svetilka, da bo ilirski steber in okolica tudi s te plati primerno razsvetljen

Na Bleiweisovi cesti naj se zamenjajo sedanji prenizki kandelabri z večjimi in naj se obenem pomnoži njih število, ker so nekateri deli ceste, zlasti pred poslopji ženske realne gimnazije, policijske uprave in narodnega muzeja, prav slabo razsvetljeni.

Kar se pa tiče štedenja z lučjo, naj se štedi na pravem mestu in ob pravem času. Tako n. pr. bi se v Miklošičevi ulici po 10 uri že lahko ugasnila vsaka druga električna žarnica, ker je ta cesta po tem času skoraj prazna; ostala bi pa tudi po tej redukciji še vedno tako zadostno razsvetljena, da bi se ne bilo bati prometnih nezgod.

Potujoča kmetijska razstava

Že več nego šest mesecev se pripravlja potujoča poljedelska razstava in šola, ki se sestavi v 22 železniških vagonih. Na tej razstavi bo po določenem programu zastopano tudi gozdarstvo. Razstava bo poučnega značaja za čim širše kroge kmetovalcev. Iz Belgrada odide vlak z razstavo začetkom meseca februarja t. l. Obstal bo na vsaki postaji tako, da bo tekom 2 let obvozil vse postaje naše države. Da bi bilo gospodarstvo na tej razstavi dostojno zastopano, pozivlja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na željo ministrstva za šume in rudnike vse obrtnike in industrijce, kateri se bavijo z obdelovanjem lesa v katerikoli obliki, da pošljejo za to razstavo posamezne svoje izdelke. Ako se pravilno razlaga namen razstave, se more lahko določiti, kaj je treba na izložbi pokazati našemu kmetovalcu. Za vzgled predmetov, ki naj bi se razstavili, navaja ministrstvo lesne sortimente domače hišne obrtnosti, n. pr. kubinjska posoda, vretena, preslica, držaji, korita, lesno oglje itd., kakor tudi vse ostale predmete, katere potrebuje kmetovalec v svojem gospodarstvu. Med te spadajo tudi pasti, razne priprave za sekanje drevja in za obdelovanje lesa, dalje slike, načrti, kartogrami, modeli in albumi, nanašajoči se na poslovanje posameznih podjetij, posebno pa gozdarstva v obče. Obrtniki in podjetniki, ki se bavijo s predelovanjem lesa, so interesirani na tem, kako se vzgaja ljudstvo glede gojenja gozda in njihovega izkoriščanja, kajti v kolikor je narod v tem pogledu bolje vzgojen, tem več bomo imeli lepih in dobro obranjenih gozdov, kar bo tudi obrtnikom in podjetnikom omogočavalo usnešnejše poslovanje. Končno se ne sme prezreti tudi neposredne koristi, katere daje razstava kot reklamno sredstvo, ker bodo razstavo posečali poleg kmetovalcev tudi mestni prebivalci-trgovci. Obrtniki in podjetniki, ki žele razstaviti svoje izdelke na tej potujoči razstavi, naj za razstavo namenjene predmete pošljejo do konca meseca januarja 1932 na naslov: Upravi Topčiderskog parka (za Pokretnu poljoprivrednu izložbu i školu) u Beogradu. Za razstavo namenjeni materijal se more poslati tudi pozneje, ker se bodo, kakor bo dohajal, pošiljal tja, kjer se bo razstava v dotičnem času nahajala.

Prireditve ljubl. velesejma 1932

Ljubljanski velesejem bo imel letos dve svoji glavni prireditvi, in sicer: XII. mednarodni vzorčni velesejem od 4. do 13. junija, in jesensko razstavo »Ljubljana v jeseni« od 3. do 12. septembra. Našo industrijo, obrt in trgovino opozarjamo že sedaj na te prireditve, ki vrše važno misijo na korist našega celokupnega gospodarstva in vsega našega naroda.

Uvedba kliringa

Svoječasno smo poročali, da bo začel delovati kliring me dnašo državo in Avstrijo že 11. t. m. Sedaj pa zopet poročajo, da je bilo uveljavljenje odloženo na 15. januar 1932. Kliring prinaša olajšave v medsebojnem trgovskem prometu. Avstrija je bila ena prvih držav, ki je uvedla ta način poravnave faktur. Osnovna misel kliringa je, da se v trgovskem prometu dveh držav blago ne plača kot doslej z devizami, pač pa se deponira protivrednost za dobljeno blago pri Narodni banki dotične države. Emisijske banke potem periodično izravnavajo saldo pri njih izvršenih vplačil. Seveda je možen kliring prav za prav samo med državami, katerih trgovina v uvozu in izvozu za drugo državo ne izkazuje večjih razlik v korist izvoza ali uvoza. Koncem koncev pa tudi kliringi ne morejo preprečiti, da ne bi šle devize v inozemstvo, ali pa prihajale, ker je treba bilanco izravnati. Podobno, kakor Avstrija, je skušala uvesti kliringe tudi Madjarska. Vendar ji ni to uspelo v taki meri kot Avstriji. Najbolj agilna za sklepanje klirinških pogodb je Avstrija, ki ima pogodbe že z Bolgarijo, Grčijo, Italijo, Madjarsko, Švico in našo državo. Z ostalimi državami se Avstrija še pogaja.

Dosedanje izkušnje Avstrije s temi pogodbami pa niso bile popolnoma zadovoljive, predstavljajo pa kliringi pri sedanjem stanju avstrijskega deviznega gospodarstva edini način rešitve.

*

Tečaj za mizarsko luženje v Radečah. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi na soboto in nedeljo 23. in 24. januarja 1932 tečaj za mizarsko luženje v Radečah. Ta tečaj je namenjen mizarskim mojstrom in pomočnikom radeškega, laškega, trboveljskega in sevniškega okoliša. Opozarjamo interesente, da se nemudoma prijavijo neposredno Kolektivni zadrugi obrtnikov za sodni okraj Radeče v Radečah. Pristojbina za mojstre 50 Din, za pomočnike 25 Din, stroške predavatelja, lužil itd. nosi zavod. Vsak udeleženec mora prinesti s seboj z vodo brušene deščice, masivne ali furnirane v dimenzijah 10×20 cm in v debelini 6 do 8 mm, in sicer tri komade češnjevega, tri hruševega, šest bukovega, pet jelševega, 8 orehovega, 10 javorovega, 10 smrekovega in 17 hrastovega lesa. Začetek tečaja ob 8 zjutraj v delavnici, katero bomo naknadno naznanili, odnosno jo bo preskrbela radeška obrtna zadruga. Termin za prijavo najkasneje do 20. januarja. Podrobna pojasnila daje zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani. S tečajem se bo združil obenem tudi tečaj za politiranje, to pa le po eventuelnem dogovoru z udeleženci.

Avtogenski tečaj v Kranju. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI ponovno opozarja kovinarske obrtnike in pomočnike kranjskega, škofjeloškega in tržiškega okoliša, da se vrši tečaj za avtogeno varenje v Kranju od 18. do sobote 30. januarja 1932 in sicer v prostorih Kranjske tekstilne šole. Pričetek točno ob 9 dopoldne. Opozarjamo obenem vse interesente, ki bi želeli kako popravilo polomljenih kovinskih predmetov, strojnih delov in podobno, da te predmete v tečaju brezplačno zavarimo. Treba je povrniti le efektivne stroške za varilni materijal. Predmeti se morajo na odgovornost interesenta dostaviti, na dan zaključka tečaja zopet prevzeti.

Borza

Ljubljana, 13. januarja.

Denar

Devizni promet je bil danes večji kot prejšnja dva dneva v tednu, ker je sedaj urejeno vprašanje postkreditov za naše banke. Tečaji so bili večinoma višji, le Curih, Praga in Pariz so ostali neizpremenjeni.

Ljubljana. Amsterdam 2261.55—2268.39, Bruseli 783.31—785.67, Curih 1097.85—1101.15, London 191.44—193.04 Newyork kabel 5636.05—5653.05, ček 5614.05—5631.05, Pariz 220.80—221.46, Praga 166.87—167.37, Trst 283.02—285.42.

Zagreb. Amsterdam 2261.55—2268.39, Berlin 13.36—13.38 privatno, Bruseli 783.31—785.67, London 191.44—193.04 Milan 283.02—285.42, Newyork kabel 5636.05—5653.05, ček 5614.05—5631.05, Pariz 220.80—221.46, Praga 166.87—167.37, Curih 1097.85 do 1101.15. — Skupni promet brez kompenzacij 2.517.000 Din.

Belgrad. Amsterdam 2261.55—2268.37, Bruselj 781.31—785.67, Curih 1097.85—1101.15, Newyork 5614.05—5631.05, London 191.44—193.04, Praga 166.87—167.34, Pariz 220.80—221.46, Trst 283.02 do 285.42.

Curih. Belgrad 9.10, Pariz 20.1125, London 17.50, Newyork 513.37, Bruseli 71.30, Milan 25.8750, Madrid 43.30, Amsterdam 206, Berlin 121.30, Stockholm 97.50, Oslo 95.50, Kopenhagen 96.50 Sofija 3.70, Praga 15.20, Varšava 57.35, Atene 6.70, Carigrad 2.41, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.50.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.60.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za vojno škodo slaba in so tečaji bili nižji kakor včeraj, čeprav je bilo v začetku deloma razpoloženje v Belgradu čvrsto. Med dolarskimi papirji je bilo 8% Blerovo posojilo slabeše. V ostalem ni bilo sprememb. Promet je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 360 kom., 8% Bler 1000 dol. in 7% Bler 5000 dol. Belgrajska borza pa izkazuje ta-le promet: vojna škoda 1437 kom., begl. obv. 50.000, 7% Bler 3000 dol. in 10 kom. delnic Narodne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 57 bl., 7% Bler. pos. 47 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papiri: 7% inv. pos. 50—57, agrarji 28—30, vojna škoda ar. 242—248, kasa 242 do 248 (246, 248), 2. 233—235 (233), 3. 232—240, 8% Bler. pos. ar. 52—54, kasa 52—54 (52), 7% Bler. pos. ar. 45.75—46, kasa 45.75—46 (45.50, 45.75, 46), 7% pos. DHB 49—51, 6% begl. obv. 38 bl.

Belgrad. Narodna banka z. 5950, 7% inv. pos. 60 bl., agrarji 28 den., vojna škoda 242—243 (248, 246, 242, 243), 6% begl. obv. 36—36.50 (35.25), 8% Bler. pos. 54 bl., 7% Bler. pos. zaklj. 46.25, 7% pos. DHB 50 bl.

Dunaj. Don. sav. jadr. 94.10, Wiener Bankverein 11.75, Escomptoges. 113, Aussiger Chemische 123.75, Alpine 12.45, Trboveljska 32.

Žitni trg

Na žitnem trgu je položaj v glavnem neizpremenjen. Kakor smo že poročali, je Priv. izvozna družba znižala doplačilo. Dne 17. t. m. se bo vršila v Belgradu konferenca vojvodinskih in srbijanskih mlinov glede ureditve prometa. Zahteva se sicer, naj se ukine sedanji način trgovanja s pšenico in moko, česar pa ni pričakovati, dokler ima Privilegirana izvozna družba tako znatne zaloge pšenice. Koruza je čvrsta in se mnogo izvaža v Avstrijo. Času primerna suha stane 67.50—72.50 franco nakladalna postaja.

Novi Sad. Koruza: bč., garant. kvaliteta 60—62, srem., bč. za marec, april in maj 77½—80, bn. garantirana kvaliteta 56—58, srem., garant. kvaliteta 61—63, srem., paritet Šid 62—65, bč. sušena 74 do 75, srem. sušena 75—77, srem. sušena, paritet. Šid 76—78. — Vse ostalo je nespremenjeno. Promet: 33 vagonov. Tendenca: nespremenjena.

Budimpešta. Tendenca: slaba. Promet srednji. Pšenica: marec 12.10—12.29, zaklj. 12.15—12.17; maj 12.90—13.08, zaklj. 12.98—13. Rž: marec 14.43 do 1460, zaklj. 14.51—14.52. Koruza: maj 14.30 do 14.51, zaklj. 14.50—14.52.

Winnipeg (začetni teč.) Pšenica: maj 62.625, julij 63.625.

Chicago (začetni teč.) Pšenica: marec 54.75, maj 56.37, julij 55.625, sept. 57. Koruza: maj 40, julij 41.50, sept. 42.25. Oves: maj 25.87, julij 25.25. Rž: maj 46, julij 46.25.

Sport

OBČNI ZBOR ASK PRIMORJA

V decembru prošlega leta je imel eden naših največjih sportnih klubov »Primorje« svoj redni letni občni zbor. Zborovanje je ob številni prisotnosti otvoril predsednik g. Ivo Sancin.

V svojem govoru je poudarjal globok pomen sporta. Razveseljivo je dejstvo, da se je začelo sportnemu pokretu poklanjati večjo pažnjo z najvišjih mest, kar zamore dati istemu močno fundamentacijo. Kar se tiče tehničnega dela kluba samega, odnosno njegovih sekcij, so poročali poedini načelniki, odnosno sekcijski delegati in klubovi funkcionerji.

Tajniško poročilo je podal g. inž. Raspolič. Iz poročila izhaja, da šteje klub 482 podpornih in 315 aktivnih članov. Na žalost pa članstvo ne plačuje točno in redno članarine. Klubovo vodstvo se je zavzelo, da se je zgradila lična tribuna. S tem delom pa je bilo združenih mnogo finančnih žrtev in vsled obstoječe ter vedno hujše ekonomske krize ni klub prišel do predvidenih dohodkov.

O blagajniškem stanju je obširno poročal ravnatelj g. Šetina. Denarnega prometa je bilo nad 500.000 Din. — O udejstvovanju nogometne sekcije sta poročala gg. Buljević N. in dr. Köstl.

Tajniško poročilo nogometne sekcije g. dr. Köstla je bilo izčrpno in pregledno. V njem poudarja prijateljske vezi med ASK Primorjem in vsemi klubi LNP, z vodečimi klubi v naši in v nekaterih drugih državah. Zanimiva je tudi statistika, ki navaja, da je I. moštvo odigralo v času od 8. marca 1931 do 18. oktobra 1931 27 tekem. ASK Primorje je naš prvi slovenski klub, ki je gostoval v Srbiji s prvakom Lenskim. — Score golov je 64:62 v klubovo korist. Tudi za svojo rezervo in naraščaj je klub dovoljno skrbel. Vse tekme prvega moštva sta odigrala Svetic Slavko in Jug Franc. Najboljši strelec je Erman, ki je zabil 14 golov, slede Jug Franci, Slapar, Uršič.

Obširno poročilo o delovanju kolesarske sekcije, ki je stala pod načelstvom g. Franja Brumata, je podal g. Maver. Kolesarji so se udeležili vseh večjih prireditev in so nastopali tudi pri podeželskih prireditvah. Uspehi kolesarjev so prav dobri. Prvak kluba je Grabec. Sekcija si je od 12 prvenstvenih dirk priborila 8 prvenstev.

O delovanju lahkoatletske sekcije je poročal g. geom. Černe. V svojem poročilu je navedel, da se je sekcija udeležila nekaterih značajnih prireditev, tako n. pr. v Zagrebu, Mariboru in v Celovcu, a nekateri člani so startali tudi na Balkanijadi v Atenah, kjer je atlet Skok mnogo pripomogel k uspehu naše državne lahkoatletske reprezentance. Sekcija je klubu priborila prvenstvo dravske banovine.

G. Sketelj je podal poročilo o plavalni sekciji. Letos prvič, od kar obstoja klub, jim je bil na razpolago poklicni dunajski trener, od katerega so mnogo pridobili. Plavači so se udeležili vseh tekmovanj za prvenstva ter nekaterih prireditev, ki so jih izvedli z ostalimi klubi. Želi so povsod lepe uspehe. Poročilo navaja našega Vilfana, ki je v stanu, da s svojimi sposobnostmi pridobi klubu in sploh našemu jugoslovanskemu sportu mednarodni sloves.

Občni zbor je vsa poročila deloma brez, deloma po kratkih debatah soglasno sprejel. Sledila je naslednja točka dnevnega reda: sprememba pravil. Stara klubska pravila so postala vsled stalnega napredovanja kluba skoraj nemogoča, zato je občni zbor sprejel nove statute, ki bodo predvidoma ustrezala potrebam klubovega delovanja. Po teh statutih je dana klubskim sekcijam skoraj popolna samostojnost, a posle kluba vodi starešinski odbor, medtem ko vodijo sekcije sekcijski odbori.

Pri volitvah je bila predložena enotna lista. Tudi za bodoče leto je bil izvoljen ob viharnem aplavzu za predsednika g. **Ivo Sancin.**

Posamezne sekcije pa so si izvolile za svoje načelnike: nogometna: **D. Buljeviča,** lahkoatletska: **Janeza Kermavnerja,** plavalna: **inž. Bleiweisa,** kolesarska: **Brumata.**

Občni zbor je zaključil predsednik g. Sancin z apelom na vse, da delujejo z vsemi svojimi močmi za polet kluba, za pravi sport, kar bo vsem nam in zanamcem v korist.

LAHKOATLETSKE PRIREDITVE V MARIBORU

Dolgo je trajalo, preden si je lahka atletika v Mariboru priborila priznanje in upoštevanje v krogih mariborskih sportnikov. V zadnjem času je pa zanimanje za to antično panogo sporta čezdalje večje med aktivnimi sportniki kakor tudi med občinstvom. Lansko sezono so bile vse lahkoatletske prireditve prav **dobro obiskane.** Imamo pa tudi klub, in sicer **SK Maraton,** ki se je bistveno posvetil samo tej panogi telesne vzgoje ter je tekom svojega kratkega obstoja dosegel presenetljive uspehe. Zlasti pa je vzbudil zanimanje za lahkoatletski sport med mladino, ki je še do nedavne dobe imela smisel samo za nogomet, ter si ustvaril v mladem naraščaju krepek kader sportnikov, ki že sedaj uspešno posegajo po lavorikah prvenstva ter bodo v najkrajšem času imeli važno vlogo v lahkoatletskem sportu Slovenije. Za tekoče leto je izdelan naslednji program za lahkoatletske prireditve v Mariboru. 20. marca: cross-country prvenstvo Maribora (SK Železničar), 24. aprila: medklubski meeting in sodniški izpiti (SK Maraton), 30. aprila in 1. maja: desetoboj (Železničar), 7. in 8. maja: srednješolsko prvenstvo Maribora (SK Maraton), 22. maja: medklubski meeting (SK Rapid), 29. maja: cestni tek moštev (ISSK Maribor), 12. junija: Shell-pokal (Medklubski odbor), 3. julija: štafetni meeting (SK Rapid), 13. in 14. avgusta: prvenstvo moštev (Medklub. odbor), 25. septembra: Mednaroden meeting (SK Rapid), 1. decembra: tek »Osvobojenja« (ISSK Maribor).

Mežiška dolina

Guštanj. Dopisniku članka v »Jutru« št. 6 od 8. januarja t. l. pod naslovom »Premoženjske in socialne razmere v Guštanju«, kjer omenja, da se je v Guštanju ustanovilo neko novo društvo, ki se hoče pridobiti dobrotniške zasluge, svetujemo, da se o dobrodelni akciji, ki nabira in razdeluje milodare, bolje informira in pravilno poroča. To je naš odgovor. — Rešilni avtomobil je v preteklem letu 78 krat vozil in prevozil 3878 km.

Dravograd. Ker se zadnje čase v našem trgu ne čistijo več odvodnice za odtekanje deževnice, kar je bilo svoj čas običaj, si hočejo nekateri tržani nabaviti čolne za osebni promet po trgu. Sicer se pa sliši, da bode trško olepševalno društvo opozorilo prizadete na stari običaj. Morda bo pomagalo.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. | Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349.=

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Pošten fant

zdrav in krepak — išče kakršnekoli zaposlitve v skladišču, obrti ali trgovini. Je nekadilec, trezen, pošten in vojaščine prost. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 408.

Gospodinja

in kuharica, starejša, izkušena, prav poštena — išče službo v župnišču. - Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Izvežbana šivilja

ki popravlja damske in event. moške obleke, gre šivat na dom. - Ponudbe pod »Pridna« št. 452 na upravo »Slovenca«.

Dekle

za vsa hišna dela išče službo pri dobri krščanski družini v Ljubljani. — Ponudbe pod »Zanesljiva« št. 414 na upravo »Slov.«

Službo dobe

Beseda samo 50 par

Mizar. vajenca

sprejme takoj Aleksander Rochel v Mariboru, Gospojna ulica 2.

Tesarski delovodja

vešč vseh tesarskih del, s prakso in dobrimi izpričevali, se sprejme. Ponudbe na upravo ‚Slovenca' pod »Zanesljiv, zmožen in pošten« št. 392.

Trgovskega učenca

močnega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj v trgovino J. Razboršek, Trbovlje.

Objave

Beseda samo 50 par

Preklic

Podpisani Janez Mulc iz Pudoba št. 29, obč. Stari trg - Rakek, preklicujem obdolžitve zoper banovinskega zdravnika v Ložu g. dr. Franca Raznožnika, češ, da je pristansko postopal z bolniki po zadnjih volitvah. - Pudob pri Starem trgu, 3. jan. 1932. — Janez Mulc.

Denar

Beseda samo 50 par

Posojilo

54.000 Din na I. vknjižbo nove hiše iščem. Vprašaj: Maribor, Medvedova 10.

Posojila

dobite na hipoteke ali poroštva. - Ponudbe pod »Točna izvršitev« podružnici »Slovenca« v Mariboru. Znamke za odgovor

Kdo

izmed naših ljudi bi bil tako dober, da bi mi posodil za eno ali poldrugo leto 20.000 Din proti dobrim obrestim in garanciji. Sem trgovec in posestnik, pa sem v hipni zadregi in bi nujno rabil. Vračam lahko v obrokih ali skupaj. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Sigurno naloženo« št. 371.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite poni!

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Sobo

s posebnim vhodom, souporabo kopalnice, oddam v centru mesta boljši osebi. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« št. 417.

Stanovanje

dveh sob s pritiklinami se takoj odda Herbersteinova 24. Pojasnila: Mlakar, Dol. Logatec 109.

Stanovanje

treh sob, 1 sobice, kopalnice in pritiklin, se odda s 1. majem, event. prej. Herbersteinova 24. Pojasnila: Mlakar, Dol. Logatec 109.

Stanovanje

veliko, komfortno, dvosobno, blizu tramvaja — Udmat, oddam za 450 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 439.

Opremljena soba

se odda v Pleteršnikovi ulici 24/I.

Stanovanje

veliko in malo sobo, oddamo za 100 Din mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 441.

Za Bežigradom

poceni oddam v najem celo enodružinsko moderno vilo z vrtom vred. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 456.

Posestva

Beseda samo 50 par

Hiša

z velikim lokalom za vsako obrt na prometni cesti naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor.

Hiša

enodružinska, novozidana v Pobrežju pri Mariboru, Stranska ulica 3, se takoj proda.

Kupim hišo

dvodružinsko, v šentpeterskem okraju ali na Poljanah. Ponudbe pod »Dvodružinska« št. 416 na upravo »Slovenca«.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Tiskarno

(manjšo) kupi Krekovo prosv. društvo, Jesenice.

Vsakovrstno

zlato kupi

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur« Ljubljana — Šelenburgova ulica 6 II. nadstr.

Glasba

Beseda samo 50 par

Harmonij

dobro ohranjen, se kupi. - Ponudbe poslati na naslov Ciril Venišnik, Škale, Velenje.

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Izgubil se je pes

svetle barve s temnosivimi ušesi. Bergman Josip, Ljubljana, Poljanska c. 85

Prodamo

Beseda samo 50 par

Fižol za kuho

v veliki izbiri od 2 Din naprej v trgovini Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Neveste in ženini!

Javorjevo spalnico, črešnjevo spalnico, brstovo spalnico in 2 kuhinji, vse novo, masivno in solidno izdelano, proda po ugodni ceni Fran Martinec, mizarstvo, Škofljica.

Nova kurnica

za 10 do 15 kokoši, oblana, vse stene nagačene, naprodaj po ugodni ceni. Ogleda in cena se izve med 12. in 14. uro v Ljubljani, Prule 8.

Mladi psi

od ovčarske psice, dobri čuvaji, naprodaj. Hradeckega vas 48.

Lanene tropine

prvovrstne kakovosti, 37-38%, mlete, po 195 Din za 100 kg inkl. vreče, kupite do konca januarja t. l. v tovarni olja Hrovat & Komp., Ljubljana.

Krušno moko

vseh vrst, vedno svežo, in koruzne izdelke nudi valjčni mlin Ivan Kuralt, Domžale. Zahtevajte cenik in vzorce.

Namizna jabolka

orehe, fižol, krompir, razpošilja najceneje Anton Čok, trgovec, Velenje — Št. Ilj.

Spalnice

jesenovo, češnjevo in javorjevo, prodam po zelo nizki ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 420.

Zaklani purani

očiščeni, kg 14 Din, Ia orehova jedrca, kg 17 Din, Ia orehi v lupini, kg 4.30 Din, franko vsaka želez. postaja in pošta, razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Ni duha ne sluha

za kurjimi očesi in debelo kožo, če jo tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino CLAVETYL CREME.
Cena škatljice 8 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

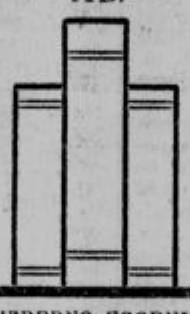

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Ivan Kacin, Ljubljana

Tabor 6

tvornica harmonijev in planinov

po najmodernejši konstrukciji. Uglašuje in prenovljuje tudi cerkvene orgle in vse imenovane instrumente. Vsako delo zajamčeno. Nizke cene! Na obroke. Društvom popust.

Zahtevajte cenik!

Obrt

Beseda samo 50 par

Po najugodnejših cenah

se priporoča lesna industrija Fran Martinec, mestni tesar, mojster, Ljubljana-Škofljica, za vsa tesarska, krovska, mizarska in parketna dela. V zalogi ima vsako količino furnirja, desk, merkantilnih in žaganih tramov in dobavlja v vsaki množini in po najnižjih cenah. Zahtevajte ponudbe.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko
vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svoj krojaški atelje iz Lepodvorske ulice v Wolfovo ulico 10 ter bom nadalje po znižanih cenah izdeloval najmodernejše fazone od 250—300 Din. Točna in solidna izdelava! — Se priporoča LUDVIK LOGAR, modno krojaštvo, Wolfova ul. 10.

Kurja očesa

Zvečer nam kaj nogi 15—20 minut v vodi, v kateri je raztopljena sol sv. Roka. Kurja očesa postanejo tako mehka, da odstranite lahko sredino, ki Vam povzroča bolečino, celo z roko, toraj brez noža ali britve. — Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji, glavna zaloga za Slovenijo: Drogerija Gregorič, Ljubljana, ali pri glavnem zastopniku Drogerija »Nada« V. Gabrič, Subotica, telefon 6-37.

ZAHVALA. Ob izgubi naše drage mame, stare mame

MARIJE PETRIČ

posestnice v Belem malnu pri Starem trgu

smo prejeli veliko izrazov sočustvovanja, za katere se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. — Posebno se zahvaljujemo zdravniku g. dr. Raznožniku za njegov trud in naklonjenost za časa bolezni pokojnice, častiti duhovščini za obavljena tolažila svete vere pri njeni zadnji uri in za prisostvovanje pri svečanih ceremonijah na njeni zadnji poti v večnost, gg. pevcem za prekrasne žalostinke in končno vsem, ki so s svojo prisotnostjo spremili pokojnico do kraja njene večnosti. Ohranimo pokojnico v dobrem spominu in jo priporočamo v gorečo molitev!

Beli malen, 10. januarja 1932. ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala

Za vse izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljenega, nepozabnega

Tineta Jemca

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. V prvi vrsti se zahvaljujemo vsem onim, ki so lajšali pokojnikovo gorje ob njegovi zadnji uri, dalje vsem, ki so ga počastili na njegovi zadnji poti, častiti duhovščini, gg. profesorjem in dijaštvu mariborskih srednjih šol, gg. ravnateljema Jakobu Župančiču in dr. Josipu Tominšku in g. prof. Iv. Bogoviču za njih iskrene poslovilne besede na grobu, g. prof. Schweigerju in dijaškemu pevskemu zboru kakor tudi vsem ostalim, ki so v tako obilnem številu spremljali preblagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Žalujoča rodbina in sorodniki.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din — 32. zvezek: Reimnichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din — 33. zvezek: Bridges, NA POMOČ, 30 Din, vez. 40 Din — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK 28 Din, vez. 42 Din

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

76

Roman iz drugega stoletja pr Kr.

»Pripravljeni smo, konzul, zdaj in vedno, samo ukazuj!« so bili legionarji glasni in vzklikali konzulu, dokler ni zapustil tribune in se umaknil v pretorij, kamor je povabil podpoveljnika Lucija Minucija in še nekaj tribunov.

Po ulicah je hrumelo in šumelo, kakor še nikdar dotlej. Tribuni in centurioni so razmestili svoje oddelke, da bi se odpočili od dolgih pohodov, a legionarjem ni bilo za počitek. Tabor so si ogledovali, se gnetli skozi vsa štiri vrata, se razgledovali z okopov in nasipov, občudovali lepoto pokrajine in morja, ki se je prelivalo na jugu in se lesketalo kakor zlato v pomladanjem solncu. Legionarji, ki so že poznali kraje, so kazali svojim novim tovarišem, kod so že hodili, kje so se že bili, pripovedovali so jim o Istrih in Karnih in niso jim prikrivali, da je sovražnik silnejši in spretnejši, nego so mislili, dokler se niso z njim skusili.

»Močni so kakor medvedje, katerih kože nosijo, in krvoločni kakor volcje, ki ne popustijo in ne odnehajo v boju, in zaženejo se kakor razjarjeni turi, ki hočejo vse pomandrati in pokončati kar jim pride na pot. Quinctius jih je zmogel, ker jih je nepričakovano napadel v času četrte nočne straže, sicer kdo ve, kako bi bilo. Nemara bi se mu zgodilo kakor Marcellu, ki je trikrat poskusil in mu je bila trikrat bojna sreča sovražna!«

»Ali hočete reči, da tudi Manlius ne bo imel sreče in bi nas radi oplašili, da bi nam upadel pogum in bi imeli potem zadoščenje, ako ne bi dosegli mi več nego ste vi v tem času, odkar ste tukaj? Ne boste nas, Manlius ni Marcellus, da bi s svojimi legijami popustil in se umaknil pred barbari, čeprav bi bili sami medvedje, volcje in turi!« so menili konzulovi legionarji, stiskali pesti in grozili v pokrajino.

»Z vami pojdemo, kaj bi vas plašili, ko je vaša zmaga naša zmaga! Povedali smo vam, kar se nam je zdelo potrebno, da veste in se boste znali ravnati, ko se spet spoprimemo s sovražnikom, ki bo poslej gotovo še hujši, videč, da gre za življenje in smrt, za njegovo svobodo ali robstvo, katerega se ne bo mogel več rešiti, ako mu zapade. Boj s takim sovražnikom ni lahek, to smo hoteli reči!« so se branili oni iz stare posadke.

»Videli boste, ko se zaženemo, ali je lahek ali ni! Pogum vam je upadel, zato tako govorite! Nam pa ni in ne bo! Kje je sovražnik, ki bi se upal ustavljati taki sili, kakršno ima konzul Manlius? Preden se pomladi mesec, se vrnemo v Romo in Manlius bo triumfiral, boste videli!«

Tako so zaupali legionarji svojemu konzulu in bili prepričani, da jih bo vodil od zmage do zmage...

Popoldne, ko je tonilo solnce in so pogrebli Lucija Kvinkcija Flaminina, je dobila Akvileja s prvim grobom svojo cesto mrtvih. Med legionarji smrt ni vzbudila groze in niso se vračali iz polja pred nasipi tihi s tiho mislijo, hrupno so se zgrinjali v tabor in ogorčeni prisegali, da ne bodo mirovali, dokler ne pade zadnja barbarska glava, ker le tako more biti rimski poveljnik dostojno maščevan in bo našel mir v zemlji, ki je pila njegovo kri...

Drugo jutro je sklical konzul Aulus Manlius vojni svet. Udeležili so se ga vsi tribuni in senatov odposlanec — legat, ki je bil stalno v konzulovem taboru. Stari akvilejski tribuni so povedali in obrazložili vse dogodke do potankosti, kakor so jih sami doživeli ali jih slišali pripovedovati od starejših leginonarjev, kateri so izza galskega vpada nepretrgano služili ob Natisi. Razmotrivali so Marcellov trikratni neuspeh, ki so ga pripisovali nepoznanju krajevnih razmer, v katerih je moral napadati sovražnika, ki ga tudi ni poznal. Ko so vse obrazložili, kar so vedeli, so bili nekateri za to, da bi konzul ne zgubljal časa in naj bi takoj udaril, preden bi mogel sovražnik zbrati in urediti močno vojsko, ki je po Kvinkcijevi zmagi gotovo zrahljana. Tudi so še menili, da bi bilo dobro, pognati se globoko v sovražno ozemlje, kar bi sovražnika, čeprav se čuti močnega in trdnega, zbegalo in zmedlo in bi pogum v njegovih vrstah začel upadati. Dva, trije so bili drugačnega mnenja, češ, bolje bi bilo, če bi mogli sovražno vojsko izvabiti v ravan in jo potem napasti z vso silo, s katero konzul razpolaga. Tolike moči, ki bi izdržala napad konzulovih svežih legij, sovražnik pač nima in z lahkoto bi ga zmogli v odprtem boju in ga prisilili, da se poda.

Senatov odposlanec, ki je ves čas tiho poslušal, se je končno oglasil in rekel:

»Konzul, sam veš, senat in rimski narod ti nista poverila naloge, da bi zanesel boj v sosedno ozemlje. Vidim sicer, po vsem kar sem slišal, se mora to izvršiti, a preden se lotiš in započneš boj, ki utegne biti usoden — nič ne vemo, prihodnost imajo bogovi v svojih rokah in so nam jo modro prikrili! — dobodi dovoljenje od senata! Na hitro roko pojde. Ljudskega zbora, ki naj bi odobril senatov sklep, ne bo treba, saj si v provinci, ki jo sovražnik res ogroža! To sem pripomnil, da ne bi kršili zakonov, in ker želim konzulu dobro, kar naj mu večni bogovi, zaščitniki Rome, v obilni meri naklonijo njemu v srečo, vojski in domovini pa v ponos in slavo!«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

Zveza med Severnim in Egejskim morjem

Po rekah in kanalih

Belgrad, 11. jan.

Donava spada med najpomembnejše žile rečnega prometa v Evropi. Iz centralnih pokrajin si je poiskala zanimivo pot na vzhod. Po svojem dolgem toku sedotika sedem evropskih držav: Nemčijo, Avstrijo, Čehoslovaško, Madjarsko, Jugoslavijo, Romunijo in Bolgarijo. Promet na njej se dobro razvija. Le Železna vrata v njenem spodnjem toku povzročajo prometu nekaj težav. Največja slabost Donave pa je, ker nima direktne kratke zveze v odprto morje. Radi tega ni čudno, če se posamezniki, pa tudi cele družbe, že dalj časa bavijo z idejo, da bi Donavo kot centralno vodno žilo Srednje Evrope zvezali z Egejskim in po njem s Sredozemskim morjem.

Že meseca novembra se je v Belgradu vršila ožja konferenca zastopnikov posameznih zainteresiranih ministrstev, kjer se je predvsem razpravljalo o zvezi Donave z Egejskim morjem. Po dosedanjih načrtih bi poglobil strugi rek Morave in Vardarja, jih medsebojno zvezali in na ta način dosegli zaželjeni cilj. Te dni je profesor tehniške fakultete na belgrajski univerzi g. Vlada Mitrovič objavil zanimiv članek v tej smeri, iz katerega posnemamo nekatere zanimive podrobnosti.

Že pred svetovno vojno so posamezniki mislili na vodno zvezo med Donavo in Egejskim morjem. Nemci so v tej smeri že zelo mnogo storili. Dela se na zvezi med Donavo in Renom. Predvideni so trije kanali: po reki Neckar, po Mainzu in po Bodenskem jezeru. Prvi dve zvezi sti aktualni in se na njima že aktivno dela, dočim je tretja (z Bodenskim jezerom) samo načrt, ki ga bo bodočnost ali rešila ali zavrgla.

Istočasno se dela na zvezi med Donavo, Labo, Odro in Vislo. Največ zaslug ima češkoslovaški profesor tehnike iz Brna g. Smrček, ki je napravil detajlne načrte za to zvezo. Potemtakem bi Panonski bazen bil po dveh velikih kanalih zvezan s Severnim in Baltiškim morjem in bi na ta način prišle vse merodajne in gospodarsko pomembne evropske države v njegov kompleks.

Dočim bi severni del te mednarodne vodne žile imel odprto pot razvoja in možnost vzdrževanja tolike prometne frekvence, bi njen južni del, to je Železna vrata, ako vpoštevamo status quo, na noben način ne mogel v današnjem stanju odgovarjati težki nalogi. Velikih investicij pa tudi ne bi kazalo vlagati v ta namen iz že zgoraj naznačenega vzroka (ker Donava nima dobre morske zveze radi izliva v centralno Črno morje).

Nasprotno pa je vodna zveza med Donavo in Solunskim zalivom po rekah Moravi in Vardarju zelo privlačna in simpatičnejša. Solun leži na odprtem Egejskem morju. Po njem bi bila Srednji Evropi zelo skrajšana zveza z Indijo in vzhodom sploh (po Sueškem kanalu). Po dosedanjih računih bi bila linija Rotterdam—Mainz—Regensburg—Dunaj—Budapest—Belgrad—Saloniki za približno tri tisoč kilometrov krajša od krožne morske poti skozi Gibraltar. To pa ni malega pomena.

Dolina Morave in Vardarja ni težko prehodna. Po njej teče znana železniška zveza z Orijentom. Skozi njo bi bilo mogoče izvesti moderni kanal med Smederevom in Solunom. Njegova dolžina bi bila nekaj več ko 750 km. Kolikega pomena bi bila ta zveza za vse države Srednje Evrope in še prav posebej za našo državo, ni treba podrobneje razpravljati.

Do danes so o prekopu med Smederevom in Solunom napravljene le skice in splošne študije, dočim podrobnih načrtov šeni. Kanal bi vodil čez znano bifurkacijsko točko pri Preševu (460 m) med Moravo in Vardarjem. Teritorijalno bi odpadlo na Grško okrog 80 km, ostali del (670 km) pa bi pripadal Jugoslaviji. Kanalizacija Morave in Vardarja naj bi se izvedla le v ožinah (takozvanih klisurah), to je pri Bagrdanu, Stamatovu, Grdelici in Demirkapiji. Istočasno bi se izvedla elektrifikacija moravsko-vardarske doline. Po računih tehničnih strokovnjakov bi gradba stala približno 310 milijonov zlatih Din.

Do realizacije tega epohalnega načrta vsekakor ne bo še tako hitro prišlo. Vendar prvi začetki so tu. Samo da Evropa sedanjo težko krizo preboli.

Zgodba o ujetem kozorogu se nadaljuje

Nenavadna lovska zadeva se konča pred sodiščem

Pod naslovom »Okrog zgodbe o ujetem kozorogu, nenavadna lovska zadeva, ki pride tudi pred sodišče« je g. Vladimir Kapus v »Jutru« objavil notico, ki se peča s kozorogom, ki sem ga jaz ujel dne 12. dec. m. l. na avstrijski strani Kleka (gora med Golico in Rožčico) — kakih 50 m onstran državne meje.

Tudi jaz soglašam z njim v tem, da je ta kozorog ušel iz revirja g. barona Borna. Zato sem gospoda barona takoj drugi dan pismeno obvestil in mu ga ponudil. Tega mnenja sem tudi še sedaj kljub temu, da je baronov nadlovec, preden ga je videl, svojčas pobeglega kozoroga precej drugače popisal kakor je v resnici. Rekel je, da je 3 do 4 leta star in da ima bele lise na nogah. Ujeti kozorog je pa pet in pol leta star in ima črne noge. Ko si ga je pa ogledal, je pristavil: ta je tudi naš, take tudi imamo.

G. Kapus ima lahko glede tega in drugih kozorogov svoje posebno naziranje, kakor ga imajo tudi vsi tisti, ki so poslali časopisom tozadevna poročila. Protestiram pa proti temu, da me skuša javno smešiti in postaviti vso zadevo pred javnostjo v drugačno luč, kakor je v resnici. Prvič se je o zadevi samo enostransko informiral in si kljub temu prisvaja pravico objektivne sobe, drugič je pa tudi ton dopisa vse prej kakor stvaren. Čemu me persiflira, ko me najbrž niti ne pozna? Čemu postavlja besedi »srečen lovec« v apostrof? Ali misli g. Kapus, da ne morem biti lovec, če sem župnik. Gosp. Kapus, ali poznate načelo: nemo habetur mendax, nisi probetur? Članek napravlja name vtis, kakor da bi hotel pisec na željo nekoga, ki je v zadregi, mistificirati javnost.

Ker je javnost že toliko slišala o tem ubogem kozorogu, naj podam končno tudi še jaz o zadevi avtentično poročilo. Ta dan sem bil na lovski patrulji ob državni meji od Golice do Rožčice. Na mestu, ki sem ga zgoraj označil, zagledam kozoroga. Stal je na skali in kopal v snegu, da bi prišel do trave. Ko me zagleda, se bliskovito obrne in skoči s skale proti spodaj ležečemu rušju. Zdrsel je po zmrznjenem snegu v rušje in se hotel skozi preriti. A ni šlo. Nazaj pa tudi ni mogel, ker so ga veje ovirale na več kot pol metra dolgih rogeh. Če bi bil šel z glavo na tla, bi se bil oprostil. A tega ni storil.

Ker sem vedel, da je g. Bornu en kozorog ušel, sem to priliko porabil, da mu ga zopet ulovim. Hitro sem priskočil, ga prijel za roge in veje odstranil ter ga skušal zvezati. Tedaj je skočil iz grma (rušja) in me potegnil nekaj metrov po snegu in skalah navzdol. Končno sem ga obvladal in zvezal.

Žival bi se bila najbrž tudi sama počasi oprostila. Vendar pa mislim, da sem storil prav, če sem ga ujel. Če bi bil kozorog v tistem hudem mrazu in visokem snegu vsled pomanjkanja krme poginil ali pa prešel še naprej v Avstrijo, bi ga g. baron najbrž ne bil več dobil.

To je torej avtentična zgodba o kozorogu. Če se g. Kapus pri tem spominja Abrahama in njegovega ovna in noče verjeti, ga ne morem siliti. Poznam lovca, kateri je našel gamza, ki se je pri skoku z rogmi obesil med veje in tam poginil, ker se ni mogel oprostiti. To so izredni slučaji, ki so znani lovcem. Zaradi tega pa ni treba vsem gamzom in kozorogom poginiti na isti način, kakor misli g. Kapus. Če želi, sem mu na razpolago, da ga popeljem na lice mesta.

Kozorog ni prišel »neupravičeno v posest župnika«, tudi ga nisem ujel »v svrho pridržaja«, kakor piše g. Kapus. Jaz si ga nisem hotel prisvojiti, ampak sem ga takoj ponudil dozdevnemu lastniku. Zahteval pa sem postavno najdenino (10% vrednosti) in nekaj za trud, krmljenje in straženje, skupaj 5000 Din. Ali je to protizakonito? Po izjavi baronovega lovca so bili 3 kozorogi kupljeni za 130.000 Din. Cariniki na Jesenicah pa pravijo, da so bili kozorogi svoj čas pri uvozu označeni z vrednostjo circa 30.000 Din za komad. G. Born je svoj čas razglasil nagrado 500 Din vsakemu, ki pobeglega kozoroga samo kje vidi. Zato sem odklonil premijo 1000 Din.

Namesto, da bi g. Born plačal zakonito najdenilo ali se pa obrnil na sodišče, je pa politična oblast [illegible] zaplenila kozoroga. Ali je tu res »moralo oblastvo posegi vmes«, kakor pravi g. Kapus, je vprašanje, ki se bo razčistilo na merodajnem mestu.

Čudim se pa, ker sme »Jutro« objaviti, da so kozoroga zaplenili in postavili tja, kamor spada.

Končno besedo o tej zadevi naj pa izreče sodišče.

Franc Krašna, župnik,
Sv. Križ nad Jesenicami.

Še eno pojasnilo

V »Slovenskem Narodu« od 13. januarja, št. 9, beremo v rubriki »Dnevne vesti« na strani 3 sledeče:

POJASNILO

Na razne pritožbe glede seznama volivcev, ki se zadnjih volitev niso udeležili, resnici na ljubo ugotavljamo, da je Narodna tiskarna tiskala omenjeni seznam po naročilu glavne volivne pisarne, ne da bi prevzela odgovornost za avtorstvo njegove vsebine.

Narodna tiskarna.

Maščevanje, ker ni dobil službe

Maribor, 13. jan.

Danes je obravnavalo mariborsko okrožno sodišče slučaj zlobnega maščevanja, ki se je dogodilo v Melincih dne 18 novembra preteklega leta. Zagovarjal se je brezposelni šofer Anton radi zlobne poškodbe tujega imetja.

Imenovani se je dne 18. novembra peljal s šoferjem Stefanom Hujsom v Ižakovce, med potjo pa so se ustavili v gostilni v Melincih. Med tem, ko so bili v gostilni, se je osumljenec odstranil iz gostilne in videli so ga, kako se je motal okrog avtomobila, potem pa se je vrnil nazaj med pivce. Ko so se pa hoteli odpeljati, je šofer z grozo opazil, da so prerezane cevi na vseh štirih kolesih; povzročena škoda je znašala 9455 Din.

Takoj je bil osumljen dejanja Anton, ki pa je trdovratno tajil. Vendar ga je pokopala njegova izjava gostilničarju, češ, da je jezen na šoferja, ker mu je prevzel službo, za katero se je on sam potegoval in zato mu bo nekaj napravil.

Poleg te obtožbe se je Anton moral zagovarjati hkrati radi tatvine kolesa, katero je zagrešil 4. julija v Ižakovcih. Pripeljal se je v tamošnjo gostilno v avtomobilu nekega šoferja. Ker se je pa šofer brez njega odpeljal, si je prisvojil kar kolo, ki je stalo pred krčmo, ter se odpeljal na njem. Anton je bil radi obeh dejanj obsojen na 6 mesecev strogega zapora.

Pet žrtev steklega psa

Celje, 13. jan.

V Pasteurjev zavod javne bolnišnice so pripeljali danes pet oseb, ki sta jih napadla v torek 12. t. m. dva stekla psa.

Posestnika Alojzija **Cesarja** in njegovo 7 letno hčerko **Alojzijo** in 6 letnega sina **Jožefa** iz Mestopolje vasi št. 12 je napadel njihov domači pes. Očeta, 31 letnega Cesarja, je vgriznil v desno roko, hčerko Alojzijo v desno nogo, sina Jožefa se je pa lotil na obeh rokah.

Razun teh treh je ugriznil v desno nogo še 6 letnega Kapša Antona iz istega kraja. 61 letno posestnico Marijo Novakovo iz Mestopolje vasi pa je ugriznil njen pes na obeh rokah.

Težka nesreča na čevljarskem stolu

ČUDEŽNO OBVAROVAN SMRTI

Št. Jernej, 12. jan.

Mladi 15 letni Ivan Krhin iz Št. Jerneja se je učil čevljarske obrti pri nekem tukajšnjem čevljarju. Mojster mu je odkazoval razna lažja dela, ki jih je marljivi vajenec tudi zadovoljivo izvrševal. Preteklo soboto pa je mladeniča doletela huda nesreča. Sedel je, kakor običajno, na svojem stolu in z ostrim čevljarskim nožem rezal rob podplatov pri nekih čevljih. Pa mu je ostro rezilo naenkrat zdrknilo po gladki podlagi, v zamahu izgrešilo smer in se mu zasadilo — naravnost v prsa... Sledil je grozen krik... Fant je omedlel, se zrušil po tleh in obležal kakor mrtev —

Pritekli so domači, ga pobrali, močili z vodo in tako le s težavo znova obudili k življenju. Izprali so mu krvavečo rano in pri tem ugotovili, da je bridko rezilo tik nad srcem omagalo, ker se je zadelo ob rebrno kost in tako prisiljeno zgrešilo svoj zlobni namen.

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrgnite Vašo kožo vsak večer, predenj greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrgnite pa tudi podnevi, predenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam:

Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Številke o rubežni in eksekucijah

Ljubljana, 13. januarja.

Ko človek, ki je neroden v sodnijskih zadevščinah, stopi skozi glavni vhod v justično palačo, opazi najprej ob nekaterih dnevih v avli nervozne ljudi, ki iščejo v sobi št. 28 zadoščenje svoji žaljeni časti. Navadno vsi krenejo na desno, so pa mnogi, ki težkih korakov vzamejo smer proti levemu hodniku, kjer se v pritličju nahajajo prvič izvršilni oddelek okrajnega sodišča, dalje zemljiška knjiga in naposled davčni urad za okolico. Takoj ga presenetijo na hodniku visoke table, s katerih se blešče razni razglasi in oklici o dražbah premičnin in nepremičnin itd. Ko napravi par korakov, se mu nad vratmi sobe št. 19 zablesti napis »izvršilni oddelek«. Tja vede nerodnega človeka pot, ker mora podati razodetno prisego, da nima nikakega zarubljivega premoženja. V tej sobi je pravcati dirindaj med dopoldanskimi urami. Več uradnikov sedi in dela neprestano. Mnogi zvaničniki zbirajo pošto. Tu je namreč nastanjen tudi ekspedit za okrajno in deželno sodišče. V znane modre in druge kuverte polagajo sodne spise, jih potem po pravilih zabeležijo in pripravijo za pravilno odpošiljatev na poštno upravo, ki potem vsa ta usodna pisma dostavi naslovljencem. Ekspedit ima ogromno dela in odpremi letno do 200.000 sodnih priporočenih pisem.

Izvršilni oddelek, ki ga je pred vojno in po vojni do zadnjih dveh let vodil le en sodnik, je zadnji čas preobremenjen z delom. Zato je starešinstvo okrajnega sodišča odredilo, da rešujeta eksekucijske akte dva sodnika. Letos je poverjen ta posel sodnikoma dr. Vladku Rupniku in dr. Andreju Dolinarju. Oddelku je prideljenih več uradnikov in 11 izvršilnih organov. Kakor vsako leto, je tudi letos oddelek sestavil podrobno statistiko o vseh agendah. Številke tega oddelka naglo naraščajo od leta do leta. Po prvih povojnih letih je vladala v tem oddelku še nekaka idila. Bilo je sprva od 700 do 1000 izvršilnih predlogov. A sedaj? Pregled navaja, da je bilo **lani vloženih 9694 eksekucijskih predlogov,** ki so zahtevali ali rubežen premičnin, ali pa prisilno vknjižbo zastavne pravice za razne tirjatve od malega zneska 100 Din do več deset tisoč in še daleč čez. Napram letu 1930 je število teh predlogov naraslo za 1064.

Podrobnejši pregled navaja, da je bilo — v oklepajih podatki iz predlanskega leta — podanih 726 predlogov glede prisilne vknjižke zastavne pravice na razna zemljišča v mestu in okolici, predlanskim pa 348. Boben je grozil, da bo na dražbi prodanih 185 posestev (114), toda eksekviranci so napeli vse sile, da ni prišlo do katastrofe in da niso bili ob svoja domovja in grudo. Dejansko je bilo lani dokončanih z razdelilnim sklepom in pristopom le 34 dražb posestev.

Največ posla imajo izvršilni organi z rubežnijo premičnin in denarja. Mnogokrat so ti organi, ki dobijo od svojega poslovanja le procentualno majhno trošnino, priča težkim socialnim in gospodarskim razmeram. Mnogi eksekviranci jih sprejemajo flegmatično, doslej pač niso naleteli na kak nasilen odpor. Za rubežen premičnin je bilo lani vloženih 7376 predlogov (6729). Mesečne plače in stalni prejemki so se zarubili v 2017 slučajih (1666). Na dražbi je bilo lani prodanih raznih premičnin 235 zarubljencem (162). Z negativnim rezultatom je bilo opravljenih 3756 (2557) rubežni.

Izvršilni oddelek je v 925 (1311) slučajih izvršil rubežen, da je izterjal razne sodne pristojbine in kazenske denarne globe.

Na podlagi pravomočnih sodnih stanovanjskih odpovedi je bilo pri izvršilnem oddelku lani vloženih 150 (253) predlogov za deložacijo stanovanjskih najemnikov. Dejansko je bilo izvršenih samo 10. Da so se ostale deložacije preprečile, gre v prvi vrsti hvala stanovanjskemu uradu mestnega magistrata in tudi kulantnosti izvršilnega oddelka, ki je skušal s svojim vplivom doseči pri predlagateljih podaljšanje.

Ogromno število izvršilnih predlogov pa ne sme objektivnega opazovalca povsem premotiti. Socialne in gospodarske prilike so res obupne, toda ljudje, ki jih preganja eksekucija, skušajo z vsemi sredstvi, da se rešijo nesreče. Mnogo eksekucij gre pač na breme raznim špekulacijam in neekonomičnim ureditvam. Po eksekucijah so v prvi vrsti prizadeti obrtniki, trgovci in podjetniki. Da pa število eksekucij v primeri s predvojnimi časi tako narašča, tiči vzrok tudi v dejstvu, da vlaga OUZD največ izvršilnih predlogov. Letos je bilo podanih nad 2000 predlogov, ki so zahtevali rubežni premičnin ali prisilno vknjižbo zaradi zaostalih prispevkov omenjenemu zavodu. V tem pogledu so najbolj udarjeni obrtniki in tudi nekatera velika podjetja, ki so ostala dolžna na prispevkih ogromne vsote. Tako je neko veliko ljubljansko podjetje dolgovalo zavodu na prispevkih nad 90.000, za katero vsoto se je OUZD prisilno vknjižil.

Nad vse značilna je primerjava gorenje številke eksekucij z letom 1912 pred vojno. Takrat je doseglo število eksekucij 5777. Tega leta še ni bilo OUZD in lahko pravimo, da so sedanje razmere slične onim iz leta 1912, ko je bilo tudi naše gospodarstvo v veliki krizi. Eksekucije so bile prva leta po prevratu, zlasti na deželi prav redke in tudi v Ljubljani niso dosegle števila 1000. Od leta 1923 pa so se žal začele množiti.

Tako gospodarsko in socialno sliko nad podajajo statistični podatki izvršilnega oddelka ljubljanskega okrajnega sodišča.

Težka aretacija osem oboroženih nasilnežev

Ptuj, 13. januarja.

Včeraj opoldne je dobil gostilničar Rudolf Debeljak v Borlu št. 12, obč. v. Barbara v Haložah neprijeten obisk. Pojavila se je družba 8 neznanih oseb ter zahtevala pijače. Ker so bili prišleci že precej vinjeni, jim je gostilničar odrekel pijačo. Zaradi tega so pričeli razgrajati in so končno napadli gostilničarja z noži in revolverji, da jim je komaj pobegnil in se skril na podstrešju v sosedni hiši. Razgrajači so vdrli za njim in huda bi mu bila predla, ako bi pravočasno ne bil zaprl in zaklenil za seboj hišnih vrat.

Ker niso mogli v hišo, so razbijali in sekali z noži po vratih, da se je vse treslo. To razbijanje je trajalo kake četrt ure, nakar so se odpravili proti vasi Stojnci. Ko je gostilničar to opazil, je stekel nemudoma po orožnike. Dva orožnika sta začela razgrajače zasledovati. Dohitela sta jih v Stojncih ter jih ustavila. Toda osem nasilnežev se patrole ni ustrašilo in so se ji stavili po robu, da je patrola prosila ojačenja iz Ptuja. Patrola petih orožnikov je nadaljevala zasledovanje ter nasilno družbo dohitela pri Sv. Marku, ravno v trenutku, ko so hoteli z brodom čez Dravo. Tedaj so se nasilneži udali nevarni premoči ter se dali aretirati.

Odpeljali so jih z avtomobilom v zapore okr. sodišča v Ptuju. Aretirancem so zaplenili nože in revolverje, s katerimi so bili vsi oboroženi.

Gostilničarji, znižujte cene!

Ljubljana, 13. januarja.

Danes moremo reči, da je Ljubljana z zadoščenjem sprejela vest, da je banska uprava naročila ljubljanski policiji in mestnemu načelstvu, naj uvedeta strogo akcijo proti gostilničarjem zaradi previsokih cen. Z zadoščenjem pa moremo ugotoviti tudi mi, da je bil »Slovenec« prvi, ki je to akcijo začel ter zahteval, da morajo tudi gostilničarji slediti splošnemu padanju cen ter znižati cene gostilniški hrani. In kakšno ogorčenje je sledilo našemu prvemu članku o tej zadevi! Gostilničarska zadruga je sklicala celo sejo širšega odbora, na kateri naj bi gostilničarji sklepali o protestih in odgovorih proti temu članku. K sreči je imel ta sestanek povsem nasproten uspeh in se je celo našel odkritosrčen gostilničar, ki je dejal, da je res potrebno znižanje cen. Dober mesec pozneje je ista gostilničarska zadruga razposlala svojim članom okrožnico, v kateri predlaga nižje cene jedilom. Dvomimo, ako bi ta okrožnica zagledala beli dan, če ne bi bilo pritiska javnega mnenja in pritiska oblasti, ki so morale tudi same uvaževati argumente zdrave pameti in slediti v tem oziru volji ljudstva. Res je, da so gostilničarji sami skušali vplivati na javno mnenje. Tako je neki nam nasproten ljubljanski dnevnik objavil obširen zagovor v korist gostilničarjev. Ta zagovor pa ni imel nobenega odziva, saj ugotavlja na primer glasilo uradništva »Naš glas«, da je zagovor tako ginljiv, kakor da bi bilo treba vsak čas začeti s pomožno akcijo za gostilničarje.

Ko so gostilničarji navajali, da padec cen jestvinam še ne more bistveno vplivati na znižanje gostilniške hrane, ker je merodajna režija, so pozabili na to, da ima vsaka palica dva konca. Le spomnimo se, da noben seizmometer ne bi mogel biti bolj občutljiv, kakor so bili gostilničarji takrat, ko so se dvigale cene živilom. Naj je meso poskočilo le za dinar pri kilogramu, takoj so gostilničarji podražili cene gostilniški hrani. Vsako najmanjšo podražitev na trgu so takoj registrirali pri svojih cenah. Ta občutljivost za gibanje cen pa je mnoge gostilničarje — so pa seveda izjeme, kakor povsod — takoj zapustila, ko so pričele cene na trgu padati. Že ko so mesarji davno podlegli v svojem odporu javnemu mnenju in popustili pri svojih previsokih cenah, so gostilničarji še vedno prodajali po istih cenah, kakor da se ne bi nič zgodilo. Sicer pa še danes dobiš gostilničarje, ki na pr. prodajajo porcijo kislega zelja po 3 Din, kupujejo ga pa po 3.50 Din kilogram! In vendar morejo napraviti iz enega kilograma 15 porcij! Razlika med 3.50 in 45 Din, kolikor sami dobe za zelje, pa je že tako velika, da je nobena še tako draga režija ne upravičuje!

Z vsemi stvarmi je tako. Zadnjič smo videli v Ljubljani nekega Dolenjca, ki se je zaman trudil, da bi prodal svoje dobro, zdravo vino po 2.50 Din. V gostilni je plačal za četrt dosti slabšega cvička 3.50 Din, ko je malical. Na Štajerskem dobiš dobro belo vino po 3.50 Din franko Celje. Prevoz v Ljubljano velja za en liter 20 par, vse trošarine in takse pa ne pridejo nad 3 Din. Torej velja en liter vina v prodaji na debelo, dostavljeno v kupčevo klet, 6.20 Din. Tako vino pa se mnogokje v Ljubljani toči po 16—18 Din. Razlika je prevelika, da bi jo mogli upravičevati ostali davki in režija. Temveč je resnica ta, da mnogo preveč požro vmesni dobički, zlasti zaslužek vinskega trgovca in gostilničarja. Da mora biti teh razmer enkrat konec, je jasno. Zato pozdravljamo akcijo banske uprave, ji želimo odkritosrčno popolnega uspeha in obljubljamo s svoje strani storiti vse, da to akcijo podpremo tudi v javnosti.

Kaj praviše?

Dogodilo se mi je to-le:

Opravek sem imel v tovarni nekje na Slovenskem. Ravnatelj tovarne je — kajpada — Nemec in — kajpada — trd Nemec, ki ne razume slovenske besedice. Vratar mi izroči prijavnico, tiskano poleg slovenščine — kajpada — tudi v nemščini. Tudi so me opozorili, da mora biti prijavnica izpolnjena v nemščini, ker »direktor« tako zahteva... Kajpada!

To se godi v letu 1932., toraj v 13. letu osvoboditve...

Naš človek na lastni zemlji na Koroškem umira...

Naš človek na Primorskem trpi.

Naši ljudje so ubogi Lazarji — po svetu in doma.

Slovenski človek, kaj praviš na to?

Celje

⊙ **O zelo perečem vprašanju** današnje zmaterializirane dobe o ljubezni do bližnjega bo predaval na prihodnjem prosvetnem večeru v ponedeljek 18. t. m. g. prior Valerijan Učak iz Ljubljane. Opozarjamo občinstvo na to zanimivo predavanje, ki se bo vršilo ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma.

⊙ **Hranilno knjižico** izgubila. V ponedeljek 11. t. m. okrog 9 dopoldne je izgubila na poti od Cankarjeve ceste do Glazije služkinja Ana Petkova z Medloga hranilno knjižico južnoštajerske hranilnice z vlogo 4000 Din na njeno ime.

⊙ **Pregled motornih vozil.** Pred nekaj dnevi smo poročali, da se vrši 18. oziroma 28. t. m. pregled avtobusov in avtotaksov. Predstojništvo mestne policije javlja, da se nameravani pregled ne bo vršil na podlagi banske okrožnice, s katero se razpored prekliče ter odreja, da se bo vršil pregled vozil javnega prometa avtobusov hkrati s splošnim pregledom in z novo registracijo.

⊙ **Krajevna protituberkulozna liga.** Od zadnjega izkaza so v letu 1931 plačali ustanovnino po 1000 Din sledeči: Majdič Peter, veletrgovina, občina Sv. Peter v Sav. dolini, občina Žalec, občina Tehárje, občina Sv. Jurij ob juž. žel., občina Sv. Jurij ob Taboru. Na podpornini je vplačalo 49 popornih članov 2502.50 Din. Krajevni odbor se najiskreneje zahvaljuje vsem dosedanjim ustanovnikom, podpornim in rednim članom ter vsem dobrotnikom in nabiralcem. Obračamo se na javnost s prošnjo za podporo, predvsem za pristop članov, ustanovnih 1000 Din, podpornih 50 Din in rednih 12 Din letno. Prihodnje dni se bodo vsem dosedanjim članom in onim, ki še niso člani, poslale položnice s prošnjo za članarino 1932 l. Nadalje obveščamo vse člane krajevne lige, da se vrši v četrtek 28. januarja ob 8 zvečer v mestni posvetovalnici na magistratu redni letni občni zbor. Spored občnega zbora je jako važen in poučen, zlasti opozarjamo na predavanje primarija dr. Rajšpa: Splošna sredstva v boju zoper jetiko, in vabimo zato vse člane in prijatelje na udeležbo.

⊙ **Društvo Soča ponovno naznanja,** da bo v soboto 16. t. m. ob 20 v Narodnem domu v spomin 25 letnice smrti S. Gregorčiča akademija s programom izbranih Gregorčičevih pesmi. Sodelujejo: Katol. prosvetno društvo, CPD, 14 letni deček, nadarjeni vijolinist Viher itd. Ker je čisti dobiček namenjen za celjske brezposelne, lepo prosimo obilne udeležbe. Predprodaja vstopnic je v trafikah Kovač in Sedlaček.

Ptuj

Zagonetna smrt. Dne 11. t. m. ob 8 je prišel raznašalec kruha na stanovanje posestnice Marije Murko, Krčevina 21, da odda — kakor običajno — naročeni kruh. Ker so bila hišna vrata zaprta, je poklical hlapca sosedne hiše Janeza Lebarja, da pogleda, kje je gospodinja. Lebar je pogledal skozi okno in videl, da leži nepremično na postelji. Vsled tega je odstranil opeko iz okna shrambe, zlezel skozi okno in odprl vrata. Ko se je približal k postelji, kjer je ležala Marija Murko, da je vzbudi, je videl, da je Murkova — mrtva. O slučaju je obvestil županstvo v Krčevini in orožništvo odnosno okrajno sodišče v Ptuju. Poslednje je odredilo obdukcijo trupla, ki se je vršila še isti dan v mrtvašnici v Rogoznici. Vzrok nenadne smrti bo prinesla na dan šele nadaljna sodna preiskava, ki je v polnem teku. Dosedaj se je ugotovilo le, da je pokojni Mariji Murko izvabil nekdo vsoto 7000 Din na tak način, da ji je zagrozil z oddajo v hiralnico in da je dotičnik dne 10. t. m., torej dan pred njeno smrtjo, zahteval še nadaljni znesek denarja, toda brezuspešno.

Tatvina kolesa. Franc Metličar, krojaški mojster, je pustil svoje kolo za trenutek v veži gostilne »Beli križ«. Ko se je vrnil, kolesa ni bilo več, nek uzmovič ga je ukradel. Kolo je znamke »Puch«, vredno 800 Din. Policija zasleduje tatu.

Ljubljana

Napredek elektrarne in vodovoda

Ljubljana, 13. januarja.

Še vsako leto, kadar smo objavili številke o mestni elektrarni in vodovodu, smo mogli ugotoviti lep napredek obeh podjetij. Leta 1931 je mestna elektrarna oddala že 6,698.521 kilovatnih ur. Najvišja konica v mestni elektrarni, ki je zaznamovala obteženost strojev, je bila meseca novembra, ko je dosegla 2684 kilovatov. Najnižja je bila v juniju z 897 kilovati. Največ toka je oddala mestna elektrarna meseca decembra, in sicer 729.279 kilovatnih ur. Najmanj pa meseca junija, in sicer 437.955 kilovatnih ur. Lani je bilo montiranih 199 novih elektromotorjev v obratih ter 14.720 novih žarnic. Število elektroštevcev zaznamuje lani prirastek 1467, ali z drugo besedo, toliko je bilo novih instalacij.

Podoben lep napredek izkazuje tudi mestni vodovod. Leta 1931 je mestni vodovod oddal skupno 4,997.465 kubičnih metrov vode. V prvi četrtini leta je oddal 1,144.996 kubičnih metrov vode, v drugi 1,311.636 kubičnih metrov, v tretji 1,360 126, v zadnji četrtini pa 1,158.207 kubičnih metrov. Največ vode je mestni vodovod oddal 14. julija, in sicer 18.526 kubičnih metrov. Ta dan moremo torej smatrati za najbolj vroč dan lani. Najmanj vode pa je oddal 13. decembra, in sicer 5654 kubičnih metrov. Povprečna uporaba vode na dan in prebivalca je znašala 194 litrov. Danes je priključenih na mestni vodovod 4474 hiš. Lani je bilo priključenih 281 novih hiš z 2233 izlivki. V mestu je bilo priključenih 159 hiš s 1117 izlivki, na Ježici 22 hiš z 61 izlivki, v Mostah 42 hiš z 290 izlivki, na Viču 52 hiš s 164 izlivki in v Zgornji Šiški 6 hiš s 17 izlivki. Najvišja uporaba je bila, kakor rečeno, 18.000 kubičnih metrov vode na dan. Mestni vodovod pa zmore oddati na dan tudi 27.000 kubičnih metrov, ker imata dva velika stroja kapaciteto po 9000 kubičnih metrov, oba mala pa po 4500 kubičnih metrov. Da bi torej v Ljubljani vode zmanjkalo, se nam zaenkrat še ni bati.

Kaj bo danes

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Union, velika dvorana: Dobrodelna akademija »Pomožne akcije«. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

*

⊙ **Spored Dobrodelne akademije,** ki bo drevi ob 20 v prostorih hotela Union. Točno ob napovedanem času začne v glavni dvorani koncert. Koncertni spored otvori operni orkester, ki je pomnožen s člani orkestralnega društva Glasbene Matice in gojenci drž. konservatorija pod taktirko opernega kapelnika dr. Danila Švare. Orkester bo zaigral Webrovo uverturo k operi Čarostrelec, nato Osterčevo malo suito za orkester. Izvajali se bodo trije stavki. Prvi Moderato sloni na ostinatni basovski figuri pavk in tube. Kratek dvotaktni motiv angleškega roga prehaja iz ene inštrumentalne skupine v drugo in konča v violinah. TOa stavek uvaja že drugega. — Tranquillo. Melodija se široko razvija in izzveni naposled v oboi. Oba prva stavka sta popolnoma solistično inštrumentirana. III Vivace pa je živahen Scherzo, čegar akcenti so položeni v polni orkester. Mala suita se ta večer prvič javno izvaja. Tretja točka je Lajovčev »Capricc« simfonična skladba prave umetniške vrednosti, ki je bila že izvajana v Ljubljani, Pragi in Zagrebu. Zadnjič jo je dirigiral v Ljubljani prof. Škerjanc. Za orkestrskim nastopom zapoje odlična članica naše opere ga. Zlata Djundjenac najprvo arijo Minke iz Gorenjskega slavčka, zatem pa narodne po zapiskih Stanka Vraza v obdelavi g. Štritofa, ki spremlja umetnico tudi na klavirju: Hodi da Minka in Micka bi rada Jurka dobila, sta vzeti iz zbirke 5 narodnih. Zraša je zelen bor pa iz Štritofovih rokopisov. III. del koncerta je prepuščen solistu Josipu Gostiču, mešanemu zboru Glasbene Matice in združenemu orkestru. Prvič se bode izvajala Sattnerjeva kantata V kripti sv. Cecilije, katero je dokončal naš sivolasi mojster spomladi lanskega leta ter jo prepustil Glasbeni Matici v prvo izvajanje. Snov je legendarična iz življenja sv. Cecilije, zaščitnice lepih umetnosti. V zadnjem oddelku pa nam zapoje zbor Glasbene Matice 5 slovenskih a capella zborov in 2 narodni za svetovni radio prenos. Kakor že javljeno bo ta večer 124 radiopostaj po celem svetu sprejemalo in oddajalo slovensko pesem. Opozarjamo, da je postavitev mešanega zbora pri petju nocojšnji večer neobičajna. Zbor se je moral pregrupirati vsled akustičnih zahtev radioprenosa in so se vsled tega predsinočnjim vršile precej dolge skušnje v Unionski dvorani.

⊙ **Pevcem »Ljubljanec«.** Pevska vaja danes odpade.

⊙ **Ognjeniki zemlje** je naslov velezanimivemu predavanju, ki ga bo imel g. dr. Valter Bohinec v petek 15. januarja na XV. prosvetnem večeru. Človek si težko predstavlja postanek ognjenikov, postanek posameznih otokov, ki so tudi ognjeniškega izvora, lahko rečemo, da so ravno ognjeniki poleg vode najbolj očividni preoblikovalci zemeljske površine. G. dr. Valter Bohinec je znan in priljubljen predavatelj, kateri bo gotovo to tvarino obdelal kar najbolj poljudno in hkrati zanimivo. Predavanje spremlja lepo število skioptičnih slik, katere nam predstavljajo najbolj znane ognjenike zemeljske oble in vse, kar je z ognjeniki v zvezi. Predavanje bo ob 8 zvečer v verandni dvorani Uniona. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 5.

⊙ **Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov,** sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 15. januarja ob 20 v lastnem družabnem lokalu v »Kazini« (Kongresni trg 1-II). Predaval bo g. ing. Fran Zelenko: o avtomobilskih nezgodah na železniških prelazih. Vabljeno občinstvo in vsi, ki se zanimajo.

⊙ **Koncert stare komorne glasbe** se vrši v ponedeljek 25. januarja v veliki dvorani kina Ljubljanski dvor v okviru Sloginih komornih večerov. Na sporedu so skladatelji Štamitz, Mysliveček, Jiranek in Mozart. Spored izvajajo gg. Jeraj, Šušteršič, Korošec, Müller in Svetel. Cene običajno nizke.

⊙ **Dobrodelna akademija »Pomožne akcije«.** Vstopnice za to prireditev, ki se vrši drevi v Unionu, se dobe v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Naj si torej vsak preskrbi pravočasno še razpoložljive vstopnice, ker je zanimanje veliko.

⊙ **Za »Pomožno akcijo«** so darovali uradniki državne železnice namesto venca na grob svojega pokojnega tovariša g. Černeta znesek 340 Din. — Iskrena hvala! — Odbor »Pomožne akcije«.

⊙ **Podpornemu društvu za gluhonemo mladino** je poklonil g. Ivan Erbežnik, strokovni učitelj na gluhonemnici 70 Din v počastitev spomina blagopokojne gospe Antonije Bučarjeve v Kostanjevici. Iskrena hvala!

⊙ **Prošnja vodstvu cestne železnice.** Pri novi šentvidski progi doživljajo potniki neprijetnost, ker so stalno v zadregi, ali vozi voz v Št. Vid ali samo do Šiške. Tramvaj ima sicer napis, do kam vozi, spredaj, vendar je umevno, da je potnikom zelo nerodno skakati pred tramvaj in gledati, kam vozi. Naj vodstvo cestne železnice tej zadregi občinstvu odpomore s tem, da bodo imeli vozovi napis ob strani, recimo, v oknih. To je malenkost, pa bi bilo mnogim ustreženo.

⊙ **»Sloga« nar. železničarsko glasbeno društvo.** Pevska vaja danes v četrtek odpade. Pač pa prosim vse pevke in pevce, da se zanesljivo udeleže prihodnje pevske vaje v torek 19. t. m. ob pol 20, ker je važna zaradi bližnjih prireditev. — Pevovodja.

⊙ **Padec in poškodba.** Na Jernejevi cesti v Šiški je včeraj dopoldne ponesrečila 44 letna bivša posestnica Marija Kavalar. Padla je in se poškodovala v zatilju. — V Štepanji vasi je prišlo včeraj do manjšega pretepa, med katerim je neki delavec udaril svojega 38 letnega tovariša Ivana Čoka s palico po glavi. Čok je iskal pomoči v bolnišnici, kjer so mu glavo obvezali. Ker pa poškodba ni nevarna, je lahko šel Čok kmalu domov.

⊙ **Pokvarjeno in goljufivo dekle.** Slavki M. je sedaj komaj 22 let, pa je zadnja leta pokazala že toliko spretnosti in prebrisanosti pri svojih predrznih goljufijah, da obstrmi ob njih celo star in izkušen kriminalist. Ta pristni otrok z dna življenja je prišel pred tremi leti na izvirno sleparsko misel. Slavka je prišla v trgovino, se izdala za služkinjo te in te odlične ljubljanske gospe in izbrala zanjo čevlje. Vzela je desni čevelj in dejala: »Počakajte, če bo gospe prav! Pozneje prinesem denar in vzamem še levi čevelj!« En čevelj so deklini že zaupali ali ta se ni več vrnila. V drugi trgovini pa je na isti način prisleparila še podoben levi čevelj in imela je par čevljev, ki ga je prodala. Na ta način je prisleparila več parov čevljev, dokler je ni ujela policija. Zadnje čase pa je sleparila z drugim, a podobnim trikom. Vsa zasopla je pritekla k temu ali onemu gospodu podjetniku in hitela pripovedovati: »Jaz sem hči tega in tega.« (sledilo je ime kakšnega znanca nagovorjenca),» »v lekarni je mami zmanjkalo denarja, toliko ji manjka, posodite mi, vrnemo še danes!« In res so ji ljudje posojali, samo denarja niso videli več. Ovadb zoper sleparico se je nabralo precej, na zadnje pa se je le opekla in se znašla v policijskem zaporu. Tajila je trdovratno in na vse kriplje ali policija jo je konfrontirala z oškodovanci in ti so z vso gotovostjo spoznali v njej sleparico. Vedno pa se zglašajo te dni na policiji novi oškodovanci in škoda, ki jo je predrzna Slavka povzročila, še vedno raste.

Trbovlje

Jez je spodkopala voda ob zadnjih nalivih posestniku žage in mesarju Poklšeku. Jez je bil ves iz močnega betona, da je zgledalo, da bo za vedno držal. Prelomiti ga vodovje res ni moglo, a v teku let si je ob strani, kjer ni bilo tako globoko betonirano, izjedla voda pot pod jezom, koder zdaj uhaja mesto v srugo. Ker je tik ob jezu motorna črpalka, ki zajema in poliška vodo v občinsko kopalnico, bo razen Poklška najbrž tudi občina pri vsej nesreči občutno prizadeta.

Gospodarsko predavanje, ki ga bo pojasnjeval film, priredi kmetijska podružnica prihodnjo nedeljo v Društvenem domu ob pol osmih dopoldne. Brez vstopnine.

Kolodvor je pretesen. Veža, v kateri se izdajajo vozni listki, je komaj dobre štiri metre dolga in dva metra široka, zato je tam skoro redno stiska, če se količkaj ljudi nabere in morajo potem čakati na izdajo kart kar zunaj na prostem, kar je posebno neprijetno ob snegu in dežju ali v mrazu. Čakalnica je absolutno premajhna, prostornejšo imajo v Hrastniku in na drugih sosednjih postajah, dasi imajo petkrat in še večkrat manj osebnega prometa. Posebno neprijetno se čuti ta nedostatek sedaj pozimi in ob slabem vremenu, kadar se ob večjem prometu po več sto oseb gnete po postaji in skuša najti zavetje, kjer si že bodi, ker je tudi peron brez strehe, kar tudi železniško osobje samo neprijetno občuti. Zato je nujno, da se najdejo primernejši prostori za izdajo voznih listkov in da se čakalnica razširi, za večje mase ljudi pa tudi na peronu napravi streha!

Rokovnjače uprizorijo naši dramatiki prihodnje nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Kočevje

Jugoslovansko akademsko društvo v Kočevju bo pričelo s 17. jan. t. l. prirejati drugo serijo javnih predavanj, in sicer v sledečem redu: 17. januarja: Dr. Janže Novak, odvetnik: Socijalno-gospodarski temelji kmetskega gibanja v Sloveniji. 24. januarja: Dr. Ivan Sajovic: odvetnik: Socijalna vprašanja in njih reševanja. 31. januarja: Dr. Joža Jakša, zdravnik: Spolne bolezni in njih posledice. (Samo za moške od 16. leta dalje.) 7. februarja: Dr. Joža Bohinjec, direktor OUZD: Delavske kolektivne pogodbe. 14 februarja: Anton Burgar, gimn. direktor: Srednja šola in njen ustroj. 21. februarja: Dr. Mira Finkova, zdravnica: Higijena žene. (Samo za ženske od 16. leta dalje.) Začetek predavanja ob 13. uri popoldne. 28. februarja: Dr Zdenka Tominškova, zdravnica: Spolne bolezni pri ženski. (Samo za ženske od 16. leta dalje.) Začetek ob 13. 6. marca: Dr. Boris Furlan, odvetnik: Majnšinski problem. 13. marca: Dr. Janko Lavrič, odvetnik: Kmet in delavec. 19. marca: Dr. Ludvik Böhm, univ. prof.: Uvozna in izvozna politika. 20. marca: Film o spolnih boleznih. — Vsa predavanja se začno ob 11 — razen 21. in 23. februarja. Društvo apelira na prebivalstvo, da se udeleži predavanj v čim večjem številu. Vstopnina prosta (prostovoljni prispevki).

Odbor.

Litija

Smrtna kosa. Nenadoma je umrla, zadeta od srčne kapi, daleč na okoli znana gostilničarka gospa Josipina Bren, ki je imela dolgo vrsto let v najemu gostilno pri »Fortuni«. Bila je dobra in postrežljiva žena. Zapušča moža in 3 sinove, od katerih se eden nahaja še danes v ruskem ujetništvu. Blagi pokojnici svetila večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje. Pogreb se vrši v četrtek ob pol 4 na litijsko pokopališče.

Sprememba posesti. Litijski veleposestnik gospod Rado Slanc je kupil vodno žago od mesarja Jožefa Boriška na Jezeh pri Litiji za Din 135.000. Gospod Slanc bo žagal povečini lasten les iz svojih obsežnih gozdov.

Drevi vsi na dobrodelno akademijo v Union!

Kulturni obzornik

DA SE POZNAMO!

Pod naslovom »Drobne skrbi« je gosp. B-o (Borko) objavil v sobotni številki »Jutra« članek, ki kljub svoji zanimivosti in aktualnosti zasluži nekaj stvarnih pripomb. Urednik »Jutrove« kulturne rubrike se v njem ogreva za tesnejše stike med slovensko in srbohrvaško kulturo, v čemer mu dajem v principu popolnoma prav. Ni pa prav, če se je pisec samo zato, da bi v čim ostrejši luči pokazal, kako smo Slovenci preveč navezani na nemški in francoski knjižni trg in kako premalo na srbohrvaški, poslužil enostranske osvetlitve. Pokazal je le stanje v Ljubljani, ne pa v Zagrebu in Belgradu. Da bi slovenska javnost, ki jo ta problem zanima, prišla do prave slike slovensko-srbohrvaških književno-kulturnih odnošajev, da bi videla, koliko je Ljubljana pred Zagrebom in Belgradom (o katerem bom v naslednjem tudi v prvi vrsti govoril) z ozirom na p r a v o j u g o s l o v a n s k o kulturno orijentacijo, in še da pokažem, kako krivičen je očitek gosp. Borka glede »kanalov nemške kulturne penetracije«, sem se odločil napisati naslednjih nekoliko vrstic.

Belgrad je naša prestolica in zato tudi središče naših največjih kulturnih institucij. Belgrad ima celo vrsto pomembnih knjigarn in založnikov. Da navedem le največje: Geza Kohn, Cvijanović, Sveslovanska, Bach; Rajković in Ćuković, Francoska knjižara, Pelikan. Trdim, da nobena od imenovanih knjigarn nima stalnih stikov s slovenskim knjižnim trgom. Trdim naprej, da v vseh imenovanih ne najdete niti dvajset slovenskih knjig. In še naprej trdim, da sem za pet let svojega bivanja v prestolici videl največ deset slovenskih knjig v njihovih izložbenih oknih, in še te so prišle vanje le po zaslugi posameznikov. Samo vzporedno omenjam, da sem neštetokrat opozoril Cvijanovića, Kohna in Pelikana (ki je naš rojak Mariborčan) na to ali ono novo slovensko knjigo, ki bi bila vredna naročitve in ki bi se tudi v Belgradu lahko prodala. Pa sem skoraj vedno naletel na absolutno nepoznanje stvarnega stanja in včasih celo na direkten odpor.

Nasprotno sem se v mesecu septembru preteklega leta, ko sem se dalj časa mudil v Sloveniji, obiskal »Jugoslovansko knjigarno«, podrobneje pregledal njen srbohrvaški oddelek in konstatiral, da ima samo ljubljanska »Jugoslovanska knjigarna« večjo zalogo srbohrvaških knjig (gre v tisoče), kot vse izvenslovenske knjigarne v Jugoslaviji slovenskih. In to kljub dejstvu, da je krog odjemalcev srbohrvaških knjig v Ljubljani minimalen in ne more šteti več ko 2000 ljudi, dočim samo v Belgradu živi najmanj 7000 Slovencev.

»V neki knjigarni so mi rekli, da so poslali svojega vodjo v Belgrad nalašč z namenom, da uredi stalne poslovne stike z ondotnimi vodilnimi založniki.« Tako gosp. Borko v svojem članku. Stvar popolnoma odgovarja resnici. To je bilo meseca maja lanskega leta. S tajnikom »Jugoslovanske knjigarne« gosp. Silvestrom Škerlom sva obiskala tri belgrajske knjigarne, predvsem gg. Kohna in Cvijanovića, ali brez najmanjšega uspeha. Prav tam, kjer sva mislila na delen uspeh, so odbili celo komisijsko prodajo slovenskih knjig. Na drugi strani pa poglejmo stanje v Ljubljani. Vse večje ljubljanske knjigarne imajo v zalogi tudi večjo ali manjšo količino srbohrvaških knjig, ki je pa vedno v neuporedljivem razmerju s številom slovenskih knjig v srbohrvaških knjigarnah. »Jugoslovanska knjigarna« je vsaj ob času, ko sem se mudil v Ljubljani, imela posebno izložbeno okno, namenjeno za srbohrvaške knjige. Vsa »Nolitova« izdanja sem videl v njem. Belgrad je n. pr. od pomembne izdaje Kosovelovih Izbranih pesmi v redakciji gosp. Ocvirka naročil dva izvoda (to g. Cvijanović in na mojo željo), od katerih je en izvod kupil pesnik gosp. Krklec, drugi pa sem vzel jaz.

Še zanimiveje je z revijami in časopisi po kavarnih. Kaj kavarne; vsaj niti največje knjižnice in čitalnice nimajo najpotrebnejših stvari. »Dom in sveta« in »Zvona« nisem videl drugje ko v Narodni knjižnici. »Slovenca« in »Ilustracijo« drži hotel »Petrograd«, »Jutro« pa kavarna »Akademija«. In to je vse, kar sem našega zasledil v belgrajskih kavarnah. Nasprotno pa n. pr. v ljubljanskem »Unionu« dobiš vse mogoče srbohrvaške liste, od »Politike« in »Pravde« pa do splitske »Dove dobe« in sarajevske »Večernje pošte«.

Tako je stanje na eni in na drugi strani. Pri nas Slovencih najmanj za 1000% (tisoč) bolje ko v Belgradu.

Iz navedenega zaključujem, da naša beseda velikanski večini srbohrvaške inteligence ni potrebna. Celo profesijonalni srbohrvaški književniki so razen par izjem popolnoma nevpeljani v stanje slovenske književnosti. Ponavljam, kar sem pred dnevi na tem mestu napisal: da ne poznam še Srbohrvata in da ga v petih letih bivanja v Srbiji in posebej v Belgradu, še nisem srečal, ki bi dobro obvladal slovenščino. Nasprotno pa danes že na stotine Slovencev perfektno govori in piše srbohrvaščino.

Zato bi bilo opravičljiveje in bolj priporočljivo, da je gosp. Borko podoben in tako oster članek napisal v kakem srbohrvaškem dnevniku, ker bi bil tam stokrat bolj potreben in aktualen. Slovenci pa smo bili, smo in bomo še zanaprej toliko v zvezi s srbohrvaško književnostjo, kolikor nam je to potrebno in z ozirom na naš lastni kulturni razvoj priporočljivo. Da smo pa daleč pred Belgradom, mislim, da je iz zgornjega jasno.

Tone Potokar.

»NAŠ NARODNI ŽIVOT.«

T i h o m i r R. Đ o r đ e v i ć je eden naših najvidnejših etnografov. Že več ko trideset let neumorno dela na tem polju, raziskuje in piše in nas v lahki obliki seznanja z bogatim folklorističnim materialom. Njegove razprave in članki so razmetani po vseh mogočih srbohrvaških književnih in znanstvenih revijah (»Srpski književni glasnik«, »Misao«, »Nova Evropa«, »Godišnjica Nikole Čupića«, »Šišićev Zbornik« itd.). Zadnji čas jih je pisatelj začel smotreno urejevati in objavljati v posebnih knjigah pod naslovom »N a š n a r o d n i ž i v o t«, ki jih zalaga g. Geza Kohn. Pred dobrim tednom je izšla že peta knjiga, ki je v celoti posvečena muslimanskemu življu. Vrstijo se članki: Ko su pravi Turci, Nekoliko turbeta (posebne vrste nagrobniki) i legende o njima, Zvona po našim crkvama za vreme Turaka, Nekoliko turske kazne, Prelaženje iz vere u veru, Telali (razglasovavci), Samrtni običaji u Turaka, Nekoliko napomena o izbacivanju grešnika iz zemlje i vode iz Beleške iz života, običaja i verovanja u Turaka. Ta Đorđevićeva knjiga ni prav nič manj zanimiva kot prejšnje štiri in v marsičem bogato osvetljuje in posebej nam, ki nismo toliko vpoznani s podrobnostmi in intimnostmi srbskega narodnega življenja, nekako tolmači in ponazoruje posamezne dogodke iz srbske narodne zgodovine in nam jih napravi dostopnejše in razumljivejše. Polagoma ponikavamo v bistvo naroda, kar nam potem dobro služi za razumevanje postopkov posameznikov kot večjih etničkih enot v nedavni zgodovini.

Knjiga je izdana v okusni obliki. Obsega 152 strani in stane 25 Din. Naročati pri založniku G. Kohnu, Knez Mihajlova 1, Belgrad. T. P.

NAŠ KNJIŽEVNI JEZIK.

Anketa, ki jo je pred mesecem razpisala »Pravda« in ki se je zelo uspelo razvijala, je rodila še en sad. Krog mlajših srbskih lingvistov z gg. Glišo Elezovićem, Milošem Ivkovićem, M. Moskovljevićem in D. Vujovićem na čelu je sklenil, da začne sredi januarja izdajati potrebno revijo z naslovom »Naš književni jezik«. Namen revije je, da predvsem med srbohrvaškim izobraženstvom vzbudi potrebno zanimanje za čistost in pravilnost jezika. In v tem oziru želimo listu kar največ uspehov. Če bo postavljen na solidno osnovo in če bo dobro urejevan, bo koristil vsem in bo tudi med slovenskimi strokovnjaki-jezikoslovci našel svoje prijatelje. In to od ljudi, ki so sprejeli težko nalogo redakcije in izdajanja, tudi pričakujem.

P.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 14. jan.: Feliks (Srečko) Nolanski, duhovnik mučenec.

Osebne vesti

= **Za provincijalno prednico** jugoslovanske province zedinjenih uršulink je imenovana m. *Elizabeta Kremžar*, do sedaj hišna prednica uršulinskega samostana v Ljubljani. Bog blagoslovi njeno delo tudi v novi službi!

= **G. Jules Sauerwein v Belgradu.** Te dni je prispel čez Dunaj in Budimpešto v Belgrad znani francoski publicist Jules Sauerwein. G. Sauerwein je bil skoz 24 let zunanjepolitični urednik pariškega »Matina«. Zaradi političnega spora z lastniki »Matina« je g. Sauerwein pred dnevi izstopil iz uredništva »Matina« in šel na »inšpekcijsko« potovanje na račun ameriškega lista »New-York Timesa« sodeloval bo pa tudi pri drugih svetovnih listih. G. Sauerwein je obiskal Belgrad pred tremi leti.

= **Z banovine.** Ban dravske banovine dr. Drago Marušič in njegov pomočnik dr. Otmar Pirkmajer v petek 15. t. m. ne bosta sprejemala strank, ker bosta uradno zadržana.

Smučarji - sportniki!

Predno se odločite za nakup smuč, palic, vezi in drugih zimsko-sportnih predmetov, zahtevajte brezplačni cenik od tvrdke

IVAN SAVNIK, KRANJ 10

Vezi: Seidl otroške Din 70·—, velike Din 85·—, nemško streme Din 115·—, Alpina Din 240·—,
Palice: Leska otr. Din 35·—, velike Din 45·—, najfin. Din 55·—, bambus otroške Din 45·—, velike Din 60·—, najfin. Din 85·—.
Smučarski šali Din 25·—, tirolski Din 55·—.
Pjaxa Din 24·—.
Volnene kravate Din 13·—, nogavice Din 26·— rokavice Din 35·—.
Sanke otroške Din 85·— velike, spredaj zavite Din 135·—.

Ostale vesti

— **Internacionalen jugoslovanski prenos.** Opozarjamo na današnji internacionalni prenos treh jugoslovanskih postaj (Belgrad — Ljubljana — Zagreb), ki ga bo sprejemalo veliko evropskih postaj. Slovenski program izvaja elitni zbor Glasbene Matice pod vodstvom opernega ravnatelja Poliča, ki bo podal nekaj biserov naše zborovske literature. Belgrad ima na programu komorno glasbo, zagrebška postaja je pa svoj program zadnji hip takole preuredila: 1. Lhotka: Dve rapsodiji za violino in klavir. 2. Samospevi s klavirjem od Hatze-ja, Šafranek Ković-a, Jozefović-a, Parač-a, Baranovića. 3. Zora Pejačević: Dva capriccia — za klavir. 4. Mokranjac: X. Rukovet (Sa Ohrida). 5. Franjo Dugan (ml.): Uzeh djugun (narodna pesem) izvaja Hrvatsko pevsko društvo »Lisinski« pod vodstvom dirigenta Milana Sachsa. V večletnem obstoju je to prvi skupni nastop vseh treh postaj pred svetom. Veselimo se tega večera in pričakujemo najboljšega uspeha.

— **Ljudsko gibanje v St. Gotardu.** Pri zadnjem ljudskem štetju je imela župnija 818 prebivalcev. Rojenih je bilo v l. 1931 28 otrok. Med rojenci lanskega leta imamo trojčke, od katerih sta dva čez nekaj dni umrla, eden je pa ostal pri življenju. Trije otroci so bili v sili doma krščeni — božja previdnost jim je odločila le nekaj minut življenja. Med rojenci je 15 dečkov in 13 deklic. — Smrt je zahtevala prav veliko žrtev, malo manj kot v l. 1918, ko je razsajala španska bolezen. Mrliška knjiga beleži 25 smrtnih slučajev. Najstarejši izmed umrlih, Jurij Lipar, je dopolnil 92 let in 10 mesecev, dva sta bila nad 80 let let stara in 6 nad 70 let. Med umrlimi je 11 moških, 6 žensk in 8 otrok. Pet jih je umrlo nenadoma in niso bili previdenj. Poročenih je bilo 8 parov doma, dva para sta šla h poroki na Brezje, oklicanih je bilo 14 parov. Najstarejši ženin je bil star 65 let, najmlajša nevesta pa 23 let, najstarejša nevesta 38 let. Med ženini je bilo 5 vdovcev. Lani se je zaključil III. zvezek tukajšnje poročne knjige, kateri se je uporabljal od l. 1825 dalje, torej 107 let.

— **Gospodarska kriza se pozna tudi pri avtomobilih.** V Ljubljani in ljubljanskem delu dravske banovine je bilo leta 1929. registriranih 252 novih avtomobilov, l. 1930. 285 in l. 1931. le 211. To število pa bo l. 1932. najbrže še padlo, če bo kriza tako zelo naraščala.

— **Zahvala.** Gospodu profesorju Ante Kordinu, prefektu v Marijanišču in ostalim č. gg. duhovnikom se prisrčno zahvaljujemo za vse, kar so nam izkazali ob priliki našega dobrega in iskreno ljubljenega brata. Žalujoče sestre.

— **Kovani drobiž** iz niklja po 20, 10 in 5 par, iz game po 10 in 5 par, avstroogrski iz niklja in pakfonga po 10 in 20 vinarjev in iz železa po 20 vinarjev prestane biti zakonsko plačilno sredstvo od dne 30. novembra 1931, ko je dobil obvezno moč zakon o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din. Ta drobiž se zamenja za kovani denar po 25 par do konca novembra 1932 pri blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani in pri davčnih upravah.

— **Vremensko poročilo** Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju z dne 13. jan. ob osmih zjutraj: Bistrica, Bohinjsko jezero +1, oblačno, snega 15 cm, Brežice —1, jasno, Celje —1, oblačno, snega ni, Dravograd-Meža —6, megla, snega 10 cm, Jesenice +2, oblačno, snega 15 cm, Kamnik +2, megla, Kranjska gora —5, oblačno, snega 30 cm, Kočevje +1, megla, snega 10 cm, Kotoriba +1, jasno, Ljubljana gl. kol. +4, oblačno, Ljutomer —2, oblačno, Maribor gl. kol. —2, oblačno, snega 5 cm, Novo mesto +3, oblačno, snega 5 cm, Št. Janž na Dolenjskem +2, oblačno, snega 3 cm, Tržič —1, jasno, Rakek +4, oblačno.

— **Vremensko poročilo iz Kranjske gore** z dne 13. januarja: Barometer 767 mm, temperatura —5° C, oblačno, 30 cm snega sreža, smuka najidealnejša kot še ne doslej, veter severovzhodni.

— **Nov veliki zvon v Mengšu.** V soboto, 16. t. m. bo dobila nadžupna cerkev v Mengšu nov veliki zvon. Zvon je vlit v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani in je težak 2806 kg. V nedeljo ob 9 dopoldne bo slovesno posvečen in nato dvignjen v zvonik. Ob 10 bo slovesna služba božja in darovanje. Ako bo šlo vse po sreči, bo novi zvon že opoldne prvič zapel.

— **XLII. redna glavna skuščina društva »Pravnika«** se bo vršila v četrtek, dne 28. januarja t. l. ob 6 popoldne v ljubljanski pravosodni palači štev. 79. Dnevni red: 1. poročilo odbora; 2. poročilo preglednikov; 3. volitev načelnika; 4. volitev odbornikov in preglednikov; 5. slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno rabo naravne **»Franz-Josef«** grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom **»Franz-Josef«** vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

— **Obupno dejanje nesrečnega očeta.** Podgorica v Črni gori je doživela te dni strašno družinsko tragedijo. Peter Milič, brat znanega črnogorskega pesnika Vladimirja Miliča, bi v hipni duševni zmedenosti kmalu poklal vso svojo družino. Milič je veljal za uglednega in premožnega človeka. V sedanji težki gospodarski krizi pa je podpisoval svojim prijateljem menice in je na ta način zašel v težak finančni položaj. Domišljal si je, da bo moral s svojimi otroki od lakote umreti na cesti. Zaradi tega je že večkrat poskušal zastrupiti vso svojo družino. Šel je v lekarno po strup, češ da ga bo rabil za podgane. Lekarnar mu je dajal namesto strupa neki neškodljiv prašek, ker je slutil, kaj namerava. Ta prašek je Milič natresel v jed svoji družini, pa je ostalo brez vsakega učinka. Te dni je Milič slišal, da bo protestirana neka njegova menica, glaseča se na več deset tisočev dinarjev. To ga je še bolj utrdilo v sklepu, da ubije svoje otroke in sebe. Ko je obiskal vse svoje prijatelje, je prišel ponoči domov ves razburjen. Najprej je zaklenil vsa hišna vrata. Nato je zagrabil veliki kuhinjski nož, ga nabrusil in ž njim zabodel svojo 12-letno hčerko Olgo v smeri proti srcu. Misleč, da je mrtva, je Milič ves iz uma hitel k svoji 8-letni hčerki Branki, ki je bila v drugi sobi. Tudi njo je dvakrat zabodel z nožem. Njegova najmlajša hčerka se je skrila. Na vpitje otrok sta prihitela brat in žena Miličeva, ki sta bila v sosednji hiši. Razbila sta okno in tako prišla v sobo. Ko ju je Milič zagledal, si je hitro zadal globoko rano v prsa. Brat in žena sta mu s težkim trudom iztrgala nož. Vse tri so prepeljali v bolnišnico, kjer so hčerki takoj operirali. Vendar so rane tako hude, da skoro gotovo ne bosta ostali pri življenju.

— **Kaj bi igrali?** Če hočete v času, za igre posebno prikladnem, igrati kaj izvirnega in resnega, igrajte Jalenovo dramo: **Bratje,** ki je pravkar izšla. — **Rdeča suknja,** igra v 4 dejanjih (iz francoščine prevel Jakob Šolar) je mojstrovska igra, ki jo bo tudi preprosti razumel, kakor bi se godila danes. Obe igri sta izšli v založbi Mohorjeve družbe v Celju, dobita se tudi po vseh knjigarnah.

— **Za postno dobo** priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: **Foerster Ant.,** Lamentacije in očitanja za mešani zbor. Cena 8 Din. — **Hribar p. A.,** Postni in velikonočni napevi za meš. zbor. Part. Din 30, glasovi po Din 10. — **Jobst A.,** Pet postnih pesmi za meš. zbor. 20 Din. — **Kimovec dr. Fr.,** Ribar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu, za meš. zbor. Part. Din 24, glasovi po Din 8. — **Premrl S.,** Slava sv. Križu. Postne pesmi za meš. zbor. — Din 14. — Isti: Cerkveni moški zbori. Din 40. — **Sattner p. Hugolin:** Postne pesmi za meš. zbor. Part. Din 20, glasovi po Din 6. — Isti: Golgota; 8 postnih pesmi za meš. zbor. Part. Din 20, glasovi po Din 3. (Novo!)

— **Negovanje lepote** na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato vporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 134. Savska banovina.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 14. jan.: Zaprto.
Petek, 15. jan.: »ZAPRAVLJIVEC«. Red E.
Sobota, 16. jan. ob 15: »VEST«. Dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.
Ob 20: »REVNA KOT CERKVENA MIŠ«. Izv.
Nedelja, 17. jan ob 15: »JURČEK«.
Ob 20: »ARSENE LUPIN«. Znižane cene.
Petek, 15. jan.: Zaprto.
Sobota, 16. jan.: »CARMEN«.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 14. jan.: Zaprto.
Petek, 15. jan.: Zaprto.
Sobota, 16. jan.: CARMEN. Red C.

Prihodnja repriza pravljične igre »Zapravljivec« v režiji g. Debevca in običajni zasedbi bo v petek, dne 15. t. m. v ljubljanski drami za red E.

Dijaška predstava. V soboto, dne 16. t. m., popoldne ob 15 se vprizori v naši drami kot dijaška predstava po izredno znižanih cenah globoko občutena drama »Vest«, katere snov je zajeta iz povojnega življenja. Dramo je zrežiral g. Ciril Debevec ter je dosegla pri vseh dosedanjih letošnjih vprizoritvah naravnost ogromen uspeh. Za predstavo veljajo izredno znižane cene.

Ljubljanska opera pripravlja premijero operete »Trije mušketirji«, ki je ena najboljših repertoarnih del zadnjih sezon. Premijera bo proti koncu meseca.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 14. januarja ob 20: »ŽENITEV«. Ab. D.
Petek, 15. januarja: Zaprto.
Sobota, 16. januarja ob 20: »ŠKORPIJON«. Prem.
Nedelja, 17. januarja ob 15: LUTKA. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR.

Poizvedovanje

Služkinja je izgubila 100 dinarski bankovec na poti od hotela Union do Marijinega trga. Pošteni najditelj naj izvoli oddati bankovec v hiši na Miklošičevi cesti št. 10-II. druga stavba.

Maribor

☐ **V bogoslovniški avli** predava za duhovnike danes ob pol 15 Slovencem že znana inozemska akademkinja Gerra v. d. Boogaard o karitativnem delovanju svojih katoliških rojakov ter o socialnih razmerah svoje domovine. Duhovniki iz mesta in okolice prisrčno vabljeni.

☐ **Karitativno predavanje za ženstvo.** V petek, dne 15. januarja se vrši v telovadnici čč. šolskih sester v Mariboru ob 16 predavanje za mariborske gospe in gospodične o karitativnem delovanju holandskih katoličanov. Predavala bo gdč. Gerra v. d. Boogaard. Na obilen obisk vabi Katoliška akcija mariborska!

☐ **SSK Maraton.** Plavalna sekcija. Jutri v petek ob pol 19 redni trening v bazenu mestnega kopališča. Trenira najboljši mariborski plavač, akademik Edgar Košak. Točno, ker se vrata v kopališča takoj ob pol 19 zapro.

☐ **Ljudska univerza.** Predavanje senatorja g. dr. Frangeša iz Zagreba, ki bi se imelo vršiti prihodnji petek, se mora preložiti radi seje senata v Belgradu. Predaval pa bo v petek 15. januarja ob 8 zvečer g. dr. Vekoslav Kukovec o sedanjem najbolj perečem gospodarskem predmetu: »Svetovna gospodarska kriza in Jugoslavija«. Razmotrival bo ves kompleks gospodarskih vprašanj, ki so nastopila v zvezi z grozno svetovno gospodarsko krizo v naši domovini in obrazložil svoje mnenje o možnosti zboljšanja sedanjega položaja.

☐ **Konstituiranje občinskih odsekov.** Te dni so se konstituirali še nekateri odseki mariborskega občinskega sveta. V gledališkem odseku je bil izvoljen za predsednika prof. dr. Strmšek, za podpredsednika pa mest. svet. Sabothy; v tržnem odseku je prevzel predsedstvo podžupan g. Golouh, predsednik odseka za reorganizacijo mestne uprave je mestni načelnik dr. Lipold, v odseku za določanje najemnin je predsednik Kejžar, namestnik pa dr. Vaubnik.

☐ **Kap je zadela** v Krčevini stanujočega 56-letnega penzijonista Antona Krajnca. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnišnico.

☐ **Najenostavnejša rešitev.** Čudoviti »Zagrenjenec« se je oglasil v tukajšnjem »Večerniku« z dne 2. t. m. in sprožil misel: v Mariboru ne potrebujemo dveh ženskih učiteljišč. Zatorej naj se zasebno žensko učiteljišče šolskih sester čisto enostavno demontira. Tako domiselni »Zagrenjenec«. Oni dan pa so imeli v mestni posvetovalnici anketo radi gradnje novega poslopja za tukajšnjo trgovsko akademijo, ki ji primanjkujejo primerni prostori. Dobro! Pozabili pa so pri dolgotrajni debati na tega ubogega »Zagrenjenca«, ki je vso zadevo že prav za prav rešil. Prva »Zagrenjenčeva« premisa, da je dvoje ženskih učiteljišč v Mariboru preveč, drži popolnoma. Samo pri konkluziji se je potem po nesrečnem naključju zmotil. Druga pravilna premisa je namreč tale: učiteljišče šolskih sester je zasebna stvar in dokler smatrajo starši za dobro, da pošiljajo svoje hčerke tjakaj, je stvar izven diskusije. Prostori tega zasebnega učiteljišča niso nikomur pretesni in tudi s kakšnimi »podnajemniki« ni nobenega konflikta, tako da ne more priti do uresničenja tiste zgodbe o ježu in lisici. Dvoje ženskih učiteljišč pa je kakor rečeno v Mariboru preveč. Trgovska akademija in drž. žensko učiteljišče sta pod eno ter isto streho. Torej... Čemu graditi novo poslopje in v današnjih težkih časih na to misliti, ko je rešitev na dlani... Naj živi tisti »Zagrenjenec«!

☐ **Mariborske zimskosportne zadeve.** V svrho čim boljše organizacije drž. tekmovanja, ki se vrši v Mariboru dne 7. februarja t. l., je tukajšnja zimskosportna podzveza sklenila, da skliče za 26. t. m. medklubski sestanek delegatov vseh mariborskih klubov, da se na njem obravnavajo razne podrobnosti glede tehnične izvedbe tekmovanja. Tudi so se za izvedbo tega tekmovanja osnovali posamezni odseki kakor propagandni, stanovanjski, prehranjevalni, informacijski itd. — Vsi dopisi, namenjeni za tukajšnjo zimskosportno podzvezo naj se pošiljajo na naslov: prof. Joško Šilc, Maribor, drž. trg. akademija.

☐ **Smrt kosi.** Umrl je v Mariboru Alojzij Kokalj, 52 letni krojač v Smetanovi ulici. Pogreb bo v petek ob 3 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče.

☐ **Težka nesreča v Hočah.** V Rüdigerovi impregnirnici v Hočah se je včeraj težko ponesrečil delavec Matija Bohak. Težki brzojavni drog se je zavalil na nogo ter mu jo nevarno poškodoval. Mariborsko reševalno društvo ga je prepeljalo v bolnišnico.

☐ **Kmetijsko podružnica za Maribor in okolico** vabi svoje člane, da se zberejo v nedeljo dne 24. t. m. v učni sobi Sadjarske in vinarske šole, kjer bosta delegata poročala o zadnjem občnem zboru v Ljubljani. Poročiloma bo sledilo kratko poučno predavanje.

☐ **Gradbeno gibanje v Mariboru.** Na predvčerajšnji seji mestnega sveta se je podelilo gradbeno dovoljenje mestnemu mladinskemu domu za gradnjo gospodarskega poslopja ob Koroščevi ulici; uporabno dovoljenje pa je dobil Ubald Nassimbeni za gradnjo tronadstropne stanovanjske in trgovske hiše v Gospejni 9, Orožnovi 8 in Strossmajerjevi 8. Gradbeno in uporabno dovoljenje se je podelilo mestnemu stavbeniku U. Nassimbeniju za adaptacijo hiše v Strossmajerjevi 10.

☐ **Kaj bo z novo šolo v magdalenskem predmestju?** Včeraj smo poročali o opasnosti, da propade celi načrt občinske gradbene akcije za leta 1932-1933, od katerega si je mesto Maribor obetalo znatno omiljenje sedanje krize. Kakor doznavamo, preti nevarnost, da se bo moral preložiti tudi pričetek zgradbe nove šole na desnem bregu Drave za nedoločeno dobo. Mestna hranilnica je sicer dala občini kot darilo ob svojem jubileju 4 milijone Din, vendar bi bilo sedaj zavodu zelo težko izplačati vsoto v gotovini. Razen tega je svoječasno občina sklenila prispevati k darilu mestne hranilnice še iz svojega določeno vsoto skupno z okoliškimi občinami, tako da bi se zgradilo šolsko poslopje, ki bi res odgovarjalo vsem zahtevam tega naglo rastočega mestnega dela za daljšo dobo let. Ker pa je sedaj izključeno, da bi banovina dovolila občini novo posojilo ter se istotako okoliške občine krčevito branijo sploh razpravljati o kakem prispevku za mariborsko šolo, je ves projekt v nevarnosti, da se bo moral preložiti: ako pa pride do gradbe, se bo zgadilo poslopje v manjšem obsegu, kakor je bilo prvotno zamišljeno, ker ne bo na razpolago drugih sredstev, razen darila mestne hranilnice. — Tako izgleda sedaj, da se bodo vsi veliki načrti Maribora za tekoče in prihodnje leto razblinili. Naglašali smo že in ponovno pribijemo, da se morajo podvzeti vsi potrebni koraki, da se zagotovi in realizira posojilo hipotek. banke na račun kaldrminskega fonda ter se tako omogoči izvesti načrte za zgradbo carinskih poslopij, za tlakovanje cest in da banovinska uprava omogoči izvršiti načrt za zgradbo prepotrebnega šol. poslopja na desnem bregu Drave v prvotno zamišljenem načrtu.

☐ **Invalidi zborujejo.** Krajevni občni zbor Združenja vojnih invalidov v Mariboru sklicuje za nedeljo dne 17. januarja 1932 ob 9 dopoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Temu občnemu zboru imajo pravico prisostvovati vsi oni redni člani, ki so poravnali članarino za leto 1931, oziroma vsi člani, ki so bili obveščeni s pismenim vabilom. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se občnega zbora sigurno udeleži.

☐ **Tam ob vznožju Uršlje gore** je Rimski vrelec, ki je postal za mariborske smučarje pravcati eldorado. Zasluga za to gre predvsem podjetni ter postrežljivi lastnici penziona Anici Nešičevi, ki je preuredila vse prostore za čim večjo udobnost in dobropočutje vnetih smučarjev. Ravno tukaj je bila preteklo nedeljo prva letošnja smuška tekma, ki jo je priredil smučarski klub »Guštanj-Rimski vrelec«. Tekmovanja so se udeležili tudi drugi smučarji, med njimi odlični mariborski smučar Maratonec Stangl, ki si je priboril prvo mesto. Kot drugi je dospel na cilj Silvo Marchiotti (Ilirija), kot tretji Stanko Štangl (Guštanj-Rimski vrelec), kot četrti pa M. Dolinšek (SPD).

☐ **Napredovanje elektrifikacije Razvanja.** Zopet je zasijala v Razvanju elektrika v nekaterih hišah in govori se, da dobi v kratkem tudi cerkev sv. Mihaela električno razsvetljavo. Ker so se priglasili za napeljavo elektrike še drugi številni posestniki, je upati, da bo v kratkem cela občina elektrificirana, kakor se je to zgodilo nedavno s sosednjo občino Pivole.

☐ **Prodaja blaga v carinarnici.** Dne 15. t. m. se vrši na mariborski glavni carinarnici ob 9 dopoldne prodaja raznovrstnega blaga, kateremu je potekla skladiščna doba.

☐ **Poročilo o nesreči** pisarniškega pomočnika g. Rudolfa Koniča popravljamo v toliko, da si ni zlomil roke pri smučanju na Klopnem vrhu, temveč si jo je poškodoval že pred daljšo dobo.

☐ **Med sodno razpravo ob kolo.** Na sodišču je sunil nepoznan kolesar kolo Martinu Roškaju iz Cvetkovcev pri Ormožu v času, ko se je nahajal v sodni dvorani na okrožnem sodišču ter je pustil kolo v veži. — Pripeljal se je na kolesu dolgo pot iz Ormoža na razpravo, da si pribrani voznino z vlakom, sedaj pa se je moral vrniti brez kolesa in še plačati vlak.

☐ **Policijske beležke** že zopet izkazujejo same manjše prestopke; vlomilci so se po dveh poskusih nekam umirili, morda so jih ostrašili prstni odtisi, katere je našel policijski daktiloskop v notranjosti navrtane blagajne, ki pa so se kasneje izkazali kot odtisi neke ženske, ki je blagajno snažila. — Prijav izkazuje kronika 14, aretacije pa nobene. Med ovadbami je zanimiva ena od nekega posestnika iz periferije, ki se pritožuje, da mu je nekdo zastrupil kokoši ter so živali radi tega poginile. — V nekem lokalu pa je oko čuvaja postave izsledilo prepovedan igralni aparat ter ga zaplenilo.

☐ **Mali trg** je bil včeraj izredno dobro založen, posebno s povrtnino in sadjem. Na Vodnikovem trgu je bilo 5 vozov krompirja in zeljnih glav, na novem delu trga 5 vozov sadja, perutnine je bilo 700 komadov, privozil je pa zopet čakovski tovorni avto do vrha napolnjen z zelenjavo; mariborske gospodinje so vedno vesele njegovega pojava, ker ob takih dneh stalno padejo cene povrtnini. Cene so na včerajšnjem trgu mesu nekoliko nategnile, perutnina je ostala pri starem, nazadovale pa so pri sadju in sočivju.

Kotlje

Dne 6. januarja je imel v osnovni šoli v Kotljah sreski kmet. referent g. Zdolšek iz Prevalj predavanje o živinoreji. Razpravljal je o vzreji plemenskih telic in bikov ter o smotreni živinoreji v splošnem. Žigosal pa je tudi napake, katere se opažajo pri naših kmetovalcih v tem pogledu. Dotaknil se je tudi prašičereje ter zlasti poudarjal na snago in važnost pravilnega odbiranja (selekcije) plemenskih merjaščkov. Priporočal je tudi več zanimanja za splošno upeljavo štajerske kokoši. Končno je dal še nasvete, kako je ravnati s sadnim drevjem, da sneg v bodoče ne bo napravil toliko škode kakor letos. Kotlje obišče vsako leto obilo tujcev. Zato bo treba skrbeti, da bodo v vsakem oziru napravile najboljši utis. Udeležba pri predavanju je bila za naše razmere prav dobra. Razveseljivo je dejstvo, da se začnejo za kmetijska vprašanja zanimati tudi gospodinje. Po predavanju se je razvila precej živahna debata, v katero so posegli naši kmetje. Izvajanja pa so se sukala večinoma okrog gospodarske krize in so izzvenela v hrepenenju po zboljšanju razmer za kmetski stan. A. S.

Kranj

Jugoslovanska-češkoslovaška liga ima redni letni občni zbor danes 14. jan. ob 20 v Narodnem domu v Kocbekovi sobi. Vabljeni vsi prijatelji J. č. lige.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 14. januarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17,30 Plošče. — 18 Ing. Šabec: Mlekarstvo. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19 Dr. Anton Bajec: Italijanščina. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20 Zabavno čtivo. — 20.30 Internacionalni jugoslovanski prenos (Belgrad, Ljubljana in Zagreb). — 22 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Petek, 15. januarja: 11.30 Šolska ura: Dobrodelnost v sedanjosti Odpri srce, odpri roke (govori g. A. Kordin). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Gospodinjska ura, vodi Krekova gospodinjska šola. — 19 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 19.30 Dr. Lojze Čampa: Pravni nasveti. — 20 Sokolsko predavanje. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi:

Petek, 15. februarja.

Belgrad: 11.05 Radio-orkester. — 20.30 Violinski koncert. — 21.20 Vokalni koncert. — 21.50 Klavirski koncert. — 22.50 Ciganska glasba. — **Zagreb:** 13.30 Poročila. — 19.30 Alpinizem. — 20 Belgrad. — **Budapest:** 12.05 Vokalni in pianinski koncert. — 20 Večerni koncert. — 22 Violončelo. — 23 Ciganska glasba. — **Dunaj:** 11.30 Opoldanski koncert. — 19.40 Vokalni koncert. — 20.15 »Urvasi«, opera. — **Rim:** 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — 21 »Boccaccio«, operela. — **Milan:** 12 Pestra glasba. — 21.20 Komorna glasba. — **Langenberg:** 13.05 Opoldanski koncert. — 20 Simfonija od J. Haydna. — 20.30 Petletnica langenberške postaje. — 22 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 20.45 Ruske narodne pesmi. — 21.15 VI. simfonija v Es-duru od A. Brucknerja. — **Berlin:** 20 Kantata J. S. Bacha. — 22.50 Violinski koncert. — **Barcelona:** 21.05 Radio-orkester. — 22 Vokalni koncert. — 22.15 Lahka glasba. — **Praga:** 21 Pianinski koncert. — **Toulouse:** 19.45 Violinski koncert. — 20.30 Koncert vojaške godbe. — 23.30 Moderna simfonična glasba. — **Trst:** 12.30 Plošče. — 20.15 Pestra glasba.

Pravoslavni rdečekožci

Zveza narodov in Mednarodno razsodišče v Haagu se najbrž nista zmenila za čudno pismo »Osrednjega odbora Ruske Aljaske«, ki ju prosi, da bi pregledala pogodbo iz leta 1867, s katero je odstopila Rusija svoje ameriško czemlje Zedinjenim državam, »in če bi se izkazalo kot dvomljiva ali nezadostna, jo razveljavila ter prepustila neodvisni Aljaski prosto ureditev lastne bodočnosti v zvezi z ljubljeno materjo Rusijo«. Skrivnostni odbor s točnim naslovom: 307, Buttonwood street, Filadelfija, je objavil tudi ruski in angleški oklic na »rusko emigracijo in vse prijatelje svobode«. Poziva jih, da bi pohiteli na pomoč »pod pritiskom tujega jezika, verstva in vlade nesrečni Aljaski ob dvanajsti uri, dokler še ni prepozno«, kakor je že prepozno za »odrešenje« Kalifornije s S. Franciscom, nekdanjim upravnim središčem ruske Amerike, kjer še vedno obstoji ruska četrt »Russian Hill« s pravoslavnim ruskim prebivalstvom. Predsednik Hoover se najbrž tudi ne bo zmenil za ta načrt, ker so Zedinjene države Aljasko maja leta 1867 pošteno kupile za 7,200.000 dolarjev. Ta davno plačana kupnina seveda ni bila previsoka. Aljaska je vrgla v teku prihodnjih 30 let 150 milijonov dolarjev čistih dohodkov, ne da bi govorili o zlatih rudnikih ob reki Jukonu ali za ljudsko prehrano vedno bolj važni reji severnih jelenov. A kar se je zgodilo, se je zgodilo... Vsekakor je zanimalo novo gibanje poročevalce ameriških listov, ki so pohiteli v Juneau, prestolnico Aljaske. Srečali so tod župnika Andreja Kaševarova, ki ni nikoli videl Rusije in postal ameriški državljan v svojem četrtem letu, ko je prodala Rusija Zedinjenim državam njegovo domovino. Župnik, ki mašuje v tipični ruski leseni cerkvici, je istočasno varuh muzeja indijanskih starin. Napotil je obiskovalce v Sitko, nekdanje središče ruske Aljaske, ki je izgubila svoj upravni pomen, odkar je nastalo mesto Juneau, a še vedno izkazuje največ pravoslavnega prebivalstva. Ruski raziskovalci, ki so stoletja kljubovali krutemu podnebju, niso našli nobenega Jacka Londona, da bi otel pozabljenju njih junaštvo. A zemljevid sedanje Aljaske še vedno kaže obilico ruskih imen. Tu srečamo otoke: Pribilov, Baranov, Čičagov; mesta Kolmakov in Novoarhangelsk, zalive Šelihova in Šišmarjova, rte Menjšikov in Stroganov, gorovje Romancova in Suvorova itd. Poročevalci so dospeli v Sitko v nedeljo, da bi videli mašo v pravoslavni cerkvi sv. Mihajila Arhangela in so res naleteli na izredno neznano sliko. Cerkev je bila natlačeno polna pravoslavnih Indijancev, ki govorijo jezik rodu Tlingit, a nosijo pristna ruska imena Ivan, Dimitrij, Akulina. Rdečekožec Dimitrij z gladkimi, kakor gavranova perot črnimi lasmi, je prodajal sveče, ki jih prižigajo verniki pred sv. podobami. Njegov kožuh je bil okrašen z indijanskimi vezeninami. Indijanka Akulina je nalivala olje v lučke pred oltarjem in pokleknila, ko jih je nažgala. Rdečepolti pevci, ki ne poznajo angleščine, so prav dobro znali cerkvenoslovansko mašo, ki sta jo služila mladi ruski duhovnik in diakon Indijanec. »Gospodi pomiluj!« so ubrano prepevali rdečekožci in se na široko po pravoslavno križali pri litanijah. Zlatar »oče Jakov« (Američani mu pravijo »Mister Jim«) je ponosen na stoletno rusko mahagonijevo pohištvo, ki ga je podedoval od deda. Indijanci se še vedno spominjajo ruske dobe, ki so jo videli najstarejši izmed njih. Pred cerkvijo sv. Mihajila stojita dve vrsti lesenih izrezljanih stebrov. To so totemi posameznih rodov v obliki ptic, medvedov, žab, rib in pošasti. Pravoslavni župnik je nastopil kot poznavalec izročil posameznih indijanskih rodov in obiskovalcem pojasnil zgodovino, oziroma pomen posameznih znamenj, med 'em ko so jih fotografirali za senzacije željno ameriško občinstvo.

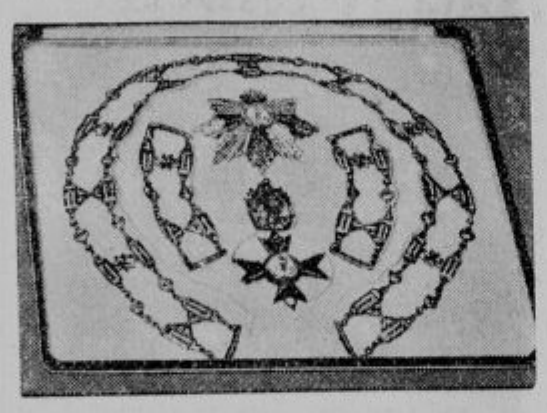

Red »Zlate ostroge«, ki ga je bil ustanovil papež Pij X. za kronane glave in odlične državnike in ga je sedaj prejel italijanski ministrski predsednik Mussolini v zunanji znak sprave med Italijo in Sveto stolico.

Spomenik Shackletonu, slavnemu raziskovalcu južnega tečaja, ki so ga odkrili v Angleški geološki družbi v Kensingtonu o priliki desetletnice raziskovalčeve smrti.

Radio in kmetje

Francoska vlada je opremila v zadnjem času z zvočniki veliko število kmečkih županstev, da bi seznanila prebivalstvo na deželi z radiem. Poročila, ki jih zdaj dobiva vladna radio-služba, zatrjujejo, da ne marajo kmetje nobene moderne glasbe in godbe z izjemo plesov. Največ zanimanja uživajo stare pesmi in vojne koračnice. Stalen uspeh imajo tudi humoreske in komični nastopi. Zato pa ne kažejo kmetje skoro nobenega umevanja za gospodarska predavanja. Smatrajo, da so bolj poučeni o potrebah domačega okraja kakor pariški predavatelji.

Mlekarska vojna

Oregon v Zedinjenih državah je postal torišče ogorčene mlekarske vojne. Farmerji so sklenili, da ne bodo prodajali mleka po sedanjih cenah. Zračunali so, da ostane trgovcem in prekupčevalcem do 75% dobička, dočim preostane producentom samo 25%. Vsa pogajanja so ostala brezuspešna, ker so se trgovci trdovratno sklicevali na težke čase. Zato so zasedli kmečki mladeniči na konjih in s puškami vse ceste, ustavljajo avtomobile z mlekom, pretepajo šoferje in zlivajo mleko v cestne jarke. Listi so zračunali, da je bilo na ta način uničeno nad 800.000 litrov mleka. V Portlandu in drugih velikih krajih je zmanjkalo mleka, in je zelo narastel konzum zgoščenega mleka v dozah.

Pariz za brezposelne

Pariški mestni svet je podvojil z Novim letom kredit za ljudske kuhinje, t. zv. »Soupe populaire«, ki obstojajo v desetih okrajih. Obiskovalci dobivajo tu dnevno od 9 do 11 dopoldne in od 4 do 6 zvečer zadostno kosilo (govejjo juho, kruh in meso s prikuho) za 2 franka t. j. 4 Din 50 par, kar je seveda zelo poceni. Vrste ljudi, ki se nastavljajo pred kuhinjo v pričakovanju kosila, so vedno daljše. Poprej v »srečnih časih« so služili ti izkuhi samo razcapanim beračem. Delavci tja niso zahajali: imeli so svoje male restavracije, kjer so lahko popili tudi običajnega pol litra cenenega rdečega vina (vin ordinaire). A sila kola lomi, in zdaj oblega jedilnice »Soupe populaire« novo občinstvo: dobro oblečeni, skrbno obriti ljudje, z ovratniki, pisanimi ovratnicami, v modnih klobukih in lesketajočih se čevljih. To so francoski, po naših pojmih gosposki brezposelni.

Nedeljski počitek v Italiji

Mussolini je izdal naredbo, da mora ob nedeljah vse delo v državnih, deželnih in občinskih uradih počivati in da morajo vsi uslužbenci imeti prosto.

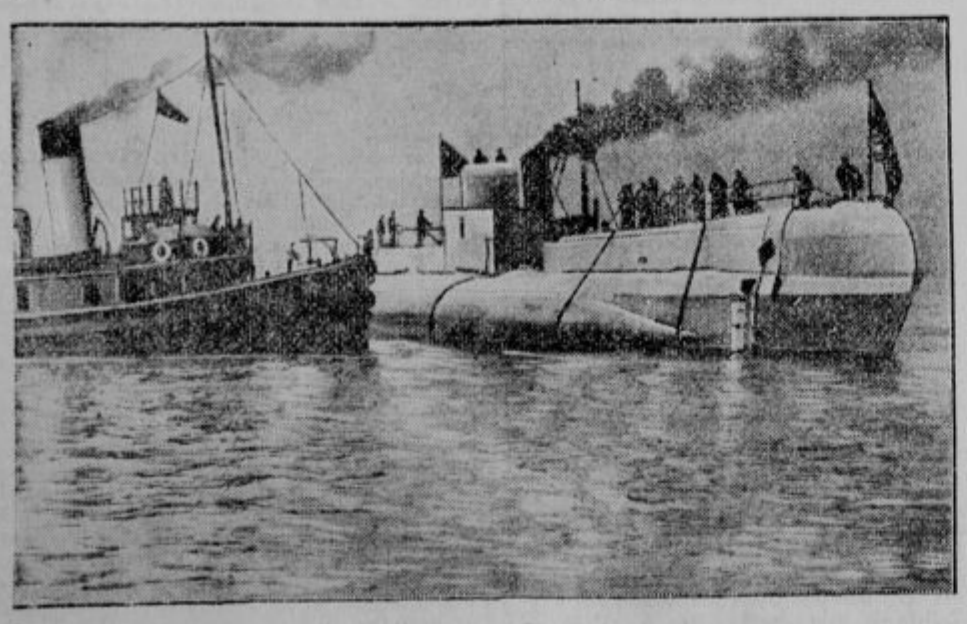

Novi angleški podmornik »Sturgeon«, ki so ga te dni brez vseh slovesnosti spustili v morje. Priprava na razorožitveno konferenco?

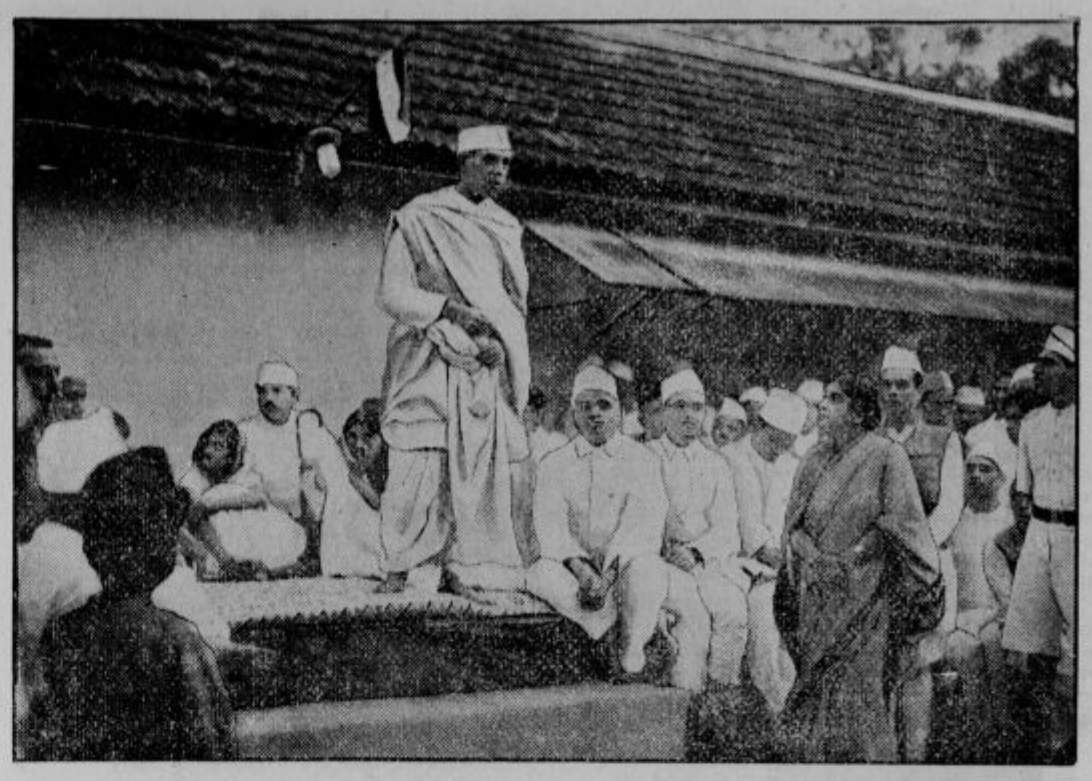

Balabhai Patel, najbližji Gandhijev sotrudnik, na zboru ženskih voditeljic v glavnem taboru v Bombay-u, čim so na poslopju razvili prepovedano indijsko narodno zastavo. Malo minut nato je prihitela angleška policija in Patela aretirala.

Človek in stroj

V New Yorku so odkrili razstavo avtomatov ali »robotov«, kakor jih imenujejo Američani po junakih znane Čapkove igre »R. U. R.«. Delijo se v več skupin. Prvo tvorijo »delavci«: drvarji, žagarji itd. Prav za prav ne pomenijo ničesar novega, ker imamo že več desetletij električne in parne žerjave, ki odjedajo kruh pristaniškim težakom. A tudi med njimi so velikani, ki pomenijo ponos moderne tehnike. Vojnemu tanku sličen »drvar« poseka na primer pri tleh poljubno drevo, ne da bi se ustavil. Drugi stroj v njegovem srednjem delu istočasno oklesti vejevje in odrine deblo stran, dočim razbira tretji veje in jih poveže z žico. Cesta, ki jo naredi ta avtomat v pragozdu, je široka in popolnoma gladka. »Robot-tlakar« drobi granit, ga steše v kocke in opravlja tudi posel valjarja. Teh strojev je preveč, da bi jih naštevali. Ni nobenega področja, na katerem ne bi nadomeščali človeške moči. V drugi »uradniški« skupini je ta konkurenca manj občutna: stroj še ni v stanju nadomestiti povsod človeških možganov. Med »uradniki« srečamo samo nižje pomožne moči. Na pošti prodajajo in žigosajo znamke, zračunajo pristojbine in nudijo potrebne podatke o poštnini. Na železnici preščipnejo vozne listke. V ulogi prodajalcev točijo in režejo kruh. Srečamo tudi avtomate za masažo in fotografiranje. Zelo številni so »profesorji«: poučujejo pred vsem tuje jezike in baje prekosijo žive predavatelje, ker so zelo vztrajni.

Gospa Kasturbay Gandhi, žena Mahatme Gandhija, ki so jo te dni z ostalimi voditeljicami protiangleškega gibanja aretirali in izročili v bombajsko ječo.

Augusto Leguia, bivši mnogoletni državni predsednik republike Peru, o katerem je sedaj prišlo na dan, da je bil sprejel od neke newyorške banke okroglo pol milijona dolarjev podkupnine, da ji je oddal veliko peruvansko državno posojilo. Leguia pride po vsej priliki pred državno sodišče.

V tretji skupini »čudakov« (originals) se odlikuje velikanski »Okultus«, rokoborec. Kovinske pesti tega malika se gibajo na radiopovelje in so zlahkoto podrle na tla kanadskega bika. Inženjer Whitman, ki je zgradil tega rokoborca, ga bo moral na povelje oblasti razdreti, čim bo zaključena razstava. Robot »Kvartač« je prav za prav samo »slamnat mož«, a vendar deli karte prav tako kakor njegovi živi soigralci in ima veliko občudovalcev. Za ameriški humor je značilen »robot-pokončevalec škodljivcev«, ki se mu smejejo vsi obiskovalci. Pod tem imenom je razstavil neki šaljivec staro zarjavelo mišnico... Toda v splošnem obuja razstava mrke misli, ker opominja na vedno obupnejšo brezposelnost v Zedinjenih državah.

Obsojen župan

V nekem francoskem kraju pri Toursu je župan prepovedal obhod procesije sv. Rešnjega Telesa. Zadeva je prišla pred najvišje državno upravno sodišče. Razsodba se glasi, da so taki ukrepi protizakoniti. Župan je bil obsojen in je moral nositi tudi vse stroške sodnega postopanja.

Wilhelm Mauser, iznajditelj moderne puške, ki je umrl pred 50 leti.

551 proglasitev v blažene in svetnike

Ritualna kongregacija je ravnokar izdala svoj seznam, iz katerega je razvidno, da je kongregaciji predloženih 551 predlogov za proglasitev v blažene in svetnike. Vsi deli sveta so zastopani in sicer: Afrika z 8, Severna Amerika z 12, srednja Amerika z 2, južna Amerika z 21, Azija s 24, Avstralija z 2 in Evropa s 482 predlogi za uvedbo procesa. Med evropskimi predlogi jih je: iz **Jugoslavije 1**, iz Češke 1, Avstrije 1, Nemčije 6, Anglije 6, Belgije 13, **Francije 116**, Švice 2, Irske 3, Španije 55, Holandske 2, **Italije 271**, Romunije 1, Portugalske 2 in Poljske 2. Pri 57 slučajih gre za proglasitev svetnikov in pri 494 slučajih za blažene. Pri nekaterih slučajih gre za več oseb, posebno pri mučenikih. Nekateri procesi segajo stoletja nazaj, nekateri celo v 13. stoletje, 5 v 14., 2 v 15., 25 v 16., 111 v 17., 110 v 18., 247 v 19., 49 jih pa je iz dvajsetega stoletja.

Zaklad v leseni nogi

V newyorško hiralnico so že pred leti sprejeli ubogo starko, ki je imela leseno nogo. Sprejeli so jo brezplačno, ker je trdila, da nima nobenega premoženja in da ima samo to, kar ima na sebi. Popolnoma slučajno so nedavno pri zdravniški preiskavi ugotovili, da je lesena noga votla. V tej votlini pa je starka imela celo premoženje — skoraj 4000 dolarjev. Po tem odkritju je morala poravnati vso oskrbovalnino in ji je le malo ostalo od njenega zaklada.

»Ali ti je najin prijatelj kaj pisal s svojega potovanja z novim avtomobilom?«

»Da, dvakrat. Prvič iz policijskih zaporov, drugič iz bolnišnice.«

»Vaše ime?«
»Milka Lepšak!«
»Starost?«
»65 let!«
»Poročena?«
»Še ne!«

Michel Richichi, 33 letni italijanski dijak, ki je iz političnih razlogov izvršil atentat na italijanskega konzula v Parizu. Konzul je bil lažje ranjen.